

Színre...

kilogramm kaucsukot dolgoznak fel minden esztendőben a jó PALMA sarkokra. Fiatal és öreg, beteg és egészséges, szegény és gazdag megbecsüli a PALMA SARKOKON való rugalmas járás jótéményét.

És Ön?

Még mindig bőrön vagy talán vasalt sarkokon jár?

Legalább meg kellene próbálnia egyszer a PALMA-SARKOKAT. Márcsak takarékos-ságból, okosságából és előrehaladottságból is.

PALMA
KAUCSUK SÁRKOK

Ileana hercegnő Jeruzsálemben tölti a husvétot

Mária királyné nem utazik Palesztinába és április 17-én visszatér az országba

Bucuresti-Bukarest, április 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Cuvântul”-nak a királyi udvartól nyert értesülései szerint Mária királyné táviratilag bejelentette, hogy április 19-én Konstancaba érkezik. A királynő tegnap Labovary udvarhölgy és Svídenek ezredes királyi adjutáns kíséretében Haibar-pasa városkába utazott. Innen Bebekre folytatja útját, majd Róbert Kollegében fogja idejét április 17-ikéig el-

tölteni. Április 17-ikén a királyné és kísérete visszaindulnak az országba. Ileana hercegnő Kairóban elvált a királynétól. A hercegnő néhány napot Egyiptomban töltött el Lahovary meghatalmazott miniszter társaságában, innen a legszigorúbb inkognitóban Jeruzsálembé utazott, a husvéti ünnepekre. A hercegnő egy hetet fog Palesztinában eltölteni és május elején tér vissza az országba.

Saljapin elmondja gyermek-kora sötét nyomorát

Kikötőmunkás és vásári komédiás is volt. Ma is szerencsétlennek érzi magát

Bécs, április 11. Fedor Saljapin, a világhírű énekes Bécsbe érkezett és első dolga természetesen az volt, hogy maga köré gyűjtötte az újságírókat. Ezuttal azonban nem beszélt világrengető sikereiről, hanem saját fiatalságáról mondott el érdekes és tanulságos dolgokat. Saljapin a beérkezett nyugalmával és fesztelenségével mondotta el, milyen inségből, milyen megalázó nyomorból jutott fel a hírnév Parnassusára. Elmondotta, hogy meztelbas kis proletárgyermek volt, akinek egyre félnie kellett apja veréseitől és sokszor megtörtént, hogy Kazan hófödte utcáin futott az ütlegek elől.

— Ha apám késő este hazajött — mondotta — már a lépéseiből tudtuk, itt-as-e, vagy józan. Öregem írnoka volt a kerületi zemstvonak és akár ivott, akár nem, valahányszor hazajött, mindig

káromkodott a hivatalra, amelyben éhbéért dolgozott. Mégis egyre reszketett a gondlattól, hogy ezt az éhbért is elvesztheti. Az élet kemény és küzdelmes volt akkor. Az emberek snapsszal próbálták mámorba ringatni magukat. Az meg egészen természetes volt, hogy a mámoros ember verést osztogat annak, aki gyöngébb és aki a legközelebb áll hozzá. Már nem is vettem zokan az apai verést, minden ambicióm abban merült ki, hogy ügyesen ki tudjak siklani kezei alól. Anyám persze, aki akkor már nagyon rezignált és megtört volt, nem tudott védekezni a brutálítások ellen és fájdalmas megadással tűrte sorsát.

Eléinte a verést csak testi bajnak tekintettem, de egy alkalommal a testi nyújtékon túl lelki megaláztatást is el kellett szenvednem. Ugy történt a dolog, hogy sárkányt eresztettem fel, amelynek spárgája elszakadt. A sárkány fennakadt egy fa koronáján, mire én felmásztam, de lábam elcsuszott, egy parasztház fedelére estem, onnan a kerítésre és innen a földre. Borzasztó fájdalmakat éreztem, de otthon egy szót sem szóltam. Másnap apám magával vitt a fürdőbe. Itt észrevette, hogy testem tele van barna és kék foltokkal. Vallatni kezdett és megtudta kalandomat. Természetesnek találtam, hogy ott a helyszínen alaposan helybenhagy, de borzasztónak találtam a fürdővendégek gunyos nevetését. Ez az ütlegeknél ezer-

Hotel Luvru

București, Strada Carol No. 4.
(a központi postával szemben.)

Szép világos szobák 100 lejtől feljebb. Hónapos szobák nagyon olcsó árban. Utazó urak kedvezményben részesülnek.

JAJ ÉS KÖNNY

fojga egész életére kísérm, ha önmulasztja csekély 100 lejtért idejében megvásárolni az 1930 május 20-án sorsolandó, bármely fdrász, tőzsde és más nyilt üzletben és a központi sorsjegyrodában Cluj, P. Uniri 20. vásárolható Kórházorsjegyet, mellyel könnyűséggel megnyerheti az 1 millió készpénz nyereményt. Kísérte meg tehát szerencsétjét, amíg nem késő!

„Albina Bank” által garantálva!

szer jobban fájt.

Anyám otthon vigasztalt:
— Ne törődj vele Fedja, mire meg-nősz, ugyis elfelejted!

Józanul apám jóságos ember volt, tipikus orosz álmodozó, hallgatag, zárt természet. Hozzám nagyon gyöngéd volt ilyenkor. Emlékszem még szép puha hajára, amit szívesen simogattam.

Apám egy alkalommal, amikor hivatalba ment, megsértette a lábát. Attól tartott, hogy elveszti állását, ha nem megy be hosszú ideig hivatalába. Ezért átköltöztünk egy másik utcába, amely közel volt hivatalához. A házban egy tábornok felesége arra kért, hogy tanítsam meg tizenhat éves fiát írni-olvasni. A fiatalember ugyanis szellemi-ekben visszamaradt és szüksége volt arra, hogy állandóan foglalkozzanak vele. Négy rubelt kaptam egy hónapra. Ez volt első keresetem.

Sokan azt mondják, hogy fiatal-ságom sokban hasonlít Maxim Gorkij gyermekkorához. Mert én is sok kalandon és viszontagságon mentem keresztül. Voltam kikötőmunkás, Volga-hajós, voltam vásári komédiás. Hogy igazságos legyek, nem is annyira a publikum-nak énekeltem, mint inkább magam-nak, hogy életemen valahogyan köny-nyitsek.

Az igazság az, hogy ma is önmagam-nak énekelek. Hiszen alapjában véve ma is szolgálja vagyok impresszárióim-nak, keresztül-kasul kell utaznom a földön, úgy ahogy managerjeim a tur-nékat összeállították. De ha állok a szin-padon, vagy a pódiumon, akkor saját magam örömeire énekelek, nem bánom, ha királyok és fejedelmek is ülnek lent a hallgatók között. Természetesen azért nagyon boldog vagyok, ha a publikum

BOVRIL

Jó izet ad bármely ételnek.

Bovril-levesek táplálók

A Bovril-sandwich vajjal legízletesebb.

Vézerképviselő: AGECO
S. A., București, Str. Să Ionică 9.

meg van elégedve énekemmel.

Saljapin ezután nyilatkozott arról a vádról, hogy a cári időben leborult a cár előtt és amikor a bolsevikiek jöttek, azonnal behódolt nekik. Valóságban — mondotta — nem vagyok sem bol-sevik, sem monarchista, a politika tel-jesen közömbös számomra, művész va-gyok és a cári himnusz, eszúgy, mint egy forradalmi dal, csak esztétikai győ-nyört tud kelteni bennem.

Feleségét és öt gyermekét megölte,

azután öngyilkosságot követett el egy nyomorba jutott rokkant bányász

Aachen, április 11. Az Aachen melletti Merksteim községben borzalmas családi dráma játszódott le. Egy Schymanski nevű bányász, aki hét gyermek atyja s hosszabb idő óta keresétképtelen, korán reggel elment a koresmába s amikor onnan hazatért, öt gyermekének elvágta a torkát, majd a feleségére vetette ma-gát és összeszúrálta az asszonyt. Ami-kor az asszony eszméletlenül esett össze, Schymanski öngyilkosságot akart el-követni s felvágta a karján az ereket.

A borzalmas dráma természetesen nem játszódott le esendben és a szomszédok sikoltozásra, jajgatásra lettek figyelmesek. Azonnal értesítették a rend-őrséget, amire azonban a rendőrök meg-érkeztek, négy gyermek már halott volt s az ötödikben is alig volt élet. Ezt a gyermeket, valamint Schymanski fele-ségét, akit még szintén életben találtak, beszállították a kórházba, de alig van remény az életbenmaradásukhoz. Schymanski maga is súlyos vérvesztéséget szenvedett és az orvosok az ő felépülé-sében sem bíznak. A szerencsétlen há-zaspár két idősebb gyermeke már isko-lába ment, amikor apjuk a végzetes reggelen hazatért a koresmából s így ök megmenekültek a biztos haláltól.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy Schymanski már évekkal ezelőtt megrokkant s azóta munkaképtelen. Nagy családjával együtt kis kegydíjából tengette életét s állandóan a legnyo-moruságosabb viszonyok közt élt. Bor-zalmas tetteit vigasztalan és kilátástal-an nyomora miatti elkeseredésében kö-vette el. A szerencsétlen ember már hosszabb idő óta foglalkozott a gondo-lattal, hogy végez magával és a család-jával is és szándékát gyakran hangoz-

tatta a szomszédok előtt is, akik azon-ban nem vették túlságosan komolyan az elkeseredett ember szavait.

Schymanski a kórházban magához tért rövid időre, úgyhogy ki lehetett hallgatni. Elmondotta, hogy éjszaka nem tudott aludni, el volt keseredve, tudta, hogy semmi jobbra nincs kilátása se neki, se a családjának s már ekkor elhatározta magát a gyilkosság elkö-vetésére. Reggel lement a koresmába, meg-ivott két pohár pálinkát, aztán vissz-ért a lakásba, elővette a már előre el-készített kalapácsot és azzal fejbevágta a feleségét. A gyermekek nyakát bor-otvakéssel vágta el, közben észrevette, hogy a felesége magához tért az ájulás-ból, akkor újra rávetette magát az asz-szonyra és összeszabdalta. Amikor azt hitte, hogy valamennyien meghaltak, öngyilkosságot követett el. A meggyil-kozt gyermekek 15, 12, 11 és 10 évesek voltak, a legkisebb gyerek egy négy-hónapos eseesemő volt. A kórházi or-vosok véleménye szerint a tragédia egyik sebesültje se fog életben maradni.

Milyen árfolyamon váltja be a CFR a külföldi valutákat? Bukarestből je-lentik: Az államvasutak vezérigazgató-sága a külföldi valuták beváltására vonatkozólag a következő árfolyamokat állapította meg: schw. frs. 33 lej, francia frs. 670 lej, osztrák schilling 24 lej, magyar pengő 29,80 lej, lengyel szlót 18,50 lej, cseh-korona 5,10 lej, olasz lira 8,50 lej, szerb dinár 3 lej, bulgár leva 1,30 lej, görög drachma 2,30 lej, belga frs. 4,50 lej, német márka 40,60 lej dán, svéd- és norvég korona 46 lej, hollandi frt. 68,30 lej, török lira 82,30 lej, dan-zingi frt. 33,50 lej.

Első Romániai Groier és Ementáli kóser sajtgyár Varias

Szófer Hermann temesvári főrabbi és Juda Berger magsiach felügyelete mellett Tulajdonos: WEISS ZOLTÁN

A tordai orth. főrabbi, a cluji szefard főrabbi és több főrabbi bechserével álltva, Kapható az összes romániai ort. kóser bodogákban.

Angro gyári lerakat Cluj és környékére: CLUJ, RUDOLF-UT 51 SZÁM

Zip és egyé

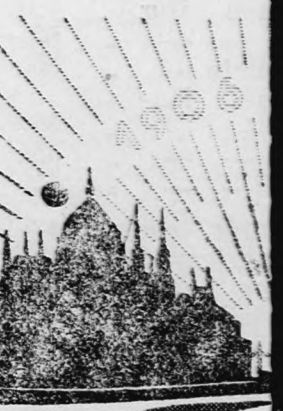
Besarábiában se ami fénylik. Vagy mi is az arany kőz a kicsi Zipstein, a az aranyszáju népt kicsi zsidó először szág közéletében, az ragyogott valami Valódi besarábiai az ő alakja is. Mer akik — mint ő is — rasztokat képviselik mentben, különös é materiából vannak a felét a cári oros élték le. Nem egy saját jószántából — kötött a szibériai — végtelen hőmezőkkel anyatejjel együtt fanatikus orosz fo gyötrelmes próféciá így olthatatlan és gyöttri őket a népi sárgajok után és cseppje, idegrendsze cikája egy tisztulta vágyik.

A politikai tiszt hozzáférhetlenség jengett ezeknek a besarábiai képvise akiknek rosszul sza szíról leritt a szeg becsületesség.

Most azután a b szállodában, ahol n éjszakan keresztül Constantin sorsáro viselő alaposan me biái misztérium gló daul a Zipsteint, a néztünk, mint egy ú népvezérre, akivel járunk, de akinek tól van a karakter ságának és izzó hit gödik állandóan és pig egyetlen gondol zatos szenvedések biái parasztok rész lat kenyeret és eml tőségeket akar kila

Volt aztán egy m is. Ugy, ahogy azt lapok készítettek el nálatára. Aki ezeket annak a szemében pe, mint egy torzo akinek a szemei á rognak, az övében tolyt rejteget, a me teletüzdelve, két kez forgat és reggeltől jét, hogyan akná Forradalmat vet és

Már régen gyant csunya, kicsi zsidó hogy a tighinai sz visel a feje fölött. dithetetlen hareosa is moszkovita agitá az oroszok kezére nem egyszerű és

Jubi

Budapesti Ne

május

A magyar ipar ünne

0/0 utazási

Nemzeti pavillonok a

Vizummentes

Felvilágosítás és vá

Budapest: A

Alkotm

CLUJBAN: Camera d

a SARDEV megbizottj

ata Unirei 1. és a C

cluji fiókjánál, Piata

Nagyromania összes n

két utazási irodának f

vetlen, tb. kép

Zipstein, Pan Halippa és egyéb beszarábiai misztikumok

Besarábiában sem minden arany, ami fénylik. Vagy legalább is van valami is az arany között. Itt van például a kicsi Zipstein, a tighinai szenátor és az aranyszajú népröb. Amikor ez a kicsi zsidó először bukkant fel az ország közéletében, az ő feje fölött is ott ragyogott valami misztikus aureola. Valódi beszarábiai ködbe volt burkolva az ő alakja is. Mert azok az emberek, akik — mint ő is — a beszarábiai parasztokat képviselik a bukaresti parlamentben, különös és nekünk misztikus materiából vannak gyurva. Elettüknek a felét a cári orosz bürokrácia tövében éltek le. Nem egy közülük — nem a saját jószántából — közeli ismeretséget kötött a szibériai olombányakkal és a végtelen hőmezőkkel. Valamennyien az anyatejével együtt szívták magukba a fanatikus orosz forradalmárok izzó és gyötrelmes proféciait és nem esoda, ha így olthatatlan és kínzó szomjúság gyötíri őket a népi és szociális szabadságjogok után és vérüknek minden esepje, idegrendszerüknek minden porikája egy tisztultabb demokrácia után vágyik.

A politikai tisztességnek és erkölcsi hozzájárhatatlanságnak a nimbusza terjengett ezeknek a sapadt és szikkadt beszarábiai képviselőknek a feje fölött, akiknek rosszul szabott ruhájáról messziről leritt a szegénység és a puritán becsületesség.

Most azután a bukaresti Metropoliszallodában, ahol négy napon és négy éjszakan keresztül vitakoztak Stere Constantin sorsáról, egy néhány képviselő alaposan megtépzta a beszarábiai misztérium glóriáját. Vegyük például a Zipsteint, akire nem régen úgy néztünk, mint egy fanatikus és puritán népvézérre, akivel ugyan nem egy uton járunk, de akinek tiszteletreméltó acélból van a karaktere, aki a maga igazságának és izzó hitének a lázában vergődik állandóan és akiben tetőtől-talpig egyetlen gondolat él, amely az irtózatosszenvedések között élő beszarábiai parasztok részére egy nagyobb falat kenyert és emberségesebb életlehetőségeket akar kiharcolni.

Volt aztán egy másik Zipstein-portré is. Ugy, ahogy azt a szélső sovinszta lapok készítették el olvasóik házi használatára. Aki ezeket a cikkeket olvasta, annak a szemében úgy élt Zipstein képe, mint egy torzonborz szörnyetegé, akinek a szeméi állandóan vérben forognak, az övében három-négy pisztolyt rejteget, a melle patronokkal van teletűzdelve, két kezében kézigranátokat forgat és reggeltől estig azon tőri a fejét, hogyan aknazza alá Romániát. Forradalmat vet és anarchiát arat.

Már régen gyanús volt nekünk ez a csunya, kicsi zsidó és régen sejtettük, hogy a tighinai szenátorcska áglóriát visel a feje fölött. Nem konok és rendíthetetlen harcosa az igazságnak, nem is moszkovita agitátor, aki Besarábiát az oroszok kezére akarja játszani, hanem egyszerű és esendes, de okos és

óvatos házi zsidó, aki a szenatori széket meg is tudja hálalni gazdáinak és ha valami baj fenyegeti, meg is tudja védeni. Még emlékszünk jól, amikor „felsőbb rendeletre” kirohant a zsidó képviselők ellen és alaposan megvédte Vlad kultuszminisztert és két balkezes törvényjavaslatát.

Azt hittük, hogy ez a kisiklás való epizód a Zipsteinnél. Pedig dehogyan. Amikor a Metropolisban két pártra szakadtak a beszarábiai képviselők és szenátorok, Zipstein, az örök baloldali, aki Sterének köszönhette a karrierjét, a jobboldalon termett, azok között, akik nyíltan hátat fordítottak Sterének és feltétel nélküli hódolattal hajtották meg lobjogójukat a kormány előtt, amely annyit mindent adhat, de ha megharagszik, elveheti a mandátumot is...

Zipstein, a „hazaáruló” Zipstein, az integrális nacionalizmusról tartott nagy beszédet a Metropolisban és a veszályban forgó nemzeti érdekek nevében követelte, hogy a beszarábiai parlamenterek tagadjanak meg minden közösséget Sterével...

Ez volt a Stere-ügy legnagyobb szenzációja. A Zipstein állásfoglalása. A sovinszta lapok nem hitték el Zipstein hazafias aggodalmait, a progresszív újságírók sem. Valahogy kilógott ebből a megnyilatkozásból a mandátumföltés lólába.

Meg is kérdeztük tőle a Metropoli folyosóján, hogy mit jelent ez a pálfordulás?

— Pálfordulás, — esodálkozott — nincs semmi pálfordulás. A Zipsteinnak egyenesek az utjai. Amikor engem szenátornak jelöltek, Stere felhívatott Kisenevbe, agyba-főbe díszért, azután megkért, hogy a párt érdekében ne val-

ljaljam a jelöltséget, mert mit fognak a tábornokok a szenátusban szólni, ha egy ilyen csunya zsidó kollégájuk lesz. En félre is akartam állni, de a közvélemény nem engedett.

— Most azután mi derült ki? Hogy én hoztam nem szóltak semmit sem a tábornokok, egész szépen bevettek maguk közé, de őt, aki miattam féltette a pártot, nem veszik be. A Zipstein kell a tábornokoknak, de a Stere nem kell. Hát menjen el akkor isten hírével, ne okozzon nehézségeket a kormánynak.

Igy beszélt a Zipstein és közben agyba-főbe díszerte magát, hogy ő milyen népszerű, hogy szeretik őt és hogy rajonganak érte a parasztok.

— A zsidók még mindig hisznek Önben? — kockáztattam meg egy kérdést.

— Hogyne, — válaszolt öntelten — engem mindenki tisztel és becsül.

— Nem hiszem, — mondtam rezignáltan — mire Zipstein megsértődött, elsomfordált és egyedül hagyott egy beszarábiai újságíróval.

— Akarja tudni, — kérdezte kollégám — hogy szerepelt Besarábiában Zipstein, mint zsidó? Elmondom.

— Egyszer egy faluban népgyűlést hívtott össze. A parasztok össze is gyűltek, de nem akarták végighallgatni a szenátorjelöltet.

— „Nem vagyunk zsidóra kíváncsi, kiáltották”.

— „En nem vagyok zsidó!” — üvöltötte Zipstein tul a tömeget.

Oriási habota lett rá a válasz. „Takarodj innen, — kiáltották — nem kell nekünk zsidó”.

— „En nem vagyok zsidó” — kiáltott megint Zipstein.

— „Hát mi vagy?” — kérdezték most már nevetve minden oldalról.

— „Nem vagyok zsidó, én zsidócska vagyok” — kiáltott Zipstein és szélesre húzta a száját. A parasztok teliszájjal nevettek és végighallgatták a programbeszédjét, rá is szavaztak, meg is választották.

Ez a Zipstein.
De Pan Halippa sem jobb. A fekete

GYOMOR, BÉL ÉS EMÉSZTÉSI ZAVAROK

Körféreggel okoznak
A természetes Karsbadi Ásványvízzel készült
Mazikura
A legtermészetesebb gyógyszer

szakállu apostol. Stere lelki tanítványa, aki úgy megszokta a miniszteri bársonyszéket, hogy egészen elfelejtette a beszarábiai demokráciát és a kormánynak egyetlen intésére könnyű szívvel áldozta fel nevelőapját és egykori politikai vezérét. Sirt, amikor az öreg Codreanu szemére hányt, hogy hóhéra lett annak, akinek a legtöbbet köszönhet, sirt és mégis megtagadta Sterét.

Lefoszlott minden a beszarábiai apostolról. Nem maradt belőle más, mint a fekete szakáll és egy rossz vice, amit a „Viitorul” faragott róla. Mert Pan Halippa a másik oldalon sem szerzett sok becsületet magának a Metropolisban végzett munkájával.

A „Viitorul” első oldalán egy kép jelent meg: Stere és Halippa. Alatta néhány sor. Stere kérdi:
— Te is fiam, Halippa...
Halippa felel:
— Hiszen a te lelki tanítványod voltam, mi mást tanulhattam volna tőled, mint árulást...

Zipstein és Pan Halippa... Igy foszlanak széjjel misztériumok és legendák...

Jámbor Ferenc

A szovjetsajtó diplomáciai beavatkozást sürget a canterburgi érsek szovjetellenes beszéde miatt

Óriási arányokat ölt Moszkvában a husvétellenes agitáció

Gorkijt népvédelésügyi népbiztossá nevezték ki?

London, április 11. Moszkvai jelentés szerint a szovjetsajtó élesen támadja a canterburgi érseket a lordok házában tartott újabb beszéde miatt. A lapok esodálkozásnak adnak kifejezést afelett, hogy az angol felsőházban a beszéd elhangzásánál jelen volt kormányképviselő miniszter nem szakította azonnal félbe az érsek szovjetellenes támadó kijelentéseit, holott az angol-orosz szerződésben Anglia kötelezte magát arra, hogy megakadályoz minden olyan

aktust, ami beavatkozást jelenthet a szovjet belügyeibe. A lapok diplomáciai akciót sürgetnek.

A Press Association tudósítója jelenti, hogy a husvétli ünnepek közeledtével egyre nagyobb és nagyobb arányokat ölt a szovjet hivatalos husvétellenes propagandája. Az akciót Moszkvában husz istentagadó munkásbrigád közös propagandaszervezete irányítja. A rádiót is a vallásellenes propaganda szolgálatába állították s naponta adnak a

vidéki városokban lévő szervezeteknek utasításokat a husvétellenes harc vitekére. A nagyarányú propaganda ellenére a még nyitva álló négy ortodox moszkvai templomot állandóan zsúfolásig megtöltik a hívők s ugyanez a helyzet a vidéki centrumokban is.

London, április 11. A moszkvai lapok közlése szerint Gorkij a közel jövőben elhagyja Román s újra visszatér Moszkvába, ahol a népművelésügyi népbiztossá helyettes népbiztosa lesz.

Elérkezett az utolsó felvonáshoz a londoni tengerészeti leszerelési konferencia

Hétfőn, vagy kedden tartják utolsó plenáris ülésüket a londoni tengerészeti delegátusok

Ma megkezdik az egyezmény végleges szövegének megállapítását, amelyet valószínűleg csütörtökön irnak alá

London, április 11. Az angol külügyi hivatal a késő éjszakai órákban kommunikét juttatott el a lapokhoz, melyben közli, hogy az aláírás aktusától tekintve a tengerészeti konferencia hétfőn, vagy kedden fogja utolsó nyilvános plenáris ülését tartani. A külügyi hivatal megállapítani kívánja, hogy nem hármias, hanem öt hatalmi egyezmény jött létre s ilyen is kerül aláírásra.

nak a lehetősége, hogy csatlakozhassanak az egyezmény harmadik pontjához s ezzel teljessé tegyék az öthatalmi meg egyezést.

Szünetelni fognak a csatahajó-építések

A három részből álló egyezmény első részében a hatalmak kötelezik magukat arra, hogy a csatahajók építését szüneteltetik. Számuk csökkentése a washingtoni egyezmény keretein túlmenően olyként következik be,

hogy Anglia 5, Amerika 3 és Japán 1 csatahajót kivon a tényleges tengeri szolgálatból. A második részben a hatalmak a kíméletlen tengereljáró harc kiküszöbölése ügyében tesznek kölcsönös kötelező nyilatkozatokat.

A harmadik részben Amerika, Anglia és Japán összefoglják a fegyverkezés csökkentésére irányult megegyezéseiket. Az egész tervezetet az amerikai dele-

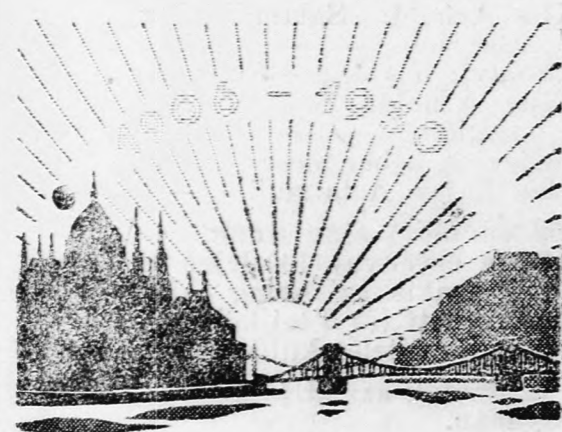
gáció dolgozta ki. Ma megkezdik a végleges szöveg megállapításának munkálatait s az aláírásra valószínűleg a jövő hét csütörtökén kerül sor.

Elismerés Macdonaldnak

Macdonald miniszterelnök az alsóház késő éjszakai ülésén bejelentette a háromhatalmi megegyezés teljes sikerét és a konferencia munkálatainak befejezését. Hangoztatta, hogy az értekezletnek sikerült az összes hajókatégóriákban a tonnatartalom csökkentését a három hatalomnál elérnie. Az ellenzéki pártok részéről Baldwin és Sir Herbert Samuel elismeréssel adóztak Macdonaldnak.

GENIUS LEXICON

40.000 cikk, 800 ábra
Előfizetési ár 420 Lei
Kérjen ingyen prospektust
LEPAGE-tól Cluj

Jubiláris

Budapesti Nemzetközi Vásár május 3-12

A magyar ipar ünnepi bemutatója. 25-50% utazási kedvezmény. Nemzeti pavilonok a külföldi ipar számára. Vizummentes határátlépés.

Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható: Budapestben a Vásáriródban, V. Alkotmány u. 8.

CLUJBAN: Camera di omert si Industrie-nál, a SARDEV megbízottjánál dr. Juliu Mezey Piata Unirei 1. és a Cie Int. de Wagons Lits cunji fiókjánál, Piata Unirei No 18. Ezenkívül Nagybánya összes nagyobb városában, ahol a két utazási irodának fiókja, vagy a vásár közvetlen, th. képvisellete működik.

RIL
bármely
sek táplálók
sandwich
etesebb.
AGECO
Str. S6

nekemmel.
időben leborult a
bolsevikiek jöttek.
Valóságban
vagyok sem bol-
sta, a politika tel-
omra, művész va-
uszt. épügy. mint
sak esztétikai gyö-
men.

regölte, rokkant bányász

lött is, akik azon-
osan komolyan az
avaít.
rházban magához
gy hogy ki lehetett
ta, hogy éjszaka
el volt keseredve,
obra nincs kilátása
ának s már ekkor
gyilkosság elköve-
a koresmába, meg-
kát, aztán vissza-
te a már előre el-
a azzal fejbévágta
nekek nyakát bo-
közben észrevette,
hoz tért az ájulás-
te magát az asz-
alta. Amikor azt
nyien meghaltak,
tt el. A meggyil-
2, 11 és 10 évesek
gyerek egy négy-
t. A kórházi or-
rint a tragédia
életben maradni.

válja be a CFR
Bukarestből je-
ak vezérigazgató-
k bevéltására vo-
zó árfolyamokat
frs. 33 lej, fran-
schilling 24 lej,
j, lengyel szloti
10 lej, olasz lira
lej, bulgár leva
na 2.30 lej, belga
rka 40.60 lej dán,
a 46 lej, hollandi
a 82.30 lej, dan-

gyár Varias
velete mellett
serével ellátva,
UT 51 SZÁM

ha emulasztja
megvásárolni az
bármely fod-
tben és a köz-
P. Unirei 20. vá-
llyel könnyű-
ló készpénz fő-
át szerencsét.

garantálva!

Kopp István a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank tisztviselője ma délután lakásán főbelötte magát és azonnal meghalt

A rendőrségi vizsgálat szerint buskomorság volt a közvetlen előidézője a harmincéves fiatalember öngyilkosságának

Cluj-Kolozsvár, április 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsváron a szokásos tavaszi öngyilkossági járvány mindennap meghozza a maga szomorú szenzációját. Nem mulik el nap anélkül, hogy a rendőrségi sajtóiroda ne közölne egy jelentést, amellyel gondolkodóba ejti az embereket, miért történnek ezen gyakori öngyilkosságok. Az indok rendszert kétféle, még pedig a nyomor, vagy szerelmi bánat. Az utóbbi két hét öngyilkossági statisztikája legnagyobb részét a nyomort tüntette fel a tragédiák indító okául. Azonban a statisztikába közbekezelődik egyhány szerelmi bánat és a legutóbbi esetből ítélve, némi buskomorság is.

A mai napon egy köztisztviselő álló kolozsvári fiatal banktisztviselő dobta el magát az életet és mint a vizsgálat utólag kiderítette, öngyilkosságának oka buskomorság volt.

Kopp István, a Kolozsvári Takarékpénztár és hitelbank fiatal tisztviselője ma délután félnegy órakor szüleinek Gyulai Pál-utca 24. szám alatti lakásán főbelötte magát és azonnal meghalt. A fiatal banktisztviselő már három év óta áll a Kolozsvári Hitelbank szolgálatában. Kollégái előtt, mint a pontos, megbízható és szerény munkatárs mintaképe állott éveken keresztül. A legmesszebbmenő pontossággal végezte el mindennapi munkáját, úgy hogy az igazgatóság is nemrégiben előléptette.

Az utóbbi időben Kopp István kollégái megfigyelték, hogy a fiatalember eddigi komolysága majdnem buskomorságig fokozódott. Hiába kérdezték ennek az okát, Kopp István mindig kitérő választ adott. Legbensőbb barátai előtt célzásokat tett arra, hogy nem bírja az élet egyhangúságát, ezért végezni fog magával. A tisztviselő figyelmessé tették Kopp István szüleit is a fiuk végzetes szándékaira. A szülők is többször faggatták kedvtelenségének oka felől, azonban eredménytelenül.

Ma délelőtt Kopp István rendesen bement hivatalába, ahol kitűnő hangulatban végezte el munkáját. A bankból eltávozóban feltűnő melegséggel búcsuzott kollégáitól, akik még elvállalkor is felkérte köztük, hogy nehogy elkövesse senki bolondságát. Kopp István hazament a Gyula Pál-utca 24. szám alatti lakására, ahol jó étvágyalal megébredt, majd ebéd után ledőlt a diványra. Edesanyja ezalatt a konyhában foglalatkodott míg apja néhány percre az udvarra távozott. Ezt az alkalmat használta fel Kopp István végzetes tettének elkövetésére. Felkelt a divány-

ról és bement az ebédlő melletti fürdőszobába, ahol egy Brovningot illesztett jobb halántékához, amelyet elsütött. A lövés zajára apja berohant a für-

Az északkeleti ellenkormány csapatai már Hankaut fenyegetik

A kommunisták puccsokat készítenek elő

London, április 11. Nankingi jelentés szerint a Kuomintang jelentéseket kapott az ország több városából, hogy a kommunisták puccsot igyekeznek előkészíteni.

dőszobába, ahol már csak fűnek a fűdőkádra hanyatló holttestét találta. Azonnal értesítette a rendőrséget és a mentőket, akik kiszálva a helyszínre, már csak a beállott halált konstatálhatták. Az öngyilkos fiatalember zsebeit megmozdították, ugyancsak átkutatták iróasztalát is, azonban semmiféle írást nem találtak, amelyből öngyilkosságának közelebbi okára következtetni lehetne.

A rendőrség bevezette a nyomozást annak kiderítésére, hogy az öngyilkos fiatalember honnan tett szert revolverre.

Az északkeleti ellenkormány csapatai át lépték a Hoanghot és már Hankaut fenyegetik előőrseik. A délkelet minden vonalon visszavonulóban vannak.

A düsseldorfi hatóságok lezárták a nyomozást a tömeggyilkosságok ügyében

Berlin, április 11. A düsseldorfi hatóságok a tömeggyilkosságok ügyében a nyomozást lezárták. Négy esetben a rendőrség megállapította, hogy a gyilkosságokat egy Stausberg nevű elmebeteg követte el, aki jelenleg újra el-

meggyógyintézetben áll kezelés alatt. Négy gyilkosságot és három gyilkossági kísérletet egy másik elmebeteg követte el, aki Stausberg tetten buzdult fel. A gyilkosságokban még két férfit gyanúsítanak részességgel.

Tegnap éjjel intenzív földrengés volt a magyarországi Dunántúlon

Budapest, április 11. A földrengést jelző intézet műszerei ma éjjel 2 óra 44 perc 8 mp.-kor 120 kilométer távolságból földrengést jeleztek. A műszerek maximális kilengése 1 és fél mm. volt. A műszerek a földmozgást három percen át jelezték.

A földrengés főfészke a dunántúli Regöly és Gyöngy volt, ahol a földlökéseket igen intenzíven érezték és azokat földalatti morajlás kísérte. Mindkét helységben a butorok is megmozdultak a szobákban, de anyagi károk nem fordultak elő.

Vizbe vetette magát és meghalt egy sikkasztó postai kézbesítő

Berlin, április 11. A berlini Hansahid közelében idegtelep jelenetek játszódtak le tegnap délelőtt. Detektívek letartóztatták Karl Gausse postakocsist, aki azzal volt gyanúsítva, hogy elsikkasztott néhány ezer márkát a reábizott pénzekből. A postakocsis néhány lépést futott, aztán átvette magát a hid főkorlátján és belevetette magát a Spree hullámaiba.

A detektívek odaléptek és a hűtlen postást letartóztatták. Gausse nem tudott védekezni és beismerte, hogy már régebben üzi a pénzeslevelek bontását, azt sem tagadta, hogy gyakran mulatozott és a pénz erre a célra szolgált. Beismerte, hogy van egy barátnője, aki már huzamosabb ideje szerződés nélkül van és akivel meg kellett jelennie az éjszakai mulatóhelyeken.

A detektívek Gausset be akarták kísérni a legközelebbi postahivatalba, hogy onnan rendőrségre szállítsák a központi rendőrségre. Azonban amikor a Spree hídja közelébe értek, Gausse futásnak eredt és egyetlen ugrással végrehajtott magán az ítéletet. Gausse után mentőövet dobta, ő azonban elhárította magától és nem sokára elmerült. Holttestét eddig nem sikerült kihalászni.

A detektívek Gausset be akarták kísérni a legközelebbi postahivatalba, hogy onnan rendőrségre szállítsák a központi rendőrségre. Azonban amikor a Spree hídja közelébe értek, Gausse futásnak eredt és egyetlen ugrással végrehajtott magán az ítéletet. Gausse után mentőövet dobta, ő azonban elhárította magától és nem sokára elmerült. Holttestét eddig nem sikerült kihalászni.

Egyre nagyobb eredményeket mutatnak föl a rákbetegségek leküzdésére irányuló kutatások

München, április 11. Egy müncheni szűrőgyár orvosi kutató intézetében két orvos: dr. H. Grimm és dr. K. Arnold a rákdiagnózis egészen új módszerét dolgozták ki, amely nemcsak relatív valószínűsége, hanem egyéb alapvető tulajdonságai miatt is nagy jelentőséggel bír. A két kutató orvos eddig 2500 betegen próbálták ki az új reakciót.

Wassermann-féle vérvizsgálat reakciójához azzal a különbséggel, hogy Grimm és Arnold doktorok mikroorganizmusok kivonatát alkalmazták. Olyan baktériumok ezek, amelyekkel rákbeteg emberek véréből, vagy pedig rosszindulatú daganatoktól tenyésztettek ki tisztán. Az új vérvizsgáló kilencvenkét klinikailag megállapított rákbetegség esetében pozitív eredményt mutatott fel. A reakció azonban gyomor és bélbetegségek

esetében is pozitív volt, később azonban kiderült, hogy ekkor sem egyszerű daganat esetével állottak szemben, hanem rákkal. Hogy szubjektív hibák kikapcsolóssanak, a kutatók a vérpróbákat minden adat nélkül átküldték az egyetemi klinikák vérvizsgáló állomásaira, ahol pontosan igazolták Grimm és Arnold megállapításait.

A rákkutatás terén egyébként Berlinben is, Bier professor klinikáján eredményes munkálatok folynak. A Bier-féle eljárás szerint bizonyos anyagokkal, amelyek a rákterápiánál alkalmaznak, aktivitásra provokálják azokat a rákfészkeket, amelyeknek eddig nem volt szimpátiájuk. A provokáció után megejtett vérpróba pozitív eredményeket mutatott fel még a kezdeti stádiumban is. A vérpróba megbízhatónak mutatkozott. A próbák e kutatások révén olyan megbízhatóvá váltak, hogy a rákról gyógyítható kezdeti stádiumában biztos diagnózisunk van és így e vizsgálódások a rák elleni harcban döntő tényezővé váltak.

Olcsó peszachi zsidó könyvajánlatunk

Zsidó tárgyú könyvek 10-60 százalékos engedménnyel:

Ben Ami: Uj Palesztina	Lei	30.-
Palesztina-utmutató	"	10.-
Oszkár bácsi zsidó meséi	"	25.-
Dr. Marton: A zsidó nemzet Erdélyben	"	6.-
Gorelik: Cion és golusz	"	10.-
Nordau: Dr. Kohn	"	20.-
Sch. Alejehem: Leégett nemesek, füzve	"	12.-
Sch. Alejehem: Leégett nemesek, kötve	"	20.-
Paneth: Utazásom a Szentföldön	"	5.-
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus?	"	3.-
Majrovits: Tóra és cionizmus	"	5.-
Gizskalay: Titok	"	10.-
Gizskalay: Támár	"	36.-
Sokolow: Uj zsidó	"	10.-
Agnon: Es a megörnyedt kiegészedek	"	20.-
Mendele: Sánta Fiske	"	36.-
Zengő Hárfa (verseskönyv)	"	14.-
Sombart Werner: A zsidók jövője	"	20.-
Graetz: A zsidó törzs megújodása	"	5.-
Sas Irén: Kol Nidre	"	25.-
Ujvári: A cédrusfa daliája	"	25.-
Mészáros Zs.: Béla (regény)	"	18.-
Mendelssohn és Frigyes	"	18.-
Sas Irén: Mirjam	"	18.-
Die Besten jüdischen Anekdoten	"	20.-
Das Jüdische Bilderbuch	"	80.-
Die Arche Noach (képesk.)	"	80.-
Max Nordau: A cionizmusról	"	55.-
Philo: Mózes élete I-II.	"	80.-
Geiger: Levelek a kitérésről	"	55.-
Mezey: Rajzok a magyar zsidó életből	"	55.-
Mahler: Keleti tanulmányok	"	55.-
A makkabeusok könyve	"	55.-
Alexander: Spinoza	"	55.-
Zsidó Plutarchos I.	"	55.-
Zsidó Plutarchos II.	"	55.-
Sebestyén: Makai Emil	"	55.-
Eötvös: A zsidók emancipációja	"	55.-
Kiss Arnold: Salamon ibn Gabriel	"	55.-
Rubinyi: Kis József élete	"	55.-
Kiss Arnold: Sámuel Hanagid	"	55.-
Heller: A héber mese	"	55.-
Blau Lajos: A talmud	"	55.-

Ezen olcsó ajánlatunk csak Niszán havára érvényes. 100 lejen alóli rendelésnél csakis az összeg előzetes beküldése mellett (és 8 lej költséggel), 100 lejen felül utánvételes küldés.

Kaphatók az „Uj Kelet” könyvostályában.

A magyarországi reformátusok egyetemes konventje megkezdte ülését. Budapestről jelentik: A magyar reformátusok legmagasabb egyházkerületi testülete, az egyetemes konvent, esütörtökön kezdte meg ezévi rendes ülését. Résztvesznek az ülésen Ravasz László dunamelléki, Balthazar Dezső tiszántúli és Antal Géza dunántúli püspökök, továbbá a főgondnokok és lelkészek. Ravasz püspök az új istentiszteleti rendtartás életbeléptetéséről tett jelentést. Az üléseket folytatják.

E hó nyitják

Bucuresti-Bukarest Uj Kelet tudósítójától a szenátus is megvárt törvényjavas a Románia. Csehország között létre Ez a szerződés, most már törvény Marmarossziget-es megnyitását, ami van a gazdaságilag román Marmaros, sziget elvirágozta. Ennek a vasutától várja egész nyomorának enyhüléséig lecsökkenés gyászoló területek lódást, melyek ed zárva töle.

Mit várhatunk a Marmarossziget megnyitásától? László Illés v. nek. László Illés v. megszakadt tárg engedte elejteni a szeről emelt akadgijával igyekez hogy végre a szűkségesnek látt Illés marmarosi közölg, hogy mit hat Marmaros megnyitásától. La a következőkben:

A konvenció laci Marmaross akart utazni, szűksége, mert az resztül tehetett a vonal megnyitását. Körösmezőn keres meg bárki.

Uj piac számár

Ami a vasutentőségét illeti, Illés — annak s hetőségei vannak megnyitása által és Moldova piaci kincsei számára. élőmarha és ház ságuknál fogva lesznek a három központjainak. száz vagon sóval hetni az aknasug bánya. Ezt a me között — a mond kijelölt öt beszu venni. Meg fog hogy a marmaromásabb termel dolgozzanak.

Fel fog Az eddigi kötettség miatt a marosi fatermel tranzító vasutvon nyílik az ut a te fa számára, úgy, ezer vagonnal számítani. De né sági eredmények előállat és ipari terén is.

A gazdaság jelentősége azonn gú lesz. Ma hat a marmarosi bé csak ment az em és nyomort látot lerongyolódtak s hez akart jutni. lett kezébe venni az állapotok me nélküliség rákfer virágozó Marmar

Epe- és májbántalmaknál
igya rendszeresen a
Málnási SICULIA
gyógyvizet, mivel a görcsös fájdalmakat megszünteti. — Kapható minden fűszerüzletben.

A „TACAMUL”
ezüstáruháiban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen védjeggyel van ellátva. „300-as” tinomság.
„Tacamul” ezüstáruhágyár Cluj, str. N. Iorga 11 a

ÚJBÓL KAPHATÓ:
Schidlof spanyol nyelvtan vászon dobozban 272.— lei
Lingua spanyol szótár mindkét rész egybekötve 272.— lei
Utánvétellel küldi
LEPAGE Cluj

Művészt perzsaszőnyeg
szőtt gobelín, karamani függöny, külföldi fonalak, szövökellékek legelőnyösebb beszerzési forrása
SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. En. Ciorogaru (Uri-u.) 14

Csecsemőknek a legjobbat: HÖPER hintőport, kremet és szappant

Husv locso

E hó 20-ig hatalmas ünnepség keretében nyitják meg a Mármarosziget-csernovitzi új peage-vonalat

A román, lengyel és cseh vasuti miniszterek vesznek részt a megnyitáson. Lázár Illés mármarosi képviselő nyilatkozata az új vonal jelentőségéről

Bucuresti-Bukarest, április 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap végre a szenátus is megszavazta azt a várva-várt törvényjavaslatot, mely ratifikálta a Románia, Csehszlovákia és Lengyelország között létrejött vasuti szerződést. Ez a szerződés, illetőleg ratifikációja most már törvényesen lehetővé teszi a Mármarosziget-csernovitzi vasutvonal megnyitását, aminek óriási jelentősége van a gazdaságilag teljesen leromlott román Mármaros, illetőleg Mármarosziget elvirágztatása körül.

Ennek a vasuti vonalnak megnyitásától várja egész Mármaros rettentő nyomorának enyhülését, a munkanélküliség lecsökkenését és azokkal a fogyasztó területekkel való egybekapcsolódást, melyek eddig teljesen el voltak zárva tőle.

Mit vár Mármaros az új vasutvonal megnyitásától?

A Mármarosziget-csernovitzi vasutvonal megnyitásának érdeme elsősorban Lázár Illés mármarosi képviselőnek. Lázár Illés volt az, aki a többi megszakadt tárgyalások fonálát nem engedte eljutni a Lengyelország részéről emelt akadályokat minden energiájával igyekezett eliminálni. Most, hogy végre a szerződés tető alatt van, szükségesnek látnak megkérdezni Lázár Illés mármarosi képviselőt arra vonatkozólag, hogy mit vár, illetőleg mit várhat Mármaros népe az új vasutvonal megnyitásától. Lázár Illés kérdésekre a következőkben válaszolt:

A konvenció létrejötte előtt, ha valaki Mármaroszigetről Csernovitzba akart utazni, — ehhez 36 órára volt szüksége, mert az utat csak Ploestin keresztül lehetett meg. Most, a peage-vonal megnyitásával ugyanezt az utat Körösmezőn keresztül 6 óra alatt teheti meg bárki.

Uj piacok nyílnak Mármaros számára

Ami a vasutvonal gazdasági jelentőségét illeti, — jelentette ki Lázár Illés — annak szinte beláthatatlan lehetőségei vannak. Az új vasutvonal megnyitása által Bukovina, Besarabia és Moldova piaci terület lesz Mármaros kínesei számára. A mármarosi fa, só, élelmiszer és háziipari termékek, olesőségük miatt fogva rövidesen keresett áru lesznek a három tartomány gazdasági központjainak. Évente legalább 5-6 száz vagon soval többet fog kitermelhetni az aknasugatagi és rónaszéki sóbánya. Ezt a mennyiséget — többek között — a monopol igazgatósága által kijelölt öt beszarabiai megye fogja átvenni. Meg fog szünni az az állapot, hogy a mármarosi sóbányák a legminimálisabb termelési kapacitás mellett dolgozzanak.

Fel fog lendülni a faipar is

Az eddigi lehetetlen vasuti összeköttetés miatt az egykor virágzó mármarosi fatermelés is esődtől mondott. A tranzító vasutvonal megnyitásával megnyílik az út a tenger felé a mármarosi fa számára, úgy, hogy ezáltal jónéhány ezer vagonnal nagyobb termelésre lehet számítani. De nem lebecsülhető gazdasági eredményeket várunk a mármarosi élőállat és ipari cikkek belső exportja terén is.

A gazdasági fellendülés legfőbb jelentősége azonban szociális jelentőségű lesz. Ma hateraz munkanélküli él a mármarosi bércek között. Amerre csak ment az ember, mindenütt éhséget és nyomort látott. A falvak és városok lerongyolódtak s aki egy darab kenyérhez akart jutni, annak vándorbotot kellett kezébe vennie. Most reméljük, ezek az állapotok megszűnnek és a munkanélküliség rákfenéje eltűnik a hajdan virágzó Mármaros testéből.

A mármarosi kereskedelem reneszánsza

Természetesen az új vasutvonal megnyitásától a megye székhelye, Mármarosziget is nagyon sokat vár. Ennek a valamikor virágzó és fejlődő városnak lehanyatlása valóságos kétségbeejtő volt. Ebben a városban ma teljesen kihalt az élet. Reméljük, hogy a linge mármarosi kereskedők számára most új piacok nyílnak meg a tranzító vonal megnyitásával és rövidesen Csernovitzban, Kisenében és a többi bukovinai, meg beszarabiai városokban fogunk találkozni Mármarosziget kereskedőivel. A munkanélküliek nagyrésze munkához fog jutni az intenzívebb termelésre áttérő sóbányákban s az eddig parlagon heverő erdőkből, amelyekben szintén megindult a termelés.

Telefonösszeköttetés Csehszlovákiával

Megkérdeztük Lázár Illést arra vonatkozólag, hogy milyen újabb tervei vannak Mármaros gazdasági életének fellendítésére. Lázár Illés erre vonatkozólag a következő biztató kijelentéseket tette:

A mármarosi kereskedők ismételt intervenciójára megkezdjük a tárgyalásokat Csehszlovákiával a telefonösszeköttetés felvétele érdekében. A telefon-

összeköttetés eddigi hiánya rendkívül megnövelte a Csehszlovákiával való kereskedelmet. Ennek a hiánynak eliminálásától igen az óriási sokat várunk. Terveztük ezenkívül a Sziget-Szlava, Sziget-Bánya, Sziget-Borsa és Jakobeni közötti vasutvonal kiépítését. Ezekkel a tervekkel igyekezünk kiküszöbölni a már-már hirdetté vált mármarosi nyomort, ami bizony rengeteg sok gondot okoz a kormányban.

Hogyan fog lebonyolódni a tranzító forgalom

Arra a kérdésünkre, hogy az új peage-vonalon hogyan fog lebonyolódni a forgalom, a következőkben választott Lázár Illés képviselő:

A forgalom lebonyolítása nagyon egyszerű lesz. Naponta két gyorsvonat és egy személyvonat fog közlekedni az új vonalon. Várunk minden kocsiba egy-egy graniesár fog beszállani. A cseh határon cseh határőrök fognak beszállani a kocsikba, akik esh területen fogják végigkísérni a vonatot. A lengyel határon a esek leszállanak és helyükbe lengyel határőrök szállnak fel a vonatba, akik lengyel területen kísérik végig a vonatot. Az utasok természetesen utlevél nélkül utaznak, de sem a cseh, sem a lengyel területen nem

Lysiformot

LYSIFORM A LEGBIZTOSABB FERTŐTLENÍTŐSZER-HŐIGYEK NÉLKÜLÖZHETETLEN SZERE-

NAGYBANI ELADÁS: ZAHARIA C. CERNATESCU-POPA NÁN 181-BUCURESTI

szabad se fel, se leszállania senkinek. Hasonló eljárás lesz a tehervonatoknál is.

Végül elmondotta Lázár képviselő, hogy az új peage-vonalat e hó 20-ig hatalmas ünnepség keretében fogják megnyitni, amelyen Gafencu közlekedésügyi miniszteren kívül meg fognak jenni a cseh és lengyel vasutügyi miniszterek is. Az ünnepséget egy Szatmáron megtartandó bankett fogja beárni.

Hátszegi Ernő

Egyre inkább az elkeseredett polgárháboru jellegét ölti magára az indiai nacionalista mozgalom.

Bombayban a rendőrség behatolt a pánindiai kongresszus főhadiszállására

A rendőrök elkobozták a kitermelt sót, összetörték az üstöket és letartóztatták a hindu nemzeti milicia vezérét Vasárnapra a nacionalista vezérek Bombayba tüntető nagy-gyűlést hívtak egybe, mely hitet tesz a nemzeti ellenállás mellett

London, április 11. Kalkuttai jelentés szerint Sen Gupta, a tíz napi szabadságvesztéshűntetését nemrég kitöltött kalkuttai lordmayor ma megtekintette a kalkuttai sótermelést. Sen Gupta rögtönzött beszédet mondott a tengerparton egybegyűltek előtt s bejelentette, hogy vasárnap a törvényellenes sóval ő maga is hazálni fog Kalkutta utcáin. A lordmayor felhívta a többi városok hindu polgármestereit, hogy ők is hasonlóképpen cselekedjenek.

Ezután a sótermelőktől e szavakkal bucsuzott: viziontlátásra a börtönben.

Surat közelében ma Motilal Nehru, Ghandi legfőbb alvezére szintén személyesen beállott a sótermelők közé. A rendőrség számos önkéntest itt letartóztattott. A kitermelt sót dulakodás után szétzörték a rendőrök és több főzűstöt összetörték. Bombayban tüntetés volt. A tömeg idegen importkalapot hordott össze rakásra s azután tüzet adott a kalaphalmaznak. Kutaakban az iskolásgyermekek tüntettek az angolok ellen s örömmel harsogták utcahosszat, hogy nem tanulnak tovább az állami iskolákban. Nasikban a páriák és a templomorségek közötti véres harcoknak 26 kórházba szállított súlyos sebesültjük van.

Közelharc a sólepároló üstök körül

London, április 11. Jalapurból jelentik, hogy a tengerparton sókitermeléssel foglalkozó mintegy kétezer önkéntest tegnap háromszáz rendőr fogta kö-

rül és szerszámaikat, valamint a kitermelt sót tőlük elkobozták. A rendőrök az önkéntesek sólepároló üstjeit összetörték és azokat, akik ellenállást kíséreltek meg, letartóztatták. A közelharcban több sebesültje is van.

Pandit-Jaraharlal Nehru, az indiai nacionalista kongresszus elnöke is résztvett a sótermelésben.

Az általa összeszedett só magas áron hozták forgalomba. A rendőrség itt nem avatkozott bele az önkéntesek és Nehru törvényellenes tevékenységébe.

Mint Bombayból jelentik, a rendőrség tegnap házkutatást foganatosított a pánindiai kongresszus főhadiszállásán. Az épületet háromszáz bambuszbotos rendőr vette körül s a tiszkek behatoltak a hinduk féltve őrzött tanyájára. A rendőrség a kitermelt sókészleteket itt is elkobozta s a sófőző üstöket összetörték. A hindu nemzeti milicia ellenállást kísérelt meg s ezért parancsnokukat, Abid Alit őrizetbe vették s magukkal vitték.

A hindu nők ki vannak téve annak, hogy meztelenül kell járniuk

London, április 11. Indiában a nemzeti hét vasárnap véget ér. A nacionalista kongresszus végrehajtó bizottsága e napra Bombayba tüntető nagygyűlést hívott egybe, amelyen legalább száz-ezer ember részvételére számítanak. A nagygyűlés hitet tesz a nemzeti ellenállás mellett és tiltakozni fog a sómonopoliumtörvény megsértőinek letartóztatásáért.

Ghandi megkezdte dandii táborának leépítését. A tábor a jövő vasárnapig teljesen feloszlik. Az indiai nacionalista vezér a Reutter távirati iroda tudósítójának gyengélkedéséről kijelentette, hogy a természettől kapott intelmet. Pihenésre van szükség, mert másképp fizikuma felmondaná a szolgálatot.

Ha egészségi állapota meg fogja engedni, a jövő hét folyamán Guvarat tartományba utazik, ahol folytatja a polgári ellenállás szervezését.

Dandi közelében a nők egyik gyűlésén megrökönyödést váltott ki Ghandi bejelentése, mely szerint a házi szöttek készlete kifogyóban van. A nők ki vannak téve annak, hogy meztelenül kell járniuk, mert az idegen szövetekből készült ruhákat nem vehetik magukra, ha komolyan akarják ők is India függetlenségének kivívását. Ghandi figyelmébe ajánlotta a nőknek a datolyapálmákat, melyeknek rostjaiból kitűnő szöveteket készíthetnek maguknak.

Keresek komplett, 7-8 km. hosszúságu drótkötel pályát napi 10 vagon teljesítő képességgel. Román vagy német nyelvű ajánlatokat kérek Hervey Bucuresti, I. Str. Apolodor No. 43

Hirdessen az Uj Keletben

Husvétii illatszerek, locsolók, kolnivitzeK **Óriási választékban Rózsá M. „ROYAL” drogeria rt. Főtér 26 sz.**

olt, később azonban sem egyszerű d... szemben, hanem... hibák kikap... tók a vérpróbák... átküdték az egye... gáló állomásaira... tak Grimm és Ar...

u egyébként Ber... fesszor klinikáján... atok folynak. A... int bizonyos anya... rákterápiánál al... sra provokálják... t, amelyeknek ed... tiájuk. A provoká... vérproba pozitív... ott fel még a kez... A vérpróbák meg... tak. A próbák e... an megbízhatókka... l gyógyítható kez... tos diagnózisunk... dasok a rák elleni... vévé váltak.

eszachi rajánlatunk

ek 10-60 százalék nyel:

ina	Lei	30.-
esési		10.-
nemzet		25.-
sz		6.-
gett ne		10.-
gett ne		20.-
szent		12.-
szent		20.-
a Szent		5.-
a cioniz		3.-
onizmus		5.-
		10.-
		36.-
		10.-
ayedt ki		20.-
e		36.-
önyv)		14.-
zsidók		20.-
zs meg		5.-
		25.-
aliája		25.-
gény)		18.-
es		18.-
		18.-
Anek		20.-
neh		80.-
épesk.)		80.-
onizmus		55.-
		80.-
II.		55.-
érésről		55.-
gyar zsi		55.-
mányok		55.-
ve		55.-
		55.-
		55.-
nil		55.-
mancipá		55.-
on ibn		55.-
lete		55.-
el Ha		55.-
		55.-
		55.-

nk csak Niszan... lejen alóli rende... g előzetes bekül... (sóltság), 100 lejen... es.

Kelet” könyvosz-

gi reformátusok... megkezdte ülése... entik: A magyar... sabb egyházkor... t egyetemes kon... zdt meg ezévi... esznek az ülés... elléki, Balthazar... tal Géza dunán... a főgondnokok... spök az új isten... életbeléptetésér... et folytatják.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemesei erdelyi és bansági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Fetelés szerkesztő: Jámber Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

RABSZOLGA-SZABADULÁS ÜNNEPE

A pusztai nap szemé még látta rajtuk szolgálókat elrejtett rongyait, szívükben még a szolgálók vak féltelme verte az indulót.
Az idő keze szélesre tárta már embereket ringatott.
Szabadság-bölesőjük párnáin a kín erővé serdült a sietségben.
Mámoruk csodárá zsendült a

pusztaságban, a szabadulás álma hitté nemesült. Így történt, hogy a rabszolga-átartók fegyvere eltört az Akarat előtt. Ezen a napon fogantattak lázas lángokban álmai a komor Messiásnak, ki eljövend, hogy hajlékot adjon a szolgálóknak, az üzölteknek szerte. A Diodal álma azóta sem alszik, szabadulók és rabszolga-átartók harca még ma is dúl a pusztaságban. De bizonyos, hogy járóink fegyverén már nem sokáig esikhol fényeket a

félelem, mert Izrael álma és szabadulása minden rabszolga nagy álma ma is!

Salamon László.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső pészachi ünnepek miatt, kedden jelenik meg.

Az angol belügyminiszter nem nyilatkozik a londoni szovjet-követség renitens hivatalnokainak ügyében. Londonból jelentik: Az angol alsóházban Clynnes belügyminiszter kijelentette, hogy a szovjet visszatérésre kötelezett alattvalóinak ügyét egyelőre csak a lapok közleményei alapján ismeri. A belügyminiszter megígérte, hogy informálódni fog a szovjet jelentést tesz. A további pótkérdések feltételét ebben az ügyben a speaker megakadályozta. A szovjetkormány ugyanis vizsgálatot indított londoni kereskedelmi képviselőinek több tagja ellen és utasította őket, hogy azonnal utazzanak haza. Ezek nem akarnak eleget tenni az utasításnak és Angliától kérnek menedékjogot.

Aki a tejet nem szereti, Ovomaltineval azt is megkedveli.

Ifjúsági Balfour-ünnepély Nagyszében. Folyó hó 6-án tartotta meg a szébeni zsidó ifjúság a Balfour-ünnepélyt dr. Otto Abeles részvételével. Az ifjúsági szervezetek részéről hárman fogadták. A somérok részéről Kohn Jichok (Huedin), az „Aviva” részéről Richter Irénke és a Barisszia részéről Weiss Lajos fogadták. A somérok egy 12 tagú „vezető-örssel” jelentek meg, amelyek főleg héber szövegű himnuszokkal és az ünnepély végén a „Hatikvá”-jukkával a legjobb benyomást keltették. (G. C. Sibiu)

Eljegyzés. Gergely Böskét eljegyezte Kápolnai József építész mérnök (Budapest). (Minden külön értesítés helyett).

Dászkál Huska Cluj és Katz Márton Oradea jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

A bukaresti erdélyi zsidó hitközség imaházában str. Smárdan 37. alatt a pészachi istentisztelet sorrendje a következő: Maariv este 7 órakor, muszaf reggel 8 órakor.

Bérhare előtt állanak a csehszlovákiai bányászok. Mehrisch-Ostrauból jelentik: A bányamunkások körzeti tanácsa tegnap megkapta az igazgatói konferencia választást, amely elutasítja a fennálló kollektív szerződés revíziójára vonatkozó követelést. A bányász-szervezetek titkárai elhatározták, hogy a legközelebbi napokban a bányász-szervezetek képviselőit értekezletre hívják össze, hogy az elutasító válasszal szemben állást foglaljanak és tanácskozzanak azokról az eszközökről, amelyekkel a szerződés revíziójára vonatkozó indítványukat meg akarják valósítani.

Chicagót és környékét hőhullám árasztotta el

London, április 11. Newyorki jelentés szerint Chicagót és környékét délnyugati irányból hőhullám árasztotta el. A hőmérséklet 10 fok C-ról hirtelen minden átmenet nélkül 32 fok C-ig emelkedett. Egy évszázad óta ez a legmagasabb hőmérséklet Chicagó környékén

ebben az évszázadban. A hőhullám tovább északra terjeszkedik s elborította Wisconsin állam több városát, így Milwaukee, Janesville, Manitowocot és különösen nagy intenzitással Oshroht és Madisont, ahol a hőmérséklet 35 fok C-ig emelkedett.

Vizipuskákkal szórták szét a bukaresti rendőrök a rokkantak utcai demonstrációját

Nagy vihar volt a kamarában a rokkantakkal szemben alkalmazott brutális rendőri intézkedés miatt. A kormány a liberálisoknak tulajdonítja a rokkantak manifesztációját

Privilegiumok helyett nyugdíjat ígér Madgearu a rokkantaknak

Bucuresti-Bukarest, április 11. A Dacia nagytermében ma nyílt meg a rokkantak országos kongresszusa. Beszéltek Marasescu tábornok, Zavaiani ezredes, Petcu kapitány és mások, akik a hadirokkantak, özvegyek és árvák jogainak respektálását követelték, majd ilyen értelmű határozati javaslatot is fogadtak el. A résztvevők a kongresszus után utcai tüntetést kíséreltek meg, de esendőrökkel találkoztak magukat szembe a Calea Victoriei. A rokkantak és a esendőrök között rendkívül éles szóváltás keletkezett. A kongresszust rögtönzött szöveggyűléssel tünteték fel egymást, majd hirtelen rohammal áttörték a kordont. Hamarosan azonban újabb kordonnal találkoztak, úgy hogy délután 3 órakor az utcán táboroztak esendőrségtől körülvéve. Mindez számos incidens kíséretében játszódott le, miközben a tüntetők közül többen meg is sebesültek. A rokkantak kongresszusát és különösen az utcai tüntetést liberális manővernek tulajdonították és a kormány épp erre való tekintettel tiltotta be az utcai demonstrációt, minthogy azonban a rokkantak vonakodtak kiüríteni az utcákat, a rendőrség a tüntetőket vette igénybe és vizipuskákkal szórták szét a tömeget, miközben a rendőrök több rokkantat megverték.

Bucuresti-Bukarest, április 11. A kamara mai ülésének napirendjéért csaknem teljes egészében a rokkantak délelőtti felvonulások alkalmával történt inci-

Országos vásár. Huedin (Bánffy-hunyad) április 14. és 15-ére eső országos vására április hó 15. és 16-án lesz megtartva.

Chamisa-Aszar-Bisvát akció február-márciusi bevételei: Carei 800, Secueni 565, Cluj neológ iskola 1800, Marghita 1100, Tasnád 800, Turda 500, Cehul-Silvaniei 370, Bistrita 837, Salonta 500, Orsova 360, Sighet 1540, Lugoj 600, Seini 210, Dej 600, Hatég 402.

Orvosi hír. Dr. Ligeti Sándorné Somogyi Ilona orvos, szemspecialista, külföldi tanulmányutjáról visszatért s szegény betegek részére rendelést tart a kolozsvári Zsidó Kórház ambulatóriumában minden kedden és esütörtökön délután 5-6-ig. (Nagyszamos-utca 16. szám.)

Házulajdonosnő, aki koldul. Budapestről jelentik: A rendőrség letartóztatott egy idősebb nőt, aki a járókelőktől erősen tolokodó módon koldult. A vizsgálat megállapította, hogy a koldusnőt Guttman Juliának hívják, 62 éves és szépen berendezett lakással rendelkezik. Zsebében mindössze két pengőt találtak, azonban amikor alaposabban megmotazták, egy vászonzacskóban kétezer pengő készpénzt és egy 1600 pengőről szóló takarékpénztári könyvecskét találtak nála. Megállapították még az is, hogy a jösvívő emberek könyörödmányáért tolokodó nőnek Pesten jól jövedelmező bérháza van.

Ma este mielőtt lefekszik, vegyen be DARMOL-t és holnap reggel jó kedvvel és friss erővel ébred. **Almatlansága, idősége, fej- és deréktájdalmái, valamint gyermekeinek oszánkilitése** ugyanis nagyon sok esetben a székrekedés következménye. Ezért van szüksége önnek és gyermekének DARMOL-ra, az enyhe és biztonságos **csokoládés hashajtóra**. Kifejezetten DARMOL-t kérjen, mert csak a DARMOL hozza meg önnek és családjának a várva-várt enyhülést. — Egy doboz ára 30lei. Egy próba-csomag meg fogja Önt arról győzni.

Katonai becsületbírószág rehabilitálta Windischgretzt hereceget. Budapestről jelentik: Herecz Windischgretz Lajos rehabilitálására tegnap altábornagyokból és tábornokokból öttágu becsületbírószág állt össze. Kihallgatásokat foganatosítottak, majd délután a következő ítéletet hozták: Herecz Windischgretz Lajos v. b. t. t. az ugynevezett „frankügy”-ben való részvétel által és a per alatt tanusított magatartásával a tisztii becsületről alkotott fogalmak és saját tisztii becsülete ellen nem vétett. Windischgretz herecz személyesen is megjelent a becsületbírószág ülésén és az ítélet kihirdetése után nyomban Sarospatakra utazott.

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesóványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrküüetések, kelések, furunkulások esetében a természetes „Ferenc József” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József viz hatása mindig kitünően beválik. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

A vérhaj új gyógykezelési módja

A vérhajnak bármely gyógykezelési módszerben megtaláljuk az arzén, a higány és a bismuth használatát.

Az injekciós rendszer azonban amellett, hogy kényelmetlen nem is alkalmazható mindenki által, mert az injekciót csak orvos adhatja, ezzel a beteg időt veszít. Ezért az injekciós rendszernek hívei mind kevesebben lesznek, főként, mert bebizonyítást nyert, hogy a legkomolyabb gyógykezelés történik a szájon keresztül bevett gyógyszerek alapján is. Hangsúlyozzuk, hogy a francia vegyész tudósoknak sikerült pasztillákban egyesíteni az összes jellegzetes gyógyszeralkatrészeket, amelyek közül egyiknek pontosan ugyanaz a sajátossága, mint a 606-os Salvarsan-nak.

Igy magyarázható meg a SIGMARGYL által elért eredmény, amely higány, arzén és bismuth-keverék és amely felülmúl minden gyógyszert, amelyet eddig a szájon át használtak. Minden csomaghoz mellékeljük a gyógykezelésre vonatkozó irodalmi munkánkat és az eddig elért eredmények kimutatását teljesen ingyen.

Egy hónapi gyógykezelésre szükséges egy üveg SIGMARGYL ára 390 lej és vásárolható az ország összes gyógyszer-táráiban és drogériáiban.

A SIGMARGYL központi lerakata: Bukarest, Str. Principalele Unite 14. szám alatt van.

Anton Rosenzweig Cluj

שרים אונד שליחים גראסהאנדלונג

Héber könyvek

gyapju és selyemtalleszek

nagykereskedése. — Gyári árak!

2

örökéletű könyv féltáron!

Perez: Drei Dramen 60 lei (120 b.)

Bialik: Gedichte I—II kötve lei 120

Az Uj Kelet könyvtárában.

Uj férfi-és
fiu-ruha üzlet

Kész ruhák, valamint saját szabóságom által, saját szöveteimből készült **férfi és fiu-ruhákat, trachenot és kabátokat** legújabb divat szerint készítve, legelőnyösebben szeresheti be

Mendel Lajosnál CLUJ, Calea Reg. Ferdinand volt Wesselényi-utca 2/A szám

Szabott árak!!!
Szolid kiszolgálás!!!

Jósija

Rögen, nagyon több, mint 2500 uralkodott Juda a tönk szélén a nagy világhatalom tőre babilon és dalom közé ékelgált; belsőleg er saját kulturáját nem teljesen ass és szomszédos né viselkedéséhez. Ennek látszó esemé

Jósija király évében a Jeruzsályt Salamon király idejében e ismét alaposabban zás közben Chill leletré bukkant: könyvét az Örök Mózés öt könyve könyve volt-e. a nyek.) Jelenti Sának és átadja n atólvasta, elviszi vasta előtte. A lolla és megérte szavait, megérimi tért attól ó és a léül megszaggatt profétanőhöz kú meg az Örökkéva szavai felől. A p a megtalált könyv sülni; a város, az tul, mert letérlet megterő és megéti tér meg őseihez.

Jósija király és Jeruzsálem vé tákát és az egész pére Jeruzsálemi vetség” könyvét. Örökévaló házába vetéséget, hogy ezí való után és me melyek írva vani a király elrendelt tását és olyan m amire nincs péld Ha Herodot vag volna, azt monda dett rágalom, am ták a zsidókról in Szentiras, a II. K fejezetében mond gunk kétkelkedni nem válik az ako Már maga a tény „szövetség” könyv nül bukkannak r má a király, vének nem ismer akkori zsidó köz rémesebb, hogy a az első, az egyist kép és szobornél ez időben minden szoborral. Imádtá tartét, a napot. Mindezeket kivite megsemmisítette. imádat, „hogy s fiát és leányát a lovakat, melyeket tek oda, a napist égette. Megsemm ret bálványt, me készítettett, Kem bálványát, Milkó mon fiától vette kivágatta, az osz „szentelt férfiak” sátrakat szöttek romboltatta.

Megdöbben az tár eleje a szentí vallásos, illetve Nincs az a kanaa ványimádását el a sajátját hagyta De aztán csinált alapos „chomé” ünnepe előtt, hogy

Tavas

ON ALSZTE
A
ARMOI
OLGOZIK

mielőtt lefekszik,
be **Dermol**-t és
reggel jó kedvvel és
**csága, idős-
kádalmat, vala-
nküldése** ugyanis
rekedés köve tkeze-
nek és gyermek ekei-
he és biztosatásu
óra. Kifejezetten
csak a **Dermol**
djának a várva-várt
30lel. Egy próba-
erről győzni.

íróság rehabili-
ereget. Buda-
Windischgretz
tegnap altabor-
kból óttagu be-
Kiballgatásokat
delután a kö-
Herceg Win-
t. az ugyneve-
ló részvétel ál-
sitott magatar-
alkotott fogal-
sülete ellen nem
erege személye-
ületbíróóság ülé-
ése után nyom-
tt.

vérzegénység,
mirigybeteg-
sek, furunkulu-
szetes **Ferenc**
lyozza a belek
sét. Az orvosi
férfia meggyó-
valódi **Ferenc**
ig kitűnően be-
keserűviz kap-
drogériákban

gyógyke- ódja

gyógykezelési
k az arzén, a
sználattat.

azonban amel-
nem is alkal-
mert az in-
tja, ezzel a be-
injekciós rend-
sebben lesznek,
st nyert, hogy
kezelés történik
tt gyógyszerék
k, hogy a fran-
került pasztil-
szes jellegzetes
amelyek közül
maz a sajátos-
rsan-nak.

g a CIGMAR-
y, amely hi-
th-keverék és
n gyógyszer,
t használtak.
mellékeljük a
zó irodalmi
elért eredmé-
n ingyen.

ésre szükséges
ára 390 lej és
zes gyógyszer-

nti Jerakata:
ele Unite 14.

veig Cluj

nyvek

talleszek

yári árak!

gyv teláros:
60 lei (120 h.)
kötve lei 120
önvosszálgában

árak!!!

álás!!!

PESZACH 5690

Jósija király peszach-ünnep

Írta: Dr. Lövy Ferenc

Régen, nagyon régen volt. Valamivel több, mint 2500 év előtt. Jósija király uralkodott Juda országában, mely már a tónk szelén állott. Külsőleg a két nagy világhatalom, a mindjobbban előtörő babilon és az ősi egyiptomi birodalom közé ékelve, ütköző pontul szolgált: belsőleg erkölcsileg megromolva, saját kulturáját elhanyagolta és majdnem teljesen asszimilálódott az ottlakó és szomszédos népek vallásos és világi viselkedéséhez. Ekkor egy jelentéktelennek látszó esemény történt.

Jósija király uralkodásának 18-ik évében a jeruzsálemi templomot, melyet Salamon király építtetett és Joás király idejében egyszer már renoválták, ismét alaposabban kijavították. Tatarozás közben Chilkija főpap egy különös leletre bukkant: megtalálta a „tan“-nak könyvét az Örökkévaló házában. (Hogy Mózes öt könyve, vagy csak az ötödik könyve volt-e, arról eltérők a vélemények.) Jelenti Sáfánnak, a király írójának és átadja neki a könyvet, aki azt átvastá, elviszi a királynak és felolvastá előtte. A király, amikor meghallotta és megértette a „tan könyvének“ szavait, megrémült, hogy mennyire eltért attól ő és az ő népe és bánata jellel megszokhatta ruháit. Majd Chulda prófétához küldött, hogy kérdezze meg az Örökkévalót a megtalált könyv szavai felől. A prófétának kijelenti, hogy a megtalált könyv igéi be fognak teljesülni: a város, az ország, a nép elpusztul, mert letérték a helyes útról, de a megterő és megértő király még békében tér meg őseihez.

Jósija király erre összegyűjti Juda és Jeruzsálem véneit, a papokat, prófétákat és az egész népet a peszachi ünnepére Jeruzsálembe és felolvastá a „szövetség“ könyvét, melyet találtak az Örökkévaló házában és megkötötte a szövetséget, hogy ezután járnak az Örökkévaló után és megőrzik parancsolatait, melyek írva vannak a könyvben. Erre a király elrendelte a templom kítakarítását és olyan műveletet hajtott végre, amire nincs példa Izráel történetében. Ha Herodot vagy Apion könyveiben volna, azt mondanék, hogy szemenszedett rágalom, amit ezek az ősi antiszemíták a zsidókról írnak, de mivel maga a Szentírás, a II. Királyok könyve 22-23. fejezetében mondja el, se okunk, se jogunk kételkedni benne. Mert bizony nem válik az akkori zsidóság becsületére. Már maga a tény, hogy a „tan“, vagy a „szövetség“ könyvére csakugy véletlenül bukkannak rá, hogy annak tartalmát a király, a papok, próféták és vének nem ismerik, rémes fényt vet az akkori zsidó közállapotokra. De még rémesebb, hogy a jeruzsálemi templom, az első, az egyisten tisztelőre épült, kép és szobornélküli szentély, tele volt az időben mindenféle bálványképpel és szoborral. Imádták ott a Báált, az Asztárt, a napot, holdat, csillagokat. Mindezeket kivitette onnan a király és megsemmisítette. Beszüntette a Moloch imádatát, „hogy senki ne vezethesse át fiát és leányát a tüzön.“ Beszüntette a lovakat, melyeket a napistennek helyeztek oda, a napisten szekerét pedig elégette. Megsemmisítette a cidóni Astóret bálványt, melyet Salamon király készíttetett, Kemós szobrát, a moábik bálványt, Milkóm szobrát, melyet Ammon fiától vettek át. Az aséra-ligeteket kivágatta, az oszlopokat elégettette, a „szentelt férfiak“ házaát, melyben nők sátákat szőttek az aséra számára, lebomboltatta.

Megdöbben az olvasó, milyen képet tár eléje a szentírás, a zsidóság akkori vallásos, illetve vallástalan állapotáról. Nincs az a kánaáni nép, melynek bálványimádását el nem sajátította, csak a sajátját hagyta, illetve hanyagolta el. De aztán csinált is Jósija király olyan alapos „chomec“-takarítást a peszach ünnep előtt, hogy joggal írhatta róla a

királyok-könyvének írója, hogy „nem tartatott ilyen peszach a bírák napjai óta, sem Izráel sem Juda királyainak minden napjaiban“.

Mindezt a nagytakarítást, ezt a gyökeres reformot, vagyis visszaállítását az ősi, eredeti zsidó életnek, istentiszteletnek az a jelentéktelennek látszó esemény idézte elő, hogy „az Örökkévaló házában megtalálták a szövetség könyvét“. Ez a történet a királyok könyvének nem valami elrejtett helyén van megírva, hanem a peszach ünnep második napján, mint haftára (= befejező szentírási szakasz) olvastatik. De hát ki ügyel manapság a haftárára és általában, ki olvassa a szentírást? Né-

A caddik széderje

Írta: Szabó Imre

Kicsit elhanyagoltam őket, azaz hogy magamat. Jó néhány évvel azelőtt szentélyesen gyűjtöttem a chászidok nagyjainak mondásait, meséit, a legendákat, amik nemes alakjuk köré fonódtak, épültem rajtuk, boldog elmélyültségben ha olvastam őket, földöntúli szférákba jutottam.

Azóta a szefárd zsidók felé figyeltem. Nekik is voltak a multban ilyenfajta alakjaik, de ők már a történelem hőrszai, nagyon kevés élő hívük és követőjük van. Néhány zsinagógai könyörgés, rítusbeli néhány dal, néhány kabbalisztikus könyv maradt utánuk. Szinte kuriozumok már.

Ezzel szemben a chászidok világa ma is élő tényezője a kelet-európai és amerikai zsidó tömegeknek és hitem szerint sokáig az marad, mert alapítójuk, Baal Sem nem bujt a falak sötétjébe, nem sarkantyuzta meg fantáziáját a talmudi tanok szórászhasogató magyarázatában. Baal Sem kiment a széles horizontok alá, a madár dalát halgatta, a vetés zöldjében gyönyörködött, a nap melege süitötte le szakállas képét és széles mellkasát, ukrán parasztkok édes-bus dalait szivta. Az életöröm, az egészség, az emberi jószág és szolidaritás iglenlője és hirdetője volt, aki messzire elhárító gesztussal izente a tudósoknak és tudakosoknak, hogy: nem a teológia az igaz vallás, nem a esontta meredt hagyó-szenvedett, mégis tiszta, szent lelkesült-

zünk szét a zsidó intelligencia könyves szekrényeiben és megtalálunk ott román, magyar, német, francia, angol, olasz, talán még busman és botokud nyelvű könyveket is, de hogy ha Chilkija főpap föltámadna, még ő sem tudna a legtöbb helyen egy tóra könyvet fölfedezni. Minden kulturának áldoz a zsidóság, minden modern bálványimádásban részt vesz, akárcsak — mutatis mutandis — Jósija király idejében. Bizony ránk férne most is egy hasonló alapos „chomec“ takarítás!

Jósija király 18-ik évében ez a nagy-takarítás megmentette a zsidó eszmét, de az országot már nem tudta talpra állítani. Ma egy alapos „chomec“-el-takarítás új életre tudná kelteni a zsidó eszmét, a zsidó kulturát és a világ összes nagy hatalmai által a zsidóságnak odaítélt, de a zsidóság által még meg nem váltott ősi zsidóországot is.

mánynak végső konzekvenciáihoz való ragaszkodás jelenti a hitet, nem a könyv és a kinos pontosságú szerterítés a fontos, hanem a szív melege és lelkesültsége. Ezt a meleget és lelkesültséget önmagunkból és a Természetből meritjük. Figyeld a nemes állatok romlatlan életét, követelje, légy tiszta, fűrődj sokat és az Istent „félelem és újjongás“ közepette szolgálj.

Olyan tanítások, amik nemesek a nép széles rétegeit vonzották, hanem eszmék termelésére sarkaltak, és amikor új áramlatok háttérbe szorították a chászid tanokat, jött a zsidó reneszánsz és napfényre hozta őket megint: divat lett a chászid költészet és filozófia. Pedig sokkal mélyebb és légiésebb ez a filozófia és poézis, semhogy szellemi áramlatok szeszélyének tárgya lehetne. Gyökere és illata átszivta magát idegen irodalmakba, Buber és Chaim Bloch révén immár a kulturtörténet nemzsidó művelői is szokatlan érdeklődés tanúsítanak a chászidizmus iránt.

Alább néhány caddiknak peszachal kapcsolatos esetét közlöm részben az omlított két szerző nyomán:

A keserű fű

A sandesi rabbi Chajimról jegyezték fel:

Világ életében súlyos betegségben volt, világ életében súlyos betegségben volt, mégis tiszta, szent lelkesült-

séggel tanult, imádkozott, prédikálta a vallás igazi, Istenhez vezető tanait. Orvosi betegsége miatt elfiltották a keserű füvek élvezetétől, úgy, hogy rabbi Chajim peszachkor nem ehetett a tormát, holott ezt a vallás a meghatározottabban megköveteli. A caddik a széderestéken így eszelekedett:

Kezébe vette a torma fejét és így kezdte az áldóimát:

— Ime készen állok arra, hogy a keserű füvek parancsát teljesítem!

A körülötte ülő chászidok megjéjtek, mert tudták, hogy az orvos a legszigorubbant eliltotta a torma evését és azt mondotta, hogy egy fél tojasnyi torma, amit muszáj ennünk, bizonyára halálát okozná a caddiknak. Mégsem akadt senki közöttük, aki zavarta volna a rebbet szent eszelekedetében. Döbbenve hallagatták, amikor az áldóimát folytatta:

— Áldott légy te Istenünk, világ királya, aki megszentelt bennünket és parancsolatai által megparancsolta...

Nem úgy folytatta, ahogy az áldóima hangzik, „hogy együnk keserű füveket“, hanem így végezte:

— Aki megparancsolta, hogy szepítsük meg életünket — és ezzel letette a tormát az asztalra.

A széderi tolvajok

A berdicsevi rabbi Léb Jizchokról maradt fenn ez a naivságában megejtő peszachi történet:

Valamelyik széderestén tolvajok sompolyogtak házába. Azt hitték, észrevétlenül dolgozhatnak, mialatt a rebbe és házanépe a széder imáival, mondásaival, szertartásaival lesznek elfoglalva. De mégis észrevették őket és lecsukták mögöttük az ajtót. A rebbetől megkérdezték, mi történjék velük?

A rebbe így szólt:

— Jöjjenek be ide, hallgassák végig a szédert, egyenek és igyanak!

Ezt közölték a tolvajokkal. Ők azonban, mihelyt kiengedték őket, rövid fogságukból, elfutottak.

A rebbe felállott a szédertől, az ablakhoz ment és a tolvajok után kiáltott:

— Hallgassatok ide testvéreim, hanem akarjátok a szédert, szivesen tanulok veletek néhány misna-fejezetet.

Amikor ezt meghallották, még gyorsabban ellillantak.

Ekkor így szólt a rabbi a széder egybegyűltjeihez:

— Micsoda ostoba fráter vagyok, miért is mondtam nekik, hogy misnát akarok tanulni velük?! Bizonyára éleseszű emberek, akik inkább *talmudot* akar tanulni és a hozzá való kommentárokat. Persze amikor azt hallották, hogy misnákkal akarom traktálni őket, ez derogált nekik és elfutottak.

Magyarázat

Ugyancsak ettől a caddiktól származik az a kedves és megejtően bájos mondas:

A Tórában olvassuk: En vagyok az Ur, a te Istened! Ezt a mondatot így kell értelmezni:

Isten így szól a caddikhoz: En vagyok az Ur, én a tied vagyok és végrehajtom a te parancsaidat. Ezért van az, hogy Isten határoz és a caddik megsemmisíti a határozatokat, a caddik határoz és Isten teljesíti az ő határozatait.

A chászid szíve

Rabbi Dow Beer a nagymezericsi maggid mondása Peszach estéjen.

A chászidok körülülték az asztalt és eszillogot a szemük amikor a széder első része után aranytalakban hozták a peszachi ételeket. A rebbe meglátta ezt és a leves szüresölése közben megállott:

— Azt hiszitek, ugy-e jó és könnyű dolog caddiknak lenni és vezetői állásban élni? Higyjétek el nekem, nehéz és fáradságos az én hivatásom. Mert tudjátok meg, hogy az igazi caddik szíve mindig a világ véreben lebeg és az egyes ember gondja és fájdalma állandóan végighullámzik ezen a szíven.

Es ekkor hirtelen elhallgatott. Hívei lesték, hogy mit fog tovább mondani. Kisvártatva azután megszólalt:

— Kívánom a gonosz embereknek, hogy caddikokká váljanak. És fennhangon nevetett.

DVAKODJÁTOK ÉS VEDEKEZZETEK BELÉLEGEZVE A VALDA PASTILLÁK

PERTÖLTENÍTŐ EMANÁTIÓIT, MELYEK, BELÉLEGES ÁLTAL KÖZVETLEN MATHASSAL VÁNNAK A LEGZŐ SZERVESE

A TOROKFÁJDALMAK ÁSTMA, MEGHŰLÉS, ES, NÁTHAR MINŐÉG MATHÁ SOSAN CINEQUÉMETŐN EREN KIVÜNŐ ANTESEPERINUS SZER ÁLTAL

MINDÉG LEGYEN KEZNÉL EGY DOBOZ

VALDA PASTILLA

A DOBOZ FAC. MIMILE KAPHATÓ MINDÖGN GYÓGYSZERTÁBBAN

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött CZINK-nél Cluj

Peszachi gondolatok

Nagy Frigyes, aki különben hitetlen volt, mondotta egy alkalommal: „A zsidó nép történelme, a bebizonyosodott esoda.” Történelmi igazság van ebben a rövid mondatban, mert kétségtelen, hogy a zsidóság sorsa a világtörténelem legnagyobb és legesodásabb tanulsága. Szinte a esoda varázserője nyilatkozik meg a zsidó történelem hullámzó iramvonalában és nem a véletlen játéka, hogy a zsidó történelem sorsdöntő fordulópontjainál mindig a esoda szimbóluma bontakozott ki, mint a zsidóság sorsának és örök rendeltetésének vezérmotívuma.

Már a történelem hajnalderengésénél is a esoda szimbóluma világít és fényvel bereflektorozza a zsidó nép életutját és történelmi hivatását. *Lángokban álló, de el nem égő csipkebokorban jelent meg Isten Mózesnek.* Még pedig azért — regéli a Midrás —, hogy eloszlassa Mózes kétkedését. A zsidó nép felszabadítására rendeltetett vezér attól rettegett ugyanis, hogy Izrael népe összeroppan az egyiptomi szenvedések sulya alatt. Aggodalom fogta el szívét, vajjon nem-e ölte már ki a szenvedő népből az ösöktől öröklött erőt, amely képessé teszi a felszabadulásra és a szabad nemzeti életre. Ezért jelent meg Isten az égő csipkebokorban. „Ne félj Mózes!” — szólott az Ur. „Lásd, ez a csipkebokor: Izrael népe. Hiába mardosák a szenvedések lángjai, hiába perzselik az üldözések tüzei, el nem ég sohasem és sértetlenül áll a lángnyelvek között. A szenvedések tüze acéllá kovásolja Izrael népét.” De egyebet is mondott Isten a csipkebokorban és éppen ebben rejlik a zsidóság nemzeti hivatásának lényege: „Hamakom aser átá oméd, admáth kodés hu”, az a hely, amelyen állasz, szent hely. Jól értsük meg az isteni íge mély értelmét. Igen! Az a hely, az a föld, amelyen állani fog Izrael népe, amelyen államának bástyái fognak állani, az a hely, az a föld, amelyen naggyá és hatalmasná teszi Isten kiválasztott népét: szent hely lesz minden idők számára.

Az égő csipkebokor szimbóluma és az isteni íge utmutatása vezette a zsidó népet sivatagvándorlásán át, amikor isteni küldetéssel, államalapító hivatással maga mögött hagyta a szolgaság földjét.

A másik szimbólum, amely ugyancsak a természeti esoda képében jelent meg a zsidó történelem küszöbén, a **peszachi** kivonulás esodája volt, amikor az egyiptomi szolgaságból a Vörös-tenger kettévált vízfalai között kelt át Izrael népe a szabadságba. A zsidó történelem másik vezérmotívuma, örök hatóereje ez a szimbólum is, mert minden idők számára megörökíti azt a haláltmegvető, hatalmas történelmi akaratot, a mélyen egy nép tengerhullámokat is letiporva gazolt át a nemzeti szabadság partjára.

Az egyiptomi kivonulás azonban nem csak a zsidó nemzet történelmének, hanem az egész emberi társadalom fejlődésének jelölte meg az irányát. Három-ezerkétszázhatvanöt évvel ezelőtt a maroknyi zsidók megtörtentették a szabadság fogalmát és beláthatatlan évezredek szabadságharcosainak nyitottak utat. Az emberiség első vértelen forradalma volt akkor, amikor a gulák tövében először állottak meg a zsidó kalapácsok, amikor nyögésemből és sirásból, ostoppatogásból és jajveszékelésből az első himnusz fakadt szabadsághoz. Az általános emberi szabadság eszméjét az istenség eszméjébe olvasztotta be a zsidóság és az egyiptomi kivonulással a zsidó nép lett a testi és lelki rabszolgatartók ostora. És ez az ostor ütött és pattogott akkor is, amikor mindenki azt hitte, hogy összetört és szertemállott. Ezért lett a világ a zsidóság ellensége. A nagy szabadító ezeröttszáz éves nemzeti önállóság után újra szolgasorsba dőlt és kétezer évig taposta a rabság tüzes parázsú országát. És ez a néhány rabszolga, amely később a népek gonytáblája, társadalmak kizsákmányolója lett, rabon, porázva, kötve szárnyainál és lendíteni tudott.

Máglyalángok sítteregtek és perzseltek a zsidó mártírok vérére, a zsidó nép azonban sértetlenül állott az üldözések pusztító tüzeiben: és a zsidó szellem, a zsidó etika ott csillogott az emberi haladás és kultúra égboltján. Azért volt ez így, mert az őserő, amely sok ezer évvel ezelőtt képessé tette a zsidó népet, hogy lerázza az egyiptomi rabság bilincseit, hogy kivívja a szabadságot és országot hódítsa, ez az őserő volt és lesz mindig a zsidó élet lendítőkereke.

Közel négyezer év sötéttségén és örvényein át világít hozzánk a csipkebokor és a peszachi kivonulás esodájának fénye, oly eleven, oly tüzes rezgéssel, mint létünk örök vezérsíllaga. Négyezer év pergett le az egyiptomi kivonulás óta. Sok virág hervadt el azóta a Nilus völgyében és a sívó homok derekára nőtt a büszke piramisoknak, amelyek egykedvűen itták a rabszolga vérére. És négyezer év után ugyanabban a felszabadító ideálban látja ma is a zsidóság nemzeti hivatásának beteljesülését, amely a peszachi kivonulás hagyományával van szorosan egybekapcsolva. Új peszachi kivonulás diadalmas napjait éli a mai zsidó generáció és a nemzeti őserő akaratából újra épül az ország, újra épül az állam azon a szent helyen, amelyen diesőségének teljében állott egykor, azon a szent földön, amelyet Isten akaratából hódítottak meg nomád őseink és ahonnan kétezer évvel ezelőtt kiűztünk.

A történelem hajnalán ez az eszmény jelölte meg a zsidó nemzet rendeltetésének utját. Csak meg kellett maradnia az első világosságnál, amelyet utjához gyújtott a gondviselés, hogy megmutassa a végcél, amelyhez az évezredek küzdelmei és vajadásai árán eljutnia

Mit köszönhet Dánia a zsidóknak?

Karin Michaeli az antiszemitizmusról és Coudenhove Kalergi könyvéről

Olyan könyvről akarok beszélni, amely felett gondolkodó ember nem nézhet el, ha tudomást szerzett a könyv megjelenéséről. Elmúlt már egy emberöltő, hogy először megjelent egy könyv, melyet Coudenhove-Kalergi Henrik gróf írt és most méltó fia, Richard adta ki újra, ugyanaz, akinek a páneurópai mozgalmat köszönhetjük. A könyv címe: „Wesen des Antisemitismus” (Az antiszemitizmus lényege) és a Pánerópa kiadásában jelent meg Bécsben.

Amikor olvastam, a szívem kitarult, megkönnyebbült, megvidult. Végre látom, hogy mindazok az ostobaságok és gázságok, amik az antiszemitizmus névében történnek a világban, el fognak tűnni, mint minden ostoba félreértés. Ebben a könyvben megmutatják az igazságot és az igazságnak nem lehet sokáig ellentállani.

Büszkén állíthatom, hogy Dániában sok emberöltő óta mentesek vagyunk attól a bacillustól, amelynek a neve: antiszemitizmus. Nálunk sohasem kezdik: zsidó-e valaki. Nálunk teljességgel lehetetlen dolog az, ami napról-napra történik meg a kedves Ausztriában, hogy a diákok zsidó kollégáikat farkos és gummibotokkal elzavarják az egyetemről. Az én hazámban nem tudnak semmit bulgáriai, ukrainai vagy lengyel zsidóellenes dolgokról és nincs ember az én környezetemben, aki el tudna képzelni egy pogromot. Nem tudunk erről és nem is akarunk tudni róla. Ha Dánia annyira fejlett és kulturában és civilizációban annyira előrehaladott, úgy nincs kizárva, hogy ezt ama zsidók kvalitásainak köszönhetjük.

Ivette Hét

közkívánatra

még 3 napra meghosszabbítva

Bevásárlásánál vigyázzon az „IVETTE-TRAVIS” szegélynyomásra, mert enélkül silány utánzat!!

El nem mozdult első ünnepétől, első hagyományától és ezzel lett a zsidóság: a **csipkebokor népe**, nemzetek, nemzedékek és korszakok sorozatának atmutatója.

Danzig Hillel.

és lelkiismeretesen, lépésről-lépésre előrehaladva bizonyítja, hogy az emberek milliói évszázadokon át hittek egy borzasztó hazugságban és ezt a hazugságot átszármasztatták gyermekeikre és unokáikra, mindaddig, amíg ezek igaznak találták őket.

A könyv kifejti, hogy a zsidógyűlölet eredetileg a vallások különvalóságában rejlik. Meg vagyunk döbbenve, amikor halljuk, hogy az első keresztények inkább odadobták magukat a vadállatok elé, semhogy letagadták volna hitüket. A zsidó ellentállás a rájuk kényszerített vallással szemben azonban még nagyobb volt. A zsidó bátorság minden fanatizmusa mellett olyan nagy és olyan elragadó jelenség, hogy az ember ki sem jön a csodálkozásból. A zsidókat a középkorban arra kényszerítették, hogy elkülönülten éljenek, megbélyegezték és kizsákmányolták őket a társadalomból. Megvonták tőlük az engedélyt a föld megművelésére és nem folytathattak kézművességet. Csakis a kereskedelem volt az, amiből életüket fenntarhták. Ha pedig kereskedelemmel vagyonhoz jutottak, akkor elvették a pénzüket és egy új száműzetésbe zárták őket. Így vándorolnak országról-országra, de passzív ellentállást tanúsítanak, inkább meghalnak, inkább megkínóztatják magukat, de a vallásukat nem hagyják el.

A zsidó tanítások mégis a felebaráti szeretet alapján nyugszanak. Sok zsidót ismerek, akik sokkal közelebb állanak a hegyi beszéd szelleméhez, mint mi, keresztények. Mit jelent az, hogy ők még mindig új Messiást várnak, ahelyett, hogy elismernék Krisztus messiási mivoltát?

Coudenhove gróf, mint igazi nemes és mint igaz keresztény folyton azon igyekezik, hogy igazságot szolgáltasson egy népnek, akivel igazságtalanság történt. Nem beszél zsidó zsenikről, nem beszél zsidó tehetségekről, nem beszél zsidó kezdeményezőkről, sem zsidó mecénásokról, sem zsidó profétákról. Szegény emberekről beszél, akik azáltal lettek rosszak, hogy rosszul bántak velük, akik bizonyára jobbakk lettek volna, áldásává lettek volna az emberiségnek, ha igazságosan bántak volna velük. Megírta a könyvet azért, hogy önmagát és másokat kioktasson és ezt a könyvet most a fia újra kiadta. Fia, aki annyira igyekszik méltóvá lenni apjához!

Aki olvassa Coudenhove gróf könyvét az antiszemitizmusról, megérti, hogyan lett Richard Coudenhove-Kalergi a legszebb ideológus hirdetője, a Páneurópa-mozgalom vezetője.

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásokkal.

Biztos gyógyhatás szív-, elhízásos, érelmeszesedékes **szív és vérkeringési zavaroknál**. Vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaggyulladás és kimerüléses idegesség esetén.

Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árákkal.

Új modern uszoda, napfényes stranddal
Fürdőidény május hó 15-től október 1-ig

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld

Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T.
Fürdőigazgatóság BUZIÁS Bánt.

ROYAL

Amerikai írógépek legújabb modellei szenzációk

Mielőtt írógépet vásárolna, saját érdekében feltétlenül kérje ezen gép vételkényszer nélküli bemutatását. — *Royal nagy gép 92 betűvel.* — *Royal Portable 88 betűvel.* Minden nagyobb városban képviselve. Vezérképviselet: Goldstein, Oradea, Str. Avram Iancu 5, Telefon 2-97 szám

FLORA

Konzervek nélkül nincs háziaszony

Péntek este az emlékezés ken az estéke szakállával a felé hajolt, a főkötőjében mozdulatokat tyák fölött és az estéken gy lődött, mint zolt hullám talmudiolians mélyesges gy Schitomirba sul és keresem lagot. Az ódo sárga és egyk kopott zsidók mécsbelet, hos a proféták, fa ket rongyok b Itt fekszik e szet szele sepe vér lelke régen genek a bolto nitja olyan koponyája. A elalszik...

Gedálje bolt az erősen lela Dickens, hol v ságos arnyéko bolton aranyo számokra buk tömött sasra amelyre az 181 és egy töredék

Gedálje, a k szemüvegével é jában az est r cseit rakosztat egymáshoz dő és lehorgasztot láthatatlan ha oldalról körülte

Ugy néz ki a fontoskodó és akinek az a so botanika-profes is kapni ebben pillangót és mi Gedáljenak hív

Már mindenk Gedálje ül még földgömbjei, ha virágai renget laktól összetáko gát és a halott port.

Sörös hordóko sodorintja kesl megint széjjelt imbolyong fele tornyocska. La minden oldalról tatja színeit, sze a felfordított üv he illata ölel kö

— Forradalom! Igent a Forra Nem-et fogunk Szombatnak? — a beszédhez és villanásával eg kiáltom én oda kiáltom én oda elrejtőzik előlem gáson keresztül

— A nap nem szempillának — de mi fel fogjuk

— A lengyelek — suttogja alig a lengyelek, a g jak a zsidókat és jaj, a gonosz kut itik — a kutyák Ez a Forradalom az, aki a lengy mondja: „Most m mofonodat Gedálje a muzsikát panje lomnak.” — „Te szeretsz. Gedálje, akkor majd meg retsz és nekem m szén én vagyok a

— Neki muszáj tom félbe az öre radalom!

— De a lengyel mert ő az Ellen azért lőttök, mert tok. De hiszen a a lélek öröme, a l tür árvákat a ház jó dolgokat cselek jó emberek jó es rek pedig nem g gonosz emberek mat. De hiszen a emberek. Ki fogja däljenak, hogy hol az Ellenforradalom

jobb összeköttetésekkel rendelkezett Róma felé is.

1899. márciusában Herzl ismét arra kérte Newlinskyt, hogy utazzék vele Konstantinápolyba a politikai összeköttetések további kiépítésére és hogy a bevándorlási tilalom felfüggesztése, valamint a Charter, a telepítési engedély elnyerése érdekében dolgozzék. Mithogy Newlinsky egészségi állapota már hosszabb idő óta aggodalomra adott okot, kíséretül a fiatal dr. Ludwig Poboskyt orvost adták melléje. Poboskyval közölte Herzl, hogy miért utaznak Konstantinápolyba. És habár a házi orvos minden pillanatban katasztrófától tartott és maga Newlinsky is tudatában volt súlyos állapotának, március 30-án mégis elindult Pobosky doktorral Konstantinápolyba, hogy — mint Herzl mondja — „valami sorsdöntőt cselekedjék, abban a reményben, amiben nem is fog eszalakozni, hogy mi is tesszünk majd valamit az ő érdekében”. Tulajdonképpen benne látta Herzl az egyetlen embert, aki audienciát szerezhetne számára a szultánnal.

Utközben a szofiai pályaudvaron vasúti kocsiában Newlinskyt felkereste Nadkovic bolgár miniszterelnök és más vezető bolgár államférfiak, akik hosszasan tanácskoztak vele. Konstantinápolyban a szultán adjutánsa várta Newlinskyt és egész úti kíséretével udvari fogatokon a Hotel Royalba vitette. Már megérkezése napján, április elsőjén délután frakkban megjelent a szultán palotájában. Pobosky dr. is elkísérte, mert Herzl, aki attól tartott, hogy Newlinsky esetleg találkozni fog a Rothschild-párttal — a politikai cionizmus ellenzőivel — megkérte a fiatal orvost, hogy kísérelje figyelemmel Newlinsky minden lépését. Az orvos azonban nem mehetett be a kastélyba, ahonnan Newlinsky csak hosszabb idő múlva jött vissza a palota két magasrangú tisztviselőjének kíséretében. Newlinsky, aki nagyon jó hangulatban volt, dr. Poboskyval visszatért a szállóba. Vasora alatt, amikor Newlinsky a palotában lefolyt látogatásról akart dr. Poboskyknak referálni, hirtelen összeesett és szívzélhűdéssel meghalt.

Április másodikán kapta meg Herzl dr. Poboskyk távirati értesítését, hogy Newlinsky, akát a szultán április 4-ére magához kéretett, elsőjén meghalt. És a hír mélyen megdöbbentette Herzl-t. Attól is félt, hogy Newlinsky özvegye szemrehányást fog tenni neki a konstantinápolyi utazásért, azonkívül pedig Newlinsky halála az ő felfogása szerint súlyos csapást jelentett az egész mozgalomra, mert az ő politikai tevékenységét úgy Konstantinápolyban, mint Rómában nem lehetett pótolni. Herzl, aki nehezen tudta csak ezt a veszteséget elviselni, naplójában úgy emlékszik meg Newlinskyról, mint a legfigyelemreméltóbb egyéniségek egyikéről, mint igazi grandsigneurról, aki néhány agyalás tulajdonsága ellenére is nagyon szimpatikus és igazán kedves megjelenésű és modern ember volt, de váratlanul elvesztette annak az életkornak a feltételeit, amelybe beleszületett és olyan társadalmi rétegbe került, ahol nem tudtak megérteni. Nagy technikával rendelkezett a legfinomabb szövevényű diplomáciában; veleszületett szlav szerzetreméltósága és előkelősége olyan személyiségeket is, mint Herzl, el tudott búvni.

Habár Herzl nem tudott attól az érzéstől szabadulni, hogy a „Correspondence de l'Est” szélhámosági alapon élt, kénytelen volt elismerni, hogy Newlinsky a könyomatok révén nagy szolgálatakat tett a cionizmusnak. Newlinsky halála után Herzl eljárt a lapnál, hogy ne írjon továbbra se a cionizmus ellen és csakugyan a „Correspondence de l'Est”, amelynek utolsó száma 1899. május 30-án jelent meg, ezentúl is közölt cionistabarát cikkeket. Annak ellenére, hogy egy török diplomata Herzl előtt Newlinskyt sópredékek nevezte, nem szabad elfelejteni, hogy az akkori török államférfiak kijelentéseinek nem lehetett tulságosan hihetett neki. Azok a személyiségek, akik Newlinskyt ismerték, komoly emberek tartották. A cionizmusért ugyan eleinte kizárólag üzleti okokból kezdett dolgozni, mint kimondott diplomáciai ügynök, idővel azonban mély szimpátiát érzett a cionista ügy iránt. Newlinsky mindenestire meg volt győződve arról, hogy ha a zsidók megkapják a Chartist az ő segítségével, nagyon szépen meg fogják jutalmazni érte. Annak a nemesembernek volt a típusa, aki a diplomáciából és politikából gyakran kereskedelmi és üzleti vállalkozást csinál. Mint ilyen volt Newlinsky a cionista mozgalom titkos diplomáciai ügynöke, aki ha pénzért dolgozott is, élenk érdeklődést mutatott az ügy iránt. Herzl sohasem tudott meggyőződni arról, hogy Newlinsky csakugyan elért-e valami konkrét

tumot Konstantinápolyban a cionista ügy érdekében. Ezt a titkot Newlinsky magával vitte a sírba, de maga Herzl is hangsúlyozza, hogy mindig alkalmát látta volna arra, hogy egyetlen kis megírt hirtel, amely a „Correspondence”-

ban jelenik meg, a cionizmust Törökország legveszedelmesebb ellenségének beállítani. Az ő tevékenysége a cionizmus érdekében ilyenformán udvarképpessé tette a mozgalmat Törökországban.

Minden hibája és árnyoldala mellett is Newlinsky kétségtelenül egyik legsajátosabb és legérdekesebb figurája a politikai cionizmus romantikus korszakának. (Németből: Asér Lemil).

PESZACH JERUZSALEMBEN

A karaiták — A somroniták — A felvonulások

Seelenfreund Sándor, kolozsvári egyetemi optikus, néhány évig Palesztinában élt. A pészachi szokásokat megfigyelte és neki köszönhetjük az alábbi érdekes megfigyeléseket.

Jeruzsálemben, az ó- városban egy magaslaton fekszik a Karaiták temploma. Ez a szekta, mint ismeretes, elveti a zsidó hagyományokat és nem respektálja sem a talmudi korban, sem a zsidóság későbbi korszakában hozott kultusz-rendelkezéseket. Más szövegi imáik vannak, mint nekünk és ahogyan akad közöttük a multban, aki összehasonodott volna a hagyományt respektáló zsidókkal. De már erősen kihalóban vannak. Oroszországban talán még élnek néhány százán és Egyiptomban is. Ezek szeretnék híveket toborozni a zsidók között, de a zsidók erősen elzárkóznak előlük. Palesztinában a régi időkben nagy üldöztetéseknek voltak kitéve és részben ennek is tudható be, hogy számuk egyre apad.

Azt hittem, hogy pészachkor valami különleges dolgot fogok tapasztalni az istentiszteletük során és ezért Mordecháj Avi Saul társaságában ellátogattam templomukba, majd később az egyik családhoz is.

Olyan kevesen vannak, hogy már „minjant” sem tudnak összehozni. Egyébként ez nem is fontos számukra, ők nem ragaszkodnak a tíz ember együttéléséhez. A közösség ma mindössze 3—4 férfi tagból és 8—9 asszonyból áll, ezek közül is néhányan özvegyek és öregek. A templom néhány lépcsővel a föld alatt van, előtte tiszta udvar terül el. Itt le kell vetni minden imádkozónak és annak is, aki fel akar lépni az imaemlévényre, a cipőjét. Papucsok állanak a hívek rendelkezésére és mosdómedencék. A templom nagyjából zsinagógához hasonló, idegenszerű beame mindössze az, hogy szőnyegek kerülnek a falakon és a padlón. Az imádkozók emelkedett helyen guggolnak, lábaikat keresztbe fontva. Imájuk éneke elnyújtott, ősi melódiaja és természetesen héber. Ima után előveszik a törát, amely pergamentre vagy írva, de nem tekeresben, hanem lapokra, amelyeket könyvszerűen kötnek be. Almémorjuk nincsen, a Tórát az előimádkozók állványon olvassák fel, senkit sem hívnak az egyes szakaszokhoz, hanem az előimádkozó a szöveget nagyon szépen, palesztinai módra hangsúlyozva, végigolvassa. Egy teljes szidrárt olvasnak egyszerre. Minden hívő taliszban imádkozik, de ez nem gyapjából, vagy gyapjából van szövve, hanem vászomból készül és rojtjai nincsenek úgy elkészítve, ahogy a mieink, bizonyos szimbolikus számú tekervénnyel. Nagy súlyt helyeznek arra, hogy a talisz patyolat-tiszta legyen. A Tóra felolvasása után, az előimádkozó a „haffótát” is megfelelően recitálva mondja el.

Akkoriban két előkelő egyiptomi karaita járt vendégségben Jeruzsálemben. Körülnéztek, nem lehet-e valamit csinálni, hogy a község végleg el ne pusztuljon. A templomon kívül, amelyek felszerelése kincseket ér, házaik vannak, amiknek jövedelmét egyelőre az özvegyek és a központi hitközség élvezik. Azonban a zsidók sorai közül senki nem akar karaitává lenni, a mohamedánokat meg ők nem invitálják.

Az előimádkozó öreg karaita magához kéretett bennünket a reggeli ima után. Igénytelen, de nagyon tiszta lakásán már tállalva volt. Szardínia-saláta, kemény tojás, mácot és pészachi pálinka. A pálinka élvezete előtt az öreg karaita, hosszú-hosszu imát mondott és belénk diktálta az italt, ami, mondom, nagyon jól esett, valami fenypárlat-féle volt. Az ajtófélfáról hiányzott a „mezuza”. Ehelyett a falon nagy nyomtatott plakátot nagy betűkkel áll a „mezuza” szövege. A „tefilint” nem ismerik.

Amikor elváltunk, csak arra kért, hogy ha már mi nem akarunk átjönni az ő községükbe, nézzünk olyanok után, akik erre hajlamosak. A karaiták halásak tudnak lenni.

Szerettem volna kedveskedni neki, de ezt még sem ígérhettem meg. Azért nem volt közöttünk semmi harag.

Nabluszban — ez a régi Szichem — élnek a somroniták, akik szintén kihaló-

ban vannak. Ők pészach másodnapján régi ritus szerint még ma is áldozati bárányt mutatnak be. Ezt a szertartást igen sokan látogatták. Az ország minden részéből, különösen Jeruzsálemből, valósággal özönlenek az emberek, hogy tanuljanak az ősi szertartásnak.

A somroniták kihalóban vannak, mindössze százhuszan—százötvenen lehetnek, akik fenntartották a régi zsidó kultusz-szervezetnek bizonyos maradványait. A papjukat főpapnak (kohen gadol) nevezik és szertartásaikban sok ősi szokás maradt fenn.

A háború előtt a cionisták erősen érdeklődtek irántuk és ők is szívesen fogadták az érdeklődést. Jeruzsálemből Müller Dávid (Mármaroszigetről odaszármazott tanító) kiment hozzájuk és tanította gyermekeiket. Azóta új generáció nőtt fel, a somroniták lassanként fel fogják szívódni a zsidó közösségbe.

Pészachkor nagy látogatottságnak örvend Jeruzsálemben a „Jochanan ben Zakaj” templom. A keleti zsidók imaháza ez, a közepén az almémor nagy magasságban áll és tíz-tizenkét lépcső vezet fel rá. A földalatti templomnak öt szakasza van és alatta ciszternák húzódnak el. Régi időkben az ellenség elől való rejtőzködés céljára szolgált és sokszor a templom környéke éles har-

cok színhelye volt. A templom előimádkozója fezzben végzi funkcióit.

A templomnak az öt boltíves nagy termén kívül van egy kis fülkéje, ahol a falon egy kőbevéjt mélyedésben örök mécses ég. A hagyomány szerint egy alkalommal az egybegyűlt zsidók „mip-jannal” akartak imádkozni. De hiányzott a tizedik és hiába ment ki a templomszolgá, hogy keressen egy alkalmas zsidót, nem talált. Amikor visszajött, egyszerre kilépett a fülkéből egy öreg szakállas zsidó. Ima után pedig, amikor meg akarták hívni az öreget, egyszerre csak eltűnt. Nyíltan Eliahu próféta volt — mondták — és azóta pészachkor nagy közönsége van a templomnak. Mindenki reméli, hogy a próféta meg fog jelenni és szemtől-szembe láthatják. A hívek a fal körül elhelyezett padokon és zsámolyokon ülnek — papucsban. Alatti bór imaközben nem fedheti testület. Pészach estéjén kiveszik a Tórát, kinyitják azon a helyen, ahol a pészachi szertartások vannak megírva. Az almémorra egymásután mennek a hívek és áhitattal megeskölik a pergamentet. Ez az istentisztelet után történik. Azután emelkedett hangulatban távoznak a templomból.

Palesztinában egyáltalában emelkedett hangulatban szokták elhagyni a templomot.

A sziriai zsidóság

Írta: HANS KOHN

Most, hogy Palesztina ismét az egész világ érdeklődésének középpontjába került az angol parlament által kiküldött Shaw bizottság jelentése kapcsán, különleges érdekességgel bír Hans Kohn alábbi cikke, mely a Palesztinával szomszédos Sziria zsidóságának életviszonyait ismerteti.

Megbízható adatok szerint egész Sziriában 19 ezer zsidó él. Pontos népszámlálás itt nem volt még soha, úgy, hogy az országban lakó zsidóság számának megállapításánál becslésekre vagyunk rászorulva. Mégis ez a szám közel járhat az igazsághoz és inkább felfelé van kikerekítve, mint tulajdonosa véve. Sziria zsidósága kizárólag négy városban él. Aleppóban mintegy 8000 zsidó van. Damaszkuszban, ahol a zsidó közösség néhány évtizeddel ezelőtt még tízezer lelket számlált, ez a szám 7000-re, vagy talán még kevesebbre olvadt le. Beiruthban 3500 a zsidók száma. Sidonban pedig 400 zsidó lakik. A többi városokban összesen sem él 50 zsidó. Sziriának több, mint három millió lakosának tehát a zsidók egy fél százalékánál alig valamivel nagyobb részét teszik, vagyis olyan jelentéktelen kisebbséget alkotnak, amely gazdasági, társadalmi és intellektuális tekintetben is semmiféle jelentőséggel nem bír.

A sziriai zsidóság tipikus képét nyújtják a keleti zsidók, egyedül Beiruthban van egy jelentéktelen és eltörpülő kicsiny askenáz község. Damaszkuszban mindössze négy askenáz zsidó van, akik közül hárman tanítók a Alliéne ottani iskolájában, a negyedik pedig egy óras. A beiruthi askenáz és keleti zsidó között a viszony nagyon jó és minden surlódástól mentes.

A sziriai zsidóság tipikus képét nyújtja a zsidó nép azon ágának, amely nem ment keresztül az európai emancipáción és asszimiláción. Ebben a tekintetben még keleti környezetüknek is mögötte maradtak. A sziriainak, különösen a Libanon-vidéki keresztények az utóbbi évtizedek alatt rohamos fejlődésen és európaizálódáson mentek keresztül és igen tekintélyes polgári intelligenciát teremtettek, európai mintára ügyvédek, orvosokból, írókból. A zsidók ebben a tekintetben konzervatívabbnak bizonyultak. Intellektuális életéről alig lehet náluk beszélni, sem a tradicionális zsidó értelemben, sem pedig modern értelemben. Nincsenek zsidó orvosok, ügyvédek, nagy írók a régebbi generációban és csak most kezd az ifjúság elenyésző százalékarányban tanulni. A sziriai zsidók vallásilag konzervatívok, Aleppóban részben fanati-

kusok is, anélkül azonban, hogy bárki is foglalkozna a zsidó tradíciók tanulmányozásával, vagy hogy jelentősebb tudósok akadnának ezen a téren közöttük. Beiruthban, amely évtizedek óta Európával élénk összeköttetésben álló kereskedelmi és kikötőváros, a zsidók bizonyos értelemben már előrehaladottabbak, de itt is csak 2—3 zsidó orvos található, holott Beiruthban két egyetem is van és egész sereg arab orvos és ügyvéd folytat itt gyakorlatot. A damaszkuszi zsidók lanyegesen jobban hozzá vannak fűzve a tradíciókhoz, mint Beiruthban. Valamennyien kivétel nélkül ma is a zsidóegységben élnek. Damaszkuszban egyetlen zsidó ügyvéd sincs és orvos is csak egy. Aleppóban a zsidóság nagyrésze a szigorúan konzervatív chachamak befolyása alatt fanatikusan ortodox és az olyan zsidókat, akik esetleg a feleségükkel bemennek valamelyik újabb létesített, modern kávéháza, amely egyridejűleg játek- és énekház is, egyszerűen kiátkozzák.

A sziriai zsidók szociális és gazdasági helyzete nem jó. Beiruthban minden zsidó kereskedő, főképpen a kézműszakmában. Ezek közül nagyon kevesen bírnak jól magukat, a túlnyomó többség kisérgisztencia és szegény ember. Gazdagok egyáltalán nincsenek. Gazdaságilag a legjobb helyzetben vannak még az aleppói zsidók, ahol a Törökországgal való határmenti kereskedelem az ő kezükben van. A damaszkuszi zsidóság gazdasági helyzete nagyon rossz. Alig van ebben a városban valaki, akit csak jó középszerű egzisztenciának lehetne nevezni. Az egész község teljesen elszegényedett. Az egész kereskedelem megbénult. A kivándorlás, amely Damaszkuszban már a korábbi években megindult, a zavargások hatása alatt intenzívebb lett. Mindenki, akinek valahogyan csak meg volt hozzá a szükséges tőkéje, mintegy ezer ember, elköltözött a városból, Beiruthba, Egyiptomba, Milánóba, Manchesterbe és főképpen Délamerikába, ahol már annyira vannak, hogy az 1925 novemberében történt zavargások után a damaszkuszi zsidó község körülbelül 10 ezer főtől kapott Délamerikába vándorolt egykori damaszkusziaktól.

Valamennyi sziriai zsidó mindennapi nyelven az arab. Az ifjúság és a jobb módú körök franciául is beszélnek, főképpen az Alliance-iskolák révén. A héber nyelv ismerete bámulatosan el van terjedve. Az előkelő körök és az ifjúság ötdörzsre ért, részben beszél is héberül. Ez egyrészt a Biblia ismeretének és az imádságoknak tulajdonítható, de részint — különösen Damaszkuszban —

ának a héber népi éhany éven át a cionisták tartott fenn. A héber nyelv Jeruzsálemben is tartózkodott, ezek sokat tettek a héber nyelv érdekében. Sajnos a héber nyelv kizárólag a franciául beszélők számára volt engedélyezve, mert az iskolákban nem az iskolákban, hanem az iskolákban tanították a héber nyelvet. Beiruthban jelenleg egy zsidó hetilap, „Mishkan” címmel. Csak a legfiatalabbak és néhány zsidó, akik még mint újságírók is kezdenek járni a gazdagabb zsidók gy. Beiruthban, a külföldi zsidók által létrehozott iskolák, a beiruthi zsidók saját népi iskoláit alapították, de ide is több osztály gyermek az iskolában, eltérő koroktól, a tanulóknak zsidó nyelvet is tanítanak. Az iskolák növekedése van, esztendőre oszlik és egy tananyagát adja. franciául tanítják, igen nagy súlyt helyeznek az arab nyelv alapos ismeretére.

Beiruth az egyetlen templombizottság elvezetése folytán mo- vó zsidó élet van k. rutiak új központok, amely gyönyörű külsejével bátran f. a legszebb európai a. lépően hat ebben a. esend és fegyelem. teletek alatt tapaszt. telet formájában is. tausanitanak az eszt. nagoga lesz a váro. központja. Mögötté. iskola és Talmud-Tó. lete, köröskörül ped. leték helyiségei van. a nagyszerűen ber. megbecsülhetetlen p. tegek részére. Elis. egy olyan hitközség. mely a háború előtt. hogy kizárólag küls. rántalva, most a sa. hitközségi életet és. remített igazán euró.

Fontos szerepet t. zsidó közéletben a. amelyek a háború e. konstantinápolyi na. toznak. Beiruthban a. a páholyok ugyszól. községi vezetőséggel. nak a szociális és en. ségről, míg a vallás. gesznek vannak fen. vizont az újonnan. páholy, amely a hi. elemek foglalja ma. konzervatív hitközs. ros ifjúsága az Un. Feunessa Fuive he. mörült, amelyek k. van és amely sokat. szelő keleti ifjúság. port Beiruthban va. lyiséggel és gyűlés. zik az ifjúság. En. mintegy 150 tagja. vegyessen. A damasz. portok fiatalabbak. egyelőre csak fiukb. kuszbán van még e. let is, amely küllő. ifjabb elemek szerv.

Damaszkuszban. nem kereskedő, ha. nak, akik műhelyek. ben azonban gyári. különböző keleti tá. főként fémipari és. gyártásával. Ezeku. a helyzete nem jó. órát is kitesz és a n. mekeket, sokszor m. is dolgoztatnak. gyobb ilyen gyaráb. 250 arab és örmény.

A sziriai zsidók. laggal, sőt Paleszt. gyenge. Külföldi z. héber újságok is e. példányszámban fo. rosokban. Mindam. dökben, mint a kel. ben általában, vala. értetődő zsidó nacio.

dala mellett egyik legsa-
bb figurája antikus kor-
ár Lemil).

om előimád-
óit.

rtíves nagy
fűlkéje, ahol
desben örök
erint egy al-
sidók „min-
t ki a temp-
gy alkalmas
visszajött,
ól egy öreg
edig, amikor
et, egyszerre
ahu prófeta
óta pészach-
templomnak.
prófeta meg
be láthatják.
zett padokon
pusban. Al-
edheti testi-
za a Tórá.
ol a pészachi
va. Az alme-
a hívek és
pérgamentet.
förténik. Az-
an távoznak

n emelkedett
yni a temp-

hogy bárki
diciók tanul-
jelentősebb
térén közöt-
tyvitések óta
tetésben álló
ros, a zsidók
előrehaladot-
3 zsidó orvos
an két egye-
arab orvos és
plotot. A da-
esen jobban
tradíciókhoz,
ennyien kivé-
nyekben él-
gyetlen zsidó
ak egy. Ape-
z a szigoruan
efolyása alatt
z olyan zsidó-
gúkkal bemen-
létesített, mo-
gyidejűleg já-
szerűen kiát-

s és gazdasági
hban minden
a kézműszak-
n kevesen bir-
romó többség
y ember. Gaz-
k. Gazdasági-
rannak még az
örökországgal
felem az ő ke-
kuzsi zsidóság
on rossz. Alig
laki, akit csak
jának lehetne
teljesen elsze-
skedelem meg-
mely Damaszkuszban
egy zsidó nagyrésze
nem kereskedő, hanem munkás. Van-
nek, akik műhelyekben dolgoznak, rész-
ben azonban gyárilag is foglalkoznak
különböző keleti tárgyak előállításával.
főként fémipari és szövőipari cikkek
gyártásával. Ezeknek a munkásoknak
a helyzete nem jó. A munkaidő napi 12
órát is kitesz és a nők mellett kis gyer-
mekeket, sokszor már 7-8 éves korban
is dolgoztatnak. Damaszkusz legna-
gyobb ilyen gyárában 60 zsidó dolgozik
250 arab és örmény munkás mellett.

A szíriai zsidók kapcsolata a külvilá-
ggal, sőt Palesztinával is aránylag
gyenge. Külföldi zsidó lapok, de még
héber újságok is csak nagyon szerény
peldányiszámban fogynak a szíriai vá-
rosokban. Mindamellett a szíriai zsi-
dokban, mint a keleti zsidók többségé-
ben általában, valami naiv és magától-
értetődő zsidó nacionalizmus él és pri-

mitív-vallásos alapon erősen ragaszkod-
nak Palesztinához, de ez a hajlandósá-
guk praktikus kifejezésre még nem ju-
tott. A Keren Kajemet már évek óta
dolgozik ugyan az országban, de na-
gyobb eredmények nélkül, a Keren Ha-
jeszod pedig csak 1928-ban kezdett dol-

Erdekes irodalmi terv megvalósításán
dolgozik egy párisi kiadó, Maurice Le
Blond. Az ötletet az adta ehhez a kü-
lönleges vállalkozáshoz, hogy Le Blond,
aki Zola Emil veje egyébként, mint a
nagy francia író irodalmi ügyeinek in-
tője, megfigyelte, hogy Zola a regé-
nyeikhez tudományos rendszerességgel
gyűjtötte az adatokat, közvetlen kör-
nyezetével való érintkezése folytán
ezernyi ezer megfigyelést, ötletet jegy-
zett fel és ezeknek a forrástanulmá-
nyoknak a felhasználásával írta meg
halhatatlan műveit. Ebből a hatalmas
nyersanyagból Le Blond ki akarja vá-
logatni azokat az ötleteket, vázlatokat
és följegyzéseket, amelyek fontossággal
bírnak és ezzel betekintést nyújtsen
Zola nagy alkotásainak műhelytitkaiba.

A kiválogatott anyag között igen ér-
tekes vonatkozásnak vannak cionista
szempontból is. Zola nem volt filozofi-
a. Több zsidó regényalakja egyenesen
zsidógyűlölő hírébe keverte, talán nem
is jogosulatlanul. Zola csak akkor állott
a zsidóság oldalára, amikor átlátott a
hazugságoknak azon a játékan, amely-
vel Dreyfus kapitányt „zsidó hazar-
ulóvá” bélyegezték meg, amikor fel-
ismerte, hogy ezáltal a zsidóság kollek-
tíván akartak nagyot tenni és az em-
beri jogokat megsemmisíteni. Ekkor felb-
redt benne az emberi érzés. Nem elége-
dett meg azzal, hogy a maga részéről
elítélte és visszautasította a francia
reakció zsidóellenes hajszáját. Ő a Drey-
fus esetében nem egy ember sorsát lát-
ta, hanem a zsidó nép sorsát. Nem elége-
dett meg az ügy egyszerű megfigyelé-
sével, azzal sem, hogy pillanatnyilag
való beavatkozással visszaverje a zsi-
dóság elleni támadást, hanem szembe
akart szállani azzal, ami a Dreyfus-ügy
mögött meghúzódott, mert felismerte,
hogy ott van az igazi veszedelem, hogy
azokat az alapvető és általános rugó-
kat kell leküzdenie, ha komoly munkát
akar végezni, ha meg akarja találni a
javuláshoz és a segítséghez vezető utat.
És ez a törekvése Zolat a cionizmushoz
vezette.

Zola a zsidókérdést úgy tekintette,
mint a legfontosabb problémát, amely
az egyén és a környezetéhez való jog-
viszonyainak összes vonatkozásait fel-
öleli és így szoros összefüggésben van
a joggal általában, az egyén, a társa-
dalmi osztályok és a népek jogi helyzete-
tével, vagyis azzal a kérdéssel, amely
szerinte minden dolognak a lényege.
Ennek a jognak a tisztázására irányult
az ő harca, melyet az igazságról és az
igazságosságért (verité et justice) foly-
tatott, tehát azért a két fogalomért,
amely Zolának egész eszmévilágát jelen-
tette. A zsidó probléma, mely a legmé-
lyebben érinti az általa alapvetőnek fel-
fogott kérdéseket, az általános emberi
vontatkozásokra való utalás gyanánt,
mellő befejezése és koronája lett volna
Zola egész életművének.

Már első levelében, amelyet Zola még
a Dreyfus rehabilitációját folytatott küz-
delem sodrában írt, megemlíti azt a
szándékát, hogy irodalmilag feldolgozza
az egész affért és ezt a munkát, mint
összefoglaló visszapiantást képezi el,
mint életművének utolsó megnyilatko-
zását. Angliai száműzetéséből 1893. márci-
us 26-án Zola ezeket írja Theodore
Duret-nek:

„Önök igaza van abban a megállapí-
tásban, hogy a harc mindvégig elke-
seredett lesz és hogy a vereség veszélye
még ha végül győzni fogunk is, az
utolsó pillanatig folyton fennáll. He-
lyesen mutat Ön rá arra az óriási ha-
talomra, amelyet a reakció felvonultat
ellenünk. Napokon át ezen gondolkod-
tam, miután mást úgy sem tehetek,
minthogy gondolkozzam. Ez a legsúlyo-
sabb válság, amelyen az ország valaha
átesett. Tökéletesen helyes az a megál-
lapítása, hogy most dől el a jövő gene-
ráció sorsa. Engem nemcsak személyi-
leg kötnék magukhoz a mostani esemé-
nyek, hanem mint íróst is foglalkoztat-
nak. Belőlük akarom meríteni az anya-
got egy olyan műhöz, amellyel életem
egész munkásságát szeretném megkoro-
názni. Ez fogja tartalmazni örökség
gyanánt az igazságról és jogról (Verité
et Justice) való gondolataimat is.“

gozni annak érdekében, hogy Szíriát is
bevonja azon országok sorába, amelyek
Palesztina felépítésére iránti kötelezettsé-
güknek eleget tesznek. Csak a most fel-
növekedő generáció és a számszerűleg
elenyésző magasabb intelligencia kezdi
magát szíriai patriótának érezni és

Zola megiratlan cionista regénye

A világhírű francia író Palesztinába készült utazni, hogy impressziókat gyűjtsön cionista regényéhez, amikor széngázmérgezésben meghalt

Három évvel később a „Verité” — a nagy mű első része — készen volt. benne szereplő Simon tanítóban nem csupán Dreyfus, hanem általában a zsidó sors van megrajzolva. Zola ezután a második rész, a „Justice” megírásához készült fogni és miután a „Verité”-ben a zsidó nyomort festette le, ebben a könyvben a belső és külső felszabadulás útját akarta Zola megjelölni. Zola ezt az utat egy újjászülető Palesztinában látta, de a zsidó megújulás nála össze volt kötve egy egész emberiség megújulásával és a jog, mint a zsidó nyomor gyökere, az emberiség szá-
mára is megmenekülést jelentette neki. Zola ebben a könyvben akarta kifeje-
zésre juttatni azt, ami legerősebben élt benne: a jog feltétlen hatalmában való hitet, azt a meggyőződést, hogy az új emberiségnek ezen az erőn kell felépü-
nie, amely az emberi sorsközösségnek tisztára észszerű felismerésében rejlik. (Ezt a fogalmat, amelynek jelentőségét ma annyiszor alkalmazzák, talán éppen Zola keltette életre.) Más szavakkal. Zola az önzés tagadását akarta művében felépíteni, amely önzés a tulzott hatalomban, vagy az erőtlenségben gyökerezik. Abból, ami észszerű, Zolának a jog etikája lesz, amely a hatalom és a szerelem ösztönző ethosa között foglal helyet.

Zola 1902 júliusában fejezte be a „Verité”-t és munkamódszerének megfelelően azonnal hozzá akart fogni a „Justice” előkészítéséhez. Ennek érdekében azzal a tervvel foglalkozott, hogy kiutazik Palesztinába az új regény környe-
zetének tanulmányozására. Ekkor a munka és a tervek kellős közepében, érte el a halál. Széngázmérgezés ölte

meg, amelyet a hálószobájában levő kandalló rossz ventilációja idézett elő. Mindössze néhány feljegyzés. Le Blondhoz intézett néhány megjegyzés maradt hátra Zolának abból a művéből, amely egész irodalmi alkotását megkoronázza volna és amellyel Zola irodalmi emlékművet akart állítani a cionizmusnak. Megrázó erejű ezekben a jegyzetekben az a vizionárius előrelátás, amellyel Zola a zsidó jövőt összeköti az általános emberi haladással: „Az emberi-
ség a népgondolat fölött... Európai Egyesült Államok... Az összes népek szövetsége... Fajkérdések... Azután az örök béke. A problémát egyelőre redukálni lehet az általános lesze-
relésre. Ez a szó: „Justice”, meg kell kapja ezt az értelmet: emberi sorsközös-
ség mint az általános boldogság eszköze, a cél”. Már ez a néhány odavetett feljegyzés is bizonyítja, hogy Zola mi-
lyen ritka vizionárius erővel előre meg-
látta mindazt, ami a legközelebbi gene-
rációt a legnagyobb mértékben foglal-
koztatni fogja. Zola más feljegyzéseiben tudatosan meg is mondja: „Ezzel az el-
jövendő évszázadot akarom bevezetni”.
Bármilyen kevés nyoma maradt is ennek a nagy tervnek, egyetlen cionista érzelmű zsidó sem veheti tudomásul elfogódottság nélkül, hogy a világ legnagyobb írója élete egész művének befejezése és betetőzése gyanánt a cionista törekvések megvalósítását akarta megformálni, hogy egy költő, aki úgy be-
lelátott a jövőbe, mint csak nagyon kevesen mások, már a cionista mozgalom első, szerény kezdetiben olyan erősen megérezte az eszme felszabadító erejét, hogy ebben látta a zsidókérdés megoldását.

Az augusztusi zavargások egyik ked-
vező eredménye az erőteljesebben meg-
indult allija és az a törekvés, hogy a
meglévő pozíciókat új kolóniák létesíté-
sével kell kiszélesíteni és alátámasztani.
A jisiv válasza az arab támadásokra
az összefogás és a munka erőteljesebb
folytatása volt. A Jewish Agency ad-
minisztratív komitétja legutóbbi ülésén
egy fontos határozatot hozott, amelynek
célja újabb lendületet adni az
utóbbi években stagnáló kolonizációnak.
350 ezer angol fontot szavazott meg a
Jewish Agency új mezőgazdasági koló-
niák létesítésére és mi lényeges és ör-
vendetes, ebből a megszavazott 350 ezer
fontból 230 ezer már rendelkezésre is áll.
Az erdélyi zsidóságot ez a kérdés igen
közélről érdekli és érinti. Az erdélyi
allija létesítése óta már egy ízben törté-
tek kezdeményezések egy mármarosai
kolónia megteremtése érdekében. Sajnos
ez a terv a 1925-26-ban beállott palesztinai
válság és a cionista szervezet pénzü-
gyi nehézségei miatt, annak idején a
kezdeményezés stádiumán nem jutott
tul. Most ismét megindult az allija.
Lengyelország után Románia áll a má-
sodik helyen, azon országok között, ame-
lyek a legtöbb chaluchot adják Erec
Jiszraelnek. Erdélyben is van megfe-
lelő emberanyag az épülő ország szá-
mára, de hiányzik a megszervezett és
céltudatos hachsharah. Hiányzik az allija
rendszeres irányítása és a fegyvel-
mezett kiválasztás. Az épülő országnak
nemcsak pénzre, hanem építő kezekre
is szüksége van. Erdély zsidóságának
most az építő munka ezen fontos részé-
be is erőteljesebben kell bekapcsolódnia.

A mezőgazdasági telepítés a legfon-
tosabb pillére az Erec Jiszraeli kolóni-
zációnak és most alkalom kínálkozik
arra, hogy az erdélyi és mármarosai
zsidó földműves-anyag kitelepítségét
Palesztinába, az Erdélyi Zsidó Nemzeti
Szövetség ebben az értelemben már
megtette a lépéseket Jeruzsálemben és
az exekutiva hajlandónak mutatkozik
a mármarosai telepítés támogatására.
Okulva a mult tapasztalatain, már most
kell az illetékeseknek ezt az ügyet ko-
molyan kezükbe venniük és a szükséges

intézkedéseket minden irányban meg-
tenni, hogy a létesítendő második erd-
élyi kolónia büszkesége lehessen Erd-
ély zsidóságának. A mármarosiak ki-
telepítése nemcsak erék jiszraeli kérdés,
hanem bizonyos mértékű megoldása
annak a súlyos szociális problémának,
amelyet a mármarosai falvak zsidósá-
gának nyomora felszínre vetett.
Több földet, pénzt és embert kell most
követelnünk. A Shaw-bizottság jelenté-
sének rezüméjeképpen a zsidó bevándor-
lás korlátozását és a földvásárlás
szabályozását javasolja az angol kor-
mánynak. Erre a javaslatra a cionista
munkáspárt, a Poale Cion a Labour-
Party-hoz intézett memorandumban a
következőkben adja meg a választ. Ha
a kormány az arab és zsidó kérdé-
smegoldásának a bevándorlás korlátozását
és a telepítési munka megszorítását te-
kintené és ennek szellemében hozna
újabb intézkedéseket, akkor a mandátum
legfontosabb intézkedése holt betű
maradna csupán. A bevándorlás korlá-
tozása semmiképpen sem indokolt. A
zsidók a lakosságnak csak 20 százalékka,
de az összes adók 40 százalékát ők fi-
ze-
tik és a palesztinai munkásságnak a zsi-
dó munkásság az 50 százalékka. Palesztinában van föld elég, amely megmun-
kálásra és munkáskezre vár. A bi-
zottságnak az a megállapítása, hogy a
zsidó kolonizáció földnélküli proletáriá-
tust teremt, teljesen indokolatlan, mert
a földvásárlás folytán lakohelyeiktől
eltávozni kényszerült 700 arab föld-
bérő 95 százalékka a szomszédos falvak-
ban ismét, mint paraszt telepedett le.
Palesztina nyugati részének 11 millió
dunam megművelhető földjéből a fellah
csak körülbelül a felét műveli meg, öt
millió teljesen megműveletlen. A zsidó
földbirtok mindössze egy millió dunar.
A primitív módszerekkel megművelt
földek, ha azokat a modern mezőgazda-
ság elvei szerint munkálják meg, egy
sokkal sűrűbb lakosságot képes eltar-
tani. A partvidéken 3 és fél millió du-
namból 2 és fél millió öntözhető és a
földkerekség legtermékenyebb területe,
amelyen most mindössze 20 ezer arab
család él a teljesen haszon nélküli ga-

Erőteljes alliját, új kolóniákat

Írta: DR. SZÖNYI GÉZA

bonatermelésből. Szakértők véleménye szerint a Scharon-völgyében még legálább 30 ezer új család telepíthető le és emellett a jelenlegi lakosság életstandardja lényegesen emelkedik. Ugyanez az eset a Jordán-völgyében és a Tiberias tó környékén. A palesztinai kormány a mezőgazdaságnak nagy tökélyt igénylő átforgalmazását nem lesz képes végrehajtani. Csak a zsidó bevándorlás és a zsidó kolonizáció végezheti ezt el és hozhat az arab mezőgazdának is új metódusokat és tökélyt.

Macdonald miniszterelnök az angol parlament egyik legutóbbi ülésében a Shaw-bizottság jelentésével kapcsolatban leszögezte, hogy az angol kormány a mandátumhoz ragaszkodik és annak

szellemében fog eljárni. Hasonló nyilatkozatot tett Baldwin, a konzervatív és Lloyd George, a liberális párt vezetője is. Nincs tehát jogunk kételkedni, ezeknek az autentikus kijelentéseknek ösztönösében. Azonban, mint Weizmann már többször mondotta, minden politikai munkának és eredménynek biztosítéka a gazdasági pozíció és azok az alkotások, amelyekre Palesztinában rámutathatunk. Az idő sürget és nem elégséges a föld, az ember és pénz jelszavát hangoztatni, hanem sürgősen cselekedni kell. Meg kell szervezni Erdélyben is az alliját. Elő kell készíteni a mármarosi kolóniát és megfelelő áldozatokat kell hoznunk az Országépítő Alapoknak. A Jewish Agency vezetői

megmutatták, hogy komolyan és becsülettel állják azt, amire vállalkoztak. Az amerikai nemcionisták a zürichi napok óta úgy politikai, mint anyagi tekintetben előljártak a kötelességteljesítésben. Ezt a példát követnie kell Erdély zsidóságának is, ha méltó helyet akar magának biztosítani az országépítésben. Az erdélyi zsidóság ma súlyosan küzd a léttel. Azonban a gazdasági válság ma világjelenség és nem lehet ok arra, hogy kivonjuk magunkat eme kötelességek teljesítése alól. Nagyobb áldozatkészséggel és egy kis erőfeszítéssel sikerülni fog nekünk is teljesíteni azt, amit Erec Jiszrael és a többi országok zsidósága tőlünk elvár.

Három kötet

760 oldal
130 lej

THOMASS MANN
Buddenbrook ház

A Nobel-díjas író világhírű munkája
Kapható az UJ KELET könyvosztályán

Mindenekelőtt itt a Szentfal problémája. Ezt a — meggyőződés szerinti — teljesen jelentéktelen esetet azok cionisták, kik a vallással szemben teljesen közömbösek, a zsidóság életkérdésévé fújták fel. De egyébként is a zsidók sok esetben bizonyos ideig politikát folytattak. Ezt a politikát kellene váltania a nyugodt és józan meggondolások politikájának.

Az arabgyűlölet okai

Mik azok az okok, amelyek az arabgyűlöletet felkeltették a zsidókkal szemben? Mindenekelőtt számtalan arab megtámadva érzi magát nemzeti érdekeiben a Balfour-deklaráció által és hiszi, hogy a deklaráció jogot ad a zsidóknak egy olyan ország birtoklására, amit az arabok sajátjuknak tekintenek. Ehhez a politikai természetű zsidógyűlölethez járulnak még egyéb gazdasági természetű okok is. Az arabok el vannak keseredve, hogy a zsidók racionálisan gazdálkodnak földjeikkel és géptechnikával művelik meg azokat. Így mi az arabok előtt jórésben ismeretlen. A primitív emberek gyűlölete ez a magas szervezetszerű embertípus fölényével szemben. A gyűlölet pedig, amely gazdasági motívumokból táplálkozik az arabok bojkottját eredményezte. Az arabok zsidógyűlölő jelszava így hangzik: „Semmit ne vásároljatok zsidóktól, csak a földet! Adjatok el a zsidóknak mindent, kivéve a földet!” Ehhez a gyűlölethez hozzájárul még egy kulturális és vallási motívumok közötti gyűlölet: az iszlám a zsidóságot idegen testként érzi saját organizmusában.

Mégis az a meggyőződés, hogy kétféle olyan nagyképességű nép, mint a zsidó és arab, meg fogja érteni egymást és megtalálja az utat az együttéléshez. Az arabok is idővel meg fogják esodálni azt a grandiózus kulturumukat, amit a zsidók teljesítenek Palesztinában.

Veszélyben van-e a zsidó ujjáépítés?

Egy Palesztina-utazás benyomásai

Írta: Franz Werfel

Közöljük a világhírű zsidó író uti impresszióit azzal a megjegyzéssel, hogy az arab kérdés megoldására vonatkozó felfogásával a cionista közvélemény óriási többsége élesen szemben áll és azt a zsidó országépítés jövőjére károsnak ítéli.

Hat év óta ismét megszavaztam magamnak két hónapi szabadságot, amelyet mint akkor, most is Egyiptomban, Palesztinában és Szíriában töltöttem el. „Barbara” című regényem hosszú ideig tartó munkája után boldog voltam, hogy megint kifújhatom magam és alkalmam lesz újabb benyomások gyűjtésére. Különösen érdekes volt számomra, hogy összehasonlíthattam a mai Palesztinát azzal a Palesztinával, amelyet hat évvel ezelőtt láttam.

Nyugalom, de nem béke
Mindenekelőtt: Palesztinában nyugalom uralkodik, de nem béke. Jeruzsálem fegyveres táborhoz hasonlít. Folyton magasnövésű, jól felszerelt angol katonák vonulnak zeneszó mellett az utcákon. Az volt a benyomásom, hogy az angol csapatok a zsidók és arabok közötti konfliktussal szemben teljesen semlegesen és részvételenül állanak. Az egyik fél épp olyan közömbös számukra, mint a másik. Az ember akaratlanul is a római légionáriusokra gondol, akik tizenkilenc évszázaddal ezelőtt a palesztinai belhárcokat épp ilyen érzéketlenül nézték.

A vérfürdő, amit az arabok rendeztek

a zsidók között, rendkívüli módon felgyújtotta a zsidó nemzeti öntudatot és a szolidaritás érzését Palesztinában. En magam nem vagyok cionista, mégis együttérzek azokkal a zsidókkal, akik Palesztina ujjáépítésén dolgoznak. Szenvedélyes esodalkozással viselkedtem irányukban, mert hősiességük az utópia fényében csillog. Nagy megelégedéssel töltöttem el, amikor tapasztaltam, hogy a zsidó ujjáépítés az elmúlt hat évben roppant módon növekedett és hogy ezt a gyarapodást semmilyenképpen nem befolyásolta az arab bojkott és az arabok által elkövetett véres terror. Sőt éppen ellenkezőleg, a zsidók ezekből a szomorú esetekből újabb impulzusokat merítettek a további munkához.

Jeruzsálemben olyan élénk építkezés folyik, mint soha ezelőtt. A zsidók igyekeznek minél közelebb lakni egymáshoz. Valamikor még lebeesülték az arab szolidaritást és nem gondoltak arra, hogy ujjáépítési munkájukat az arab tömegek komolyan veszélyeztetni fogják. Most magukra eszméltek és erősen számolnak az arabok gyűlöletével. Egymás mellé sorakoznak és a jövőben már csak zárt telepeken fognak lakni, nehogy egy esetleges arab támadás kizárólagosan találja őket.

A véres események egyébként a cionizmuson belül is véleményeltérést idéztek elő. A zsidó nacionalisták szélső radikális szárnya azon az állásponton van, hogy nem szabad békülni az ara-

bokkal! Nagyon meg lehet őket érteni, ha az ember értesül azokról a pokoli borzalmakról, amiket az arabok követtek el a pogromok napjaiban a zsidók ellen.

Egyénileg közelebb állok ahhoz az irányzathoz, amely a „Brit Sehalom” békeszövetségének neve alatt szervezkedett. Ehhez az irányzathoz tartoznak az ország kimagasló intellektusai és jellemi, így dr. Magnes, az egyetem rektora, Hugo Bergmann filozófus és Hans Kohn, a neves nemzetgazdász.

Mialatt a radikális zsidó nemzetiek nem kívánnak Palesztina-parlamentet, mert nem akarják az arab többség elnyomatását, a békeszövetség azon az állásponton van, hogy a parlamentet meg kell teremteni és az araboknak meg kell adni a többség jogait, hogy ilyen módon a demokrácia elve érintetlenül maradjon. Ezek a zsidó békepolitikások, akiket a zsidó nacionalisták szenvedélyesen támadnak, azon a véleményen vannak, hogy a zsidók, mint kisebbség kötelesek parlamentáris alapon a többség jogait respektálni, még abban az esetben is, ha ezzel a zsidó bevándorlási kontingens erősen megesőkken.

A békeszövetségnek ezt az álláspontját nagyon helyesnek és bölcsnek találom és ha szabad egyéni véleményt nyilvánítanom, akkor annak a reményemnek adnék kifejezést, hogy a zsidók jól tennék, ha a jövőben mellőznének bizonyos hibákat, amelyeket Palesztinában elkövettek.

SZÉP ARCBÖRE LESZ

HA

Germanorée

ARCKRÉMET HASZNÁLJA

EZT A VILÁGHÍRŰ ARCKRÉMET

A 100 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ

PÁRISÍ GYÁR KÉSZÍTÍ.

Germanorée

PARFÖM GYÁR

PÁRISBAN 1818 ALAKULT

Mindenütt kapható!

MAUR & G
SUC. BELVERÈRE 18

IZSÁK SA

Első Bánáti Szakvizüveg raktár Gép- és Fémáru gyár dr. Wagner Budapest kizárólagos képviselője
Timisoara IV. Str. Ger

Gyárt:

Szakvizüvegfejeket és valamennyi e szakmába válogatott alkatrészeket.

Allandó nagy raktár cseh gyártmányú szódás és kracherlis üvegekben, továbbá dr. Wagner-féle

Prof

A farizeusok igazsága

Irta: Ludwig Lewisohn

Alább közlünk egy érdekes fejezetet Lewisohn amerikai zsidó író „The Island within”-re, magyar fordításban „Az örök sziget” címen megjelent könyvéből. Lewisohn könyve, amely ma már majdnem az összes kultúrnyelvűeken megjelent, az utóbbi idők legnagyobb könyvszennéje. Az asszimiláns németzsidó szülőktől származó író, aki gyermekkorában került Amerikába és részben saját sorsán tapasztalta az amerikaiak türelmetlenségét a zsidósággal szemben, e könyvében a zsidó család három generációjának életét mutatja be és demonstrálja, hogy az asszimiláció még a legdemokratikusabbnak ismert Amerikában is csodót mondott. Az érdekesítő és művészi megfigyelések képeiben bemutatja a mindenképpen asszimilálódni és a zsidóságot elfeledni és letagadni akaró zsidó tragédiát. A folytonos lelki konfliktusok rávezetik végre e könyv alakját arra a meggyőződésre, hogy a zsidóság normális és egészséges élete csak zsidó vallású igazi zsidó lehet. A zsidó asszimiláció problémát az asszimiláció, amely nem oldható meg, nem fogja megoldani. Napi létünk és a keresztény népek megbecsülését csak a visszatérés a zsidósághoz biztosíthatja. A zsidóságnak az a törekvése, hogy szakítva a zsidó múlttal és minden zsidó tradíció megtagadása, nem javította meg a zsidóság pozícióját, hanem azt győzködte, hogy a zsidóság normális és egészséges élete csak zsidó vallású igazi zsidó lehet. A zsidó asszimiláció problémáját és a zsidó kérdés megoldását már mások és több ízben fejtegették, azonban egy könyv sem keltette fel egy zsidó, mint a keresztény világ érdeklődését oly mértékben, mint Lewisohn „Örök sziget”-e. A könyv megjelenése óta állandó megvitatás tárgya az egyes országok zsidó és keresztény köreiből.

A farizeusoknak rossz hangzású nevéük van a történelemben. A keresztény legenda és hagyomány szerint megcsontozott formalisták és szenteskedők voltak, akik szándékosan elzárkóztak a halálodó tény elől és kiszolgáltatták a haláluk a diosóság királyát. A tiszta valóság az, hogy egy rabszolgaságban szülő nemzet hazafias és százszázalékos hű volt, akiket az osztrák kormányzat alatt szülőket ösztönözött lehet hasonlítani. Nem lázadtak fel, mert nem volt semmi reményük a zsidó jogalomból, hogy egy nemzetnek joga van szabadsághoz, még nem is volt meg a világ. De a szenvedély és az impulzus megvolt. Céljuk az volt, hogy megőrizze a zsidó nemzetiséget; hogy vallási és kulturális összetartással helyettesítsék a politikai függetlenséget; hogy megőrizze Izraelt attól, hogy mint nép kivándorlás, elkeveredés, elromiasodás, elgörögösödés által szétforgásolódjék és megsemmisüljön. Milyen igazuk volt mint gyakorlati politikusoknak! Eljött, mint minden iskolás gyermek tudja, a

70-edik év, mikor a Templomot elpusztították; eljöttek a még rettenetesebb korlátozó törvények és megszállások Hadrianus alatt... Manapság az elnyomott nemzeti kisebbségek életben maradnak nyelvük, irodalmuk és iskoláik megőrzése által. A zsidók életben maradtak azért, hogy megőrizték nemzeti vallásukat és annak könyörtelenül bonyodalmas törvényeit... A farizeusok a nemzet őrzői voltak... Legkevésbé sem tiltakoztak Jézus tanításainak erkölcsi vagy tisztán szellemi oldalai ellen; Jézus e tekintetben semmi olyat nem mondott, amit bölcsek és próféták már azelőtt ne mondtak volna s ami törvényként vagy zsidó aspirációként ne lett volna illően megtestesítve valamely szent könyvben vagy elfogadott hagyományban. Ami ellen tiltakoztak már első gyenge megmozdulásakor is annak, amiből később a kereszténység lett, az annak egyetemessége, antinacionalizmusa, feltételezett szétmálászató ereje volt... Ami a keresztrefeszítést illeti, a legenda elfogadva, bár Pontius Pilátusra háríthatjuk a felelősséget, aki imperialista és százszázalékos római hazafi volt és azon igyekezett, — mint ama tábornok, aki Amritsar-ban kiadta a parancsot, hogy a védtelen tömeg közé löjjenek —, hogy megőrizze a birodalmat, melyet szolgált. A keresztrefeszítés csak éppen olyan szokása volt, mint a gépfegyver használata a mai imperialista végrehajtóknak. Száz számaritánus keresztrefeszített, mert vallásos zárandoklást rendeztek egy bizonyos hegyre, mely mint gyenge maradékaik lakóhelye, ma is látható az arab Jellin nevű város közelében. Eggyel több vagy kevesebb keresztrefeszítés alig jelentett neki valamit. Csakhogy a kereszt festőbb a gépfegyvernél és egy még hitregeköltő korban volt használatos.

Hát én, a pacifista, internacionalista, meg nem alkuvó szabadgondolkodó, most egyszerre — a magam zsidó veszszóparipáját lovalgolván — védem a farizeusokat, akik ellenségei voltak az egyetemes testvériség tanának és pártot ütök ellene, ki a világ egyesült erővel szembeszegülő szellem magános hatalmának örök s még azok szemében is szentséges jelképe, kik életének történeti tényváltatás kétségbevonják? Nem. Az én helyem örökké a kitagadottak, az ellenszögölők, a megvetettek és elutasítottak, a Jeremiások vagy a maguk történelmi órájában a Jézusok mellett van... Csak... csak, ahogy az elején figyelmeztettek titeket: minden emberi gondolatorvénen valami kerek ellenmondás van. Egy becsüvagyó birodalomban, mely a maga millióit beleveti a háborúba, a defetista az igazságos férfiú és az abszolút pacifista az emberiség egyetlen megmaradt barátja. De egy elnyomott, megtizedelt és meggyőzött nemzeti kisebbségben — mint a zsidók róma alatt — nem lehet-e valamit, nem lehet-e sok mindent azok javára mondani, akik azon reszketnek, hogy egyetlen cseppnyi, egy mákszemnyi se felejtődjék el vagy vesszen el abból a kulturális vagy vallási örökségből, mely ama kisebbséget néppé teszi? Mert egy népben éppen úgy meg van az akarata, hogy életben maradjon, mint az egyes emberben. És a pusztá létezésnek, a pusztá folytonosságának ez az akarata, melyet örökre meg kell különböztetni a hatalom vagy az uralom akaratától: szent... Röviden: a hatalom a megkülönböztető jel. Ugyanaz a cselekedet, amely a gyenge vagy legyőzött népnél helyes, helytelen a hatalmasnál és győzedelmesnél. A kormányzás legbensőbb titka az a titok, hogy a vereség igazában győzelem, a győzelem ve-

reség, a védtelenség a legerősebb pajzs és a hatalmas zászlóalj csak megannyi törött nádszálak... Ghandi élő hang lesz az emberek tanácskozásaiban és élő látomány tüzhelyeiknél, amikor mind a hatalmak és fejedelemségek, melyek szembeszálltak vele, már csak por lesznek, melyet végtelen szelek szétszórnak... De figyeljétek meg, kérlek, hogy Ghandi, ki ebben a tekintetben a farizeusokhoz hasonlatosabb, honi szóttest, honi nyelvet, honi gondolatot kíván s a maga népe sajátos szellemi, sőt anyagi életének megőrzését... Mielőtt lehet nemzetköziség, kell lenniük nemzeteknek. És nem szabad megengednünk, hogy az erős nemzetek eltiporják a gyengéket, mielőtt a nemzetköziség napjai elérkeznek. Az erősek kedvéért meg kell tartanunk a gyengéket: csupán a gyengékkel való társulás által menekülhetnek meg az erősek erejük büneitől...

Kis időt tartva szem előtt könnyű és előnyösnek látszó beolvadni az erősekbe és győzedelmekbe, különösen mint hogy az erősek és győzedelmek, a maguk megtöretésének és üdvözülésének ellenszegülve, megkívánják ezt... Sok zsidó megkísérelte, hogy elfelejtse magát és népét az elgörögösödés idején, meg az elnémetesedés idején, meg manapság az elamerikaisodás idején... De a legtöbbnek nem sikerült... Valami visszahúzza őket, hogy a gyengeség mellett álljanak az erővel szemben és a vereség mellett a győzelemmel szemben... Sőt ha nem szerethetik vissza a maguk népének gyengeségét és vereségét, odasorakoznak, mint Marx vagy Lassalle vagy száz más, az egész világ gyengéi, elnyomottai és legyőzöttei mellé... Akik „nem érzik a vereséget”, a vakon és állatiasan hadakozók, egy napon porrá zúznak... Akik elfogadják a vereséget, minden szellemi következményeivel együtt, azokkal megtörténhet, hogy megmaradnak...

Jó könyvek

Az utóbbi hónapok könyvtérmeiséből mindenféle izlés, irodalmi érdeklődésmegtalálja a megfelelő művet. Közönséges és kritika egyaránt elismeréssel fogadja ezeket a könyveket.

Komáromi: Az Ősdiák vköt.	Lei 160.—
Doey J.: Arany János vköt.	„ 198.—
Mark Twain: A titokzatos idegen vászonkötésben	„ 96.—
Markovits R.: Aranyvonat	„ 160.—
M. C. Weyer: Egy férfi a multjára borul vkötésben	„ 160.—
Hay Gyula: Színhely: Budapest, idő: 10 év vkötésben	„ 90.—
Benn: Háborn —	„ 204.—
Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan —	„ 120.—
Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan —	„ 163.—
Munk Arthur: A nagy káder	„ 164.—
Fabián Béla: Hat 1640 ember	„ 136.—
Ludwig: Julius 14. —	„ 228.—
Arnold Zweig: Grisa őrmester I—II kötet —	„ 216.—
Kessel: A repülőtszít —	„ 108.—
Ilja Ehrenburg: Moszkvai sikátor —	„ 108.—
Révész Béla: Egyedül mindenkivel —	„ 123.—
Földi M.: Kezdődik újra minden —	„ 238.—
Jack London: A mayák kínese	„ 198.—
Karinthy Frigyes: Minden másként van —	„ 232.—
Bartók György: Böhm Károly	„ 187.—
Stefan Zweig: Tolsztoj illusztrált kiadás —	„ 197.—
Oppenheim: A fekete pásztor	„ 54.—
Renard: Flechambeau urból bacillus lesz —	„ 54.—
Marchard: Csörgősipka és szerelem —	„ 54.—
Speyer: Gimnázisták —	„ 170.—
France: A lét forrása —	„ 187.—
France: Itél az élet —	„ 204.—
France: Növények, köve —	„ 306.—
Cholnoky: Napsugár diadala köve —	„ 408.—
Cholnoky: Jégvilág, köve —	„ 340.—
Hedin Sven: Belső Ázsia küszöbén, köve —	„ 217.—
Leden: A Kjuvatin jégmezőin	„ 408.—
Mungo Park: A Gambiáról a Niagerig —	„ 217.—
Ossendowski: A Szahara lelke	„ 314.—
Ossendowski: A sivatag népe	„ 314.—
Wegener: Egy világjáró emlékezései —	„ 217.—
Molnár Ferenc: Egy, kettő, három —	„ 124.—
Babits: Az Istenek halmak, az ember él —	„ 75.—
Babits: Élet és irodalom —	„ 225.—
Stacpole: Két laguna —	„ 95.—
Romain Rolland: Beethoven, köve —	„ 357.—
Swinnerton: Estétől reggelig	„ 105.—
Molnár Akos: Végre egy jó házasság —	„ 163.—
Károly Sándor: 500 emelet —	„ 160.—
Komor András: Fischmann S. utódai —	„ 190.—
Jarno J.: Börtön —	„ 163.—
Barabás: Almodók, lázadók	„ 119.—
Biro Lajos: Kacérság iskolája —	„ 136.—
Móricz Zsigmond: Bor, szerelem, bánat —	„ 68.—
Móricz Zsigmond: Forró mezők, köve —	„ 84.—
Móricz Zsigmond: Forró mezők, vászonkötésben —	„ 54.—
Kassák Lajos: Napok a mi nagyjaink —	„ 204.—
Knut Hamsun: Csavargók I—II. kötet —	„ 176.—
Knut Hamsun: Uj Föld —	„ 170.—
Undsed: Tavasz. Füzve —	„ 541.—
Undsed: Tavasz. Köve —	„ 84.—
Somerset Maughan: Az ördög sarkantyúja —	„ 84.—
Heltai Jenő: Almok háza, fve. —	„ 54.—
Heltai Jenő: Almok háza, kve. —	„ 84.—
Prevost Marcell: A szüz férfi, füzve —	„ 54.—
Prevost Marcell: A szüz férfi, köve —	„ 84.—
Maurois: Két asszony között	„ 108.—
Sinclair Lewis: Sam Dods-Benedek Marcell: Délsziget —	„ 208.—
Sinclair Lewis: Arrowsmith I—II. kötet —	„ 408.—
Wells: Joan és Péter I—IV. két kötetben —	„ 442.—
Meyrink: A nyugati ablak angyala —	„ 88.—
Kapható az „Uj Kelet” könyvsztályában.	

ECKARDT MANOMETER

megvédi kazánjai robbanások ellen!!

Uj kedvezmény vendégeinknek

Ezen lap előfizetőinek meglegedésére nyújtott **20%** kedvezményt szobaárainkból **10%**

Kedvezményt olesó éttermi árainkból (menut kivéve) módunkban van az UJSÁG kiadóhivatalával létesített megállapodás alapján kibővíteni

Magyar Kir. Operaház Nemzeti Színház Kamara Színház

előadásaira szóló mérsékelt árú jegyekkel. Tekintettel a nagy keresletre, kérjük szoba és színházjegy rendelését két-három nappal előbb velünk közölni.

PARK SZÁLLODA Budapest

szemben a Keleti pályaudvar érkezési oldalával. (Nincs kocsiköltség.)

IZSÁK SALAMON

Első Bánáti Szikvizfejgyár és szikvizüveg raktár. — Egyesült Gép- és Fémárugyarak R.-T., volt dr. Wagner Budapest nagromániai kizárólagos képviselője

Tímisoara IV. Str. Gen. Feob (Fröbl-u.) 2.

Gyárt: Szikvizüvegfejgyárak és valamennyi e szakmában végző alkatrészeket.

Állandó nagy raktár cseh gyártmányú szódás és kraccherlis üvegekben, továbbá dr. Wagner-féle szóda és kraccherli töltőapparatokban.

Vállal: Komplettszikvizgyári berendezéseket és ócska szifonfejekátöntését.

Legalcsóbb árak!

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt. CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám.

Flókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvárt

Saját tőkél 141 millió lei.

Affiliál: intézetei: Torda-aranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t., Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t., Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Sz. elyudvarhelyen, és Sz.-Kereszturon, Szászregényvidki Takaré- és Hitel r.-t. Szászregényb. és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad.

Prof. BEN AROLYIY Bey

a világhírű Telepata Suggestör, Grafologus és tenyerjós Clujra érkezett. Az rdeklődőket lakásán fogadja Str. Memorandului (Uniu.-u.) 12 sz. 9—12 és 2—9 ig.

Földet! Földet!

A Keren Kayemeth Leisrael kimutatása

5679 óta 5690 március 31-ig bezárólag
Lei 16.655.570.75.

Az 5689. év első felének havonkénti eredményei a következők:
Október Lei 225.705.75 L. P. 275.063
November .. 209.020.25 .. 254.707
December .. 205.811.25 .. 248.447
Január .. 200.130.—
Február .. 171.977.—
Március .. 216.991.—

Amint a fenti táblázatból is kitünik, a jeruzsálemi Főiroda L. P. (palesztinai font) igazolásai decemberig bezárólag érkeztek be. A könyvelési jegyzőkönyvek száma 1930. I. 9/III. és IV., valamint III. 12/VI.

Január hó IV. sz. kimutatás.

Felhívjuk elvtársainkat, kísérjék figyelemmel az egyes városok összeredményét, mert az egyes adományágak között csak a 200 lejű összegek vannak, a konferencia határozata értelmében kimutatva.

Helységek szerint:

ALBA-IULIA: Ritter S. 14507 (30041), AIUD: Fenichel E. 3500.— (3500.—), ARAD: Dr. Vajda J. és Schillinger R. 8740 (15442.—), ARDUD: Weisz M. 300 (545), BALASPRIE: Wolf S. 800 (2018), BECLEAN: Hirsch M.-né 1293 (2864), BILBOR: Jozszipovits M. A. 350 (350), BORSEC: Moreno M. 480 (3980), BRASOV: Bernáth B. 3255.— (14448), CARANSEBES: Salgó A. 8752 (15589), CAREII: Dr. Fehér F. 2605 (7855), CEHUL-SILVANIAI: Schreiber Ilonka 938 (4565), CHESEA: Stein L. 476 (1087), CHISINEU: Prine E. 1466 (9061), CLUJ: Dr. Weisz F. 20315 (106412), DEJ: Sternberger S. 7500 (20100), DEVA: Özv. Mihály Károlyné és Gál K. 3180 (14376), DICIOSANMARTIN: Mózes N. 130 (2330), DIOSIG DIN BIHOR: Salzberger I. 500 (500), FAGET: Deutsch L. és Hecht R. 445 (445), GHERLA: Herskovits B. 2000 (2000), GURAHONTI: Hönlig M. 1100 (2763), HALMEU: Schwartz E. 1500 (1500), ILVA-MARE: Reichenstein N. 458 (458), LIPOVA: Strauszmann J. 940 (1940), LUGOJ: Deutsch B. 8088 (29487.75), MARGHITA: Gelberger J. 500 (500), MERCUREA-NIRAJ: Kertész P. 750 (750), MAROSVECS: 231 (231), NÁSAUD: Schön M. 5348 (5648), ODORHEIU: Szatmárhoz 383 (1518), ORADEA: Dr. Markovits I. 16000 (95286), ORSOVA: Löwenkopf K. 800 (1400), PECICA: Kohn M.-né 1000 (2423), PETROSENI: Grünfeld D. 1000 (1000), REGHIN: Fixel N. 2816 (3257), SALONTA-MARE: Dr. Kálmán J. 6272 (10722), SATMAR: Dr. Schwartz L. 16667 (26412), SEBIS: Lefkovits B. 1000 (1000), SIGHET: Dr. Sternberg A. 2900 (15600), SOMKUTAMARE: Lázár L. 550 (550), SURDUC: Becker Henriké 350 (1081), TÁRGUMURES: Dr. Erdélyi E. 9865 (54720), TASNAD: Weisz Mártonné 500 (6636), TINCA: Perlmutter I. 2000 (2670), TIMISOARA: Dr. Brisker E. 35000 (188998.50), VILLE SATMAR: (Szatmárhoz) 558 (558), VULCAN: Engelstein D. 340 (2040), ZALAU: Marguliesz A. 1682 (3841).

Bevételek adományágak szerint:

I. Dunam
1. Rendezvények L 11.585.—
2. Templom .. 24.879.—
3. Hagyaték .. 3.000.—
4. Film .. 500.—
5. Dunamadomány 1.500.—
6. Különböző .. 70.397.— L 111.861.—
II. Persely és IMI .. 75.001.—
III. Aranykönyv és Pinkász .. 10.368.—
IV. Olajfa .. 2.900.—
Összesen: L 200.130.—

DUNAM:

HAGYATÉK: Caransebes: Munk Rudolf hagyatéka 3000 (3000).
TEMPLOM: Alba-Iulia: Rubinstein M. 240, Treitel J. 225, Saechter M. 200, Klein F., és Weisz A. 200—200, Arad: Grünstein A. 500, Féner A. 400, König M. 250, Szenes H. 1000, Strasser E. 1500, Lövy J., Citrom M., Kornis, Molnár I., Weisz S., Emmer A., Oppenheim M., König M., Szegfű M., Wolfner L. 200—200, Diosig din Bihar: Snoder 500, Caransebes: Dr. Haller E. 500, Steinschneider V. 200, Rosenthal M. 200, Nasaud: Snoder 995, Targu-Mures: Gerson Mátyás 500, Goldschlag O. 300, Wollster K. 250, Kovács A., Vass A., Németh Zs., Nussbaum N., Nussbaum L. 200—200.
TSUVATENU: Weisz Rafael Brith milleja alkalmából 0.5 dunam 1000, Fischer L. (1 részl.) 500.
FILM: Marghita: 500.

RENDEZVÉNY: Alba-Iulia: Barisszia 1000, Becean: bál jöv. 550, Brasov: Ifj. Barisszia 200, Caransebes: Chanuka rendezvényből Gross főkantör és Goldschmidt V. közreműködésével 880, Cluj: Aviva-Barisszia bál jöv. 700, Gherla: Chanuka akció: Zsidó ifjúság jan. 4-i rendezv. 2000, Petroseni: teaestély jöv. 1000, Reghin: Zsidó leányegylet estélyének jöv. 700, Kis Aviva teadélutánja 800, Salonta-Mare: Chanuka ünnepe 3155, Sighet: Chanuka rendezvény jöv. 600.
KÜLÖNBÖZŐ: Alba-Iulia: Palesztinai özvegyek és árva részére: Hermann I. 250, Judovits J., Takáts, Salomon M., Rosenfeld A., Löwe B., Schaechter M., Weisz M. 200—200, 27 kisebb 1700 (3350), Halmeu: részleteztl. adom. 1500 (1500), Lugoj: részleteztl. adom. 8060, Oradea: részleteztl. adom. 15.000, Timisoara: részleteztl. adom. 15.000, Különböző 20.000 (35.000), Vulcan: részleteztl. 340.
PERSELY: Alba-Iulia: Dr. Vajna I. 337, József S. 355, Áiud: Fischer J. 450, Roth A. 280, Erenthal D. 244, Arad: Weisz Etelka úrit. 300, Borsec: Dr. Tischler 280, Moreno M. 200, Dej: Bergfeld A. 1660, Rosenzweig V. 200, Careii: Riesenbach M. 217, Lebovits I. 206, Chesa: Stein L. 213, Cluj: Sebestyén J. 664, Katz és Bernáth 517, Fischer L. 253, Gurahonti: Fuchs B. 366, Weinberger A. 200, Ilva-Mare: Siegelstein I. 218, Nasaud: 3788, Pecica: Jakabovits Mózesné 224, Fleischer Gyuláné 200, (1000), Reghin: 1316, Salonta: részleteztl. 3117, Satmar: sómérok úrit.: Dr. Jordán Viktorné 381, Berkovits H. 264, Guth Lajosné 212, Ceire Mizrachi 273, Sebis: Pollák Ö. 225, Surduc: Bekker Henriké 350, Tinca: Pers. úrit.: Spiro I., Fonau 514, Özv. Mihály Károlyné 340.
ARANYKÖNYV: Aiud: Aviva Barisszia rendezvény Weisburg-Noszin aranykönyv bev. 1800, Baia-spric: Wolf Ávi és Fruchter L. Szatmar esküv. gyűjt. 800, Cehul-Silvaniei: Rabbí ben Méir aranyk. bev. 938, Dej: Nussbaum I. aranyk. bev.: Deji Kishitbank 300, Friedmann I. 200, Oradea: Kishitel, Nussbaum I. aranyk. bev. 1000, Satmar: Kishitbank, Nussbaum aranyk. 500.—
PINKÁSZ: Satmar: Klein Irén és Fischer S. esküv. alk. 420, Dr. Grossfeld M. és Vogel S. seküv. alk. 380.
OLAJFA: Cluj: Hősök erdejé: Fischer Magda és Fischer R. 500, Kavaret Aliza pluga 100, Ezra 800, Satmar: Dr. Fár Beláné 250.
AKCIO: Jickor: Cluj: Rados M.-né Léba utján olajfa 500, Mercurea-Niraj: „Ivria” egyes. tea-estélyén Kohn sorsolása 3 olajfa 750 (750).

Február hó V. sz. kimutatás:

Helységek szerint:

ARAD: Dr. Vajda J. 3009 (18451), BAIA-MARE: Fuchs I. 500 (3500), BANDUL DE CAMPIE: Zelig L. 240 (240), BECLEAN: Hirsch Mártonné 620 (3484), BIHOR: Kohn F. 1003 (1003), BILBOR: Jozszipovits M. A. 2000 (2350), BISTRITA: Dr. Adler H. 3964 (9304), BOBOTA: Rockenstein K. 294 (294), BORGOPRUND: Scharfstein H. 595 (595), BORSA: Dr. Salamon M. 1800 (1800), BRAD: Fischer S. 1561 (5152), BRASOV: Bernát B. 1025 (15473), BRATCA: Friedmann M. 160 (160), CAMPIA-FURZII: Salamon O. 2000 (3000), CARANSEBES: Salgó A. 3177 (18766), CEHUL-SILVANIAI: Schreiber I. 500 (5065), CLUJ: Dr. Weisz F. 2803.75 (109.215.75), CORDO: Stern K. 276 (276), CORUND: Steiner P. 260 (260), DEJ: Sternberger S. 2800 (22900), DEVA: Özv. Mihály K. és Gál K. 2600 (16976), DICIOSANMARTIN: Mózes N. 3500 (5830), DITRAU: Dr. József Ede 4000 (8396.50), GALAUTAS: Knoll M. 260 (260), HATEG: Abraham J. 10.000 (34138), HUNEDOARA: Kirschenhauser J. 900 (2100), ILVA-MICA: Adelsstein S. 300 (300), JIBOU: Fülöp I. 1415 (1415), LUDUS: Pollák M. 866 (866), LUGOJ: Deutsch B. 10.083 (39570.75), LUNCA: Klein M.-né 220 (220), LUNCA DE MIJLOC: Rosenfeld H. 320 (320), MOISSEIU: Katz M. 300 (300), NAD-LAC: Szűcs K. 1812 (4029), NASAUD: Schön M. 1180 (6828), ORADEA-MARE: Dr. Markovits I. 28073 (123.359), ORASTIE: Weiszhausz L. 1110 (1110), ORSOVA: Löwenkopf K. 250 (1650), ODORHEIU: Feuerstein M. 5878 (12907), ORADNA: 100 (100), PETROVA: Dr. Stern J. 150 (150), POIENILE SUB MUNTE: Markovits J. 640 (640), REGHIN: Fixel Nelli 2650 (7923), RESITA: Szabó Schimmerling J. 2000 (24300).

RETEAG: Mátyás S. 580 (1290), RUSCOVA: 195 (195), SANGEORG-BAL: 200 (200), SIBIU: Spielmann E. 2000 (5600), SIMLEUL-SILVANIAI: S. A. 10.000 (10.000), SACUENI: Weisz J. 1115 (1615), SATMAR: Dr. Schwartz L. 1500 (27912), TARGU-MURES: Dr. Erdélyi E. 3372 (58092), TILEAGD: Grünberger I. 1098 (4605), TIMISOARA: Dr. Brisker 30938, TURDA: Salamon B. 3297 (4397), UCURIS: 2230 (2230), UIOARA: 1568 (3128), VALEA LUI MIHAIL: Goldstein 1900 (2900), VISEUL DE SUS Brühl Z. 1790 (1927).

Adományágak részletezése:

I. Dunam
1. Tsvatenu L 20.475.—
2. Rendezvények .. 6.500.—
3. Akció (PPL) .. 2.000.—
4. Templom .. 960.—
5. Érték .. 50.—
6. Különbözők .. 65.492.— L 95.477.—
II. Persely és IMI .. 47.050.75
III. Aranykönyv .. 9.450.—
IV. Olajfák .. 20.000.—
Összesen: L 171.977.75

Részletezve csak a 200.— lejű felüli adományok vannak kimutatva.

Dunam:
TSUVATENU: Becean: Fried A. 200 (1. részl.), Bilbor: Jozszipovits M. A. 2000, Borsa: Dr. Salamon 1300 (1. részl.), Ceire Mizrachi 500 (1. részl.), Campia Turzii: Salamon S. 2000, Cehulsilvaniei: Rosenfeld Salamon 500 (1. részl.), Virág L. 1700, Ditrau: Dr. József E. 2000, Ditró-és várvizi zsidók dunamja 2000, Gheorgheni: Germanszky I. 3000, Orsova: Hitközség dunamja 250 (1. részl.), Resita: Dr. Hugó Dezső 2000, Satmar: Dr. Jordán V. 500 (1. részl.), Targumures: Hirsch S. 500 (1. részl.), Turda: Leöb Ella és Treuhoff A. esküvőn Buchwald Iboly (1. részl.), Viseul de Sus: Dr. Engelberg 750 (1. részl.)
RENDEZVÉNY: Diciosanmartin: Kis Aviva rendezv. 3500, Lugoj: Wizo chanuka rendezv. 3000.
AKCIO: Sibiu: Pro Palesztina Liga gyűjt. 2000.
TEMPLOM: Caransebes: Snóder 850, KÜLÖNBÖZŐ ADOMÁNYOK: Arad: Részleteztl. 3009, Lugoj: Dr. M. Deutsch adománya 300, Oradea: Részleteztl. 28073, Targumures: Részleteztl. 2872, Tileagd: Hólabda-est jöv. 280, Timisoara: Részleteztl. 30938,
PERSELY: Bistrita: Özv. Kallus Lajosné 345, Halberg Feri 230, Brad: Fischer S. 384, Löbl Rachel 236, Caransebes: Brandt N. 300, Koos I. 218, Cordo: Stern H. 276 (276), Corund: pers. 260 (260), Cluj: Thau Pinkász 616.25, Jibou: Dr. Stadler Miksa 305, Mindszent S. 219, Ludus: Dr. Frieder M. 260, Lugoj: Részleteztl. 6783, Orastie: Junger S. 240, Nussbaum Irén 230, Kohn Kató 200, Ucuris: Habermann S. 380, Marion S. 300, Adler I. 275, Lövy 240, Uioara: Kohn és Léba 411.
ARANYKÖNYV: Baia-mare: Nussbaum Imre aranykönyv. bev. 500, Dej: Sternberg Sarolta bev. 2800, Odorheiu: Salamon Jenő aranykönyv. bev. 5000, Reghin: Nussbaum I. aranykönyv. bev. 1150.

OLAJFA: Hateg: Megb. Lövy Lipót kertjére 10.000, Simleul-Silvaniei: Megboldogult S. A. emlékére ültetendő kertre 10.000.
Utólagos részletezések:
Lugos januári adományainak részl.: Persely: Deutsch Sámuelné 230, Huszár V., Deutsch A. Fiai, Schwaartz H. 200—200, Templomadomány: Neumann M. 1000, Grünbaum S., Neumann L. 500—500, Goldmann B. 400, Berdach H., Barát F., Deutsch S., Ifj. Klein M., Neumann H. 300—300, Lengyel A., Huszár V., Spitzer D., Sziklai L. és Szamth R. 200—200, Koszorúemlékváltás néhai dr. Berdach Henrik hitk. emlékére elhunyt alk.: Lugosi cionista egyes. 500, „WIZO” lugosi csoportja 500, Deutsch E., Neumann H., Bruder A. 200—200, 3 kisebb 300, (8060).

Március hó VI. sz. kimutatás.

Helységek szerint:

ARAD: Dukáz J. és Schillinger R. 25.000 (43451), AIUD: Fenichel E. 1220 (4720), ALESD: Wégner Mici 2372 (2372), BISTRITA: Dr. Adler H. 10.000 (19304), BUTENI: Schwart L. 454 (454), BANDUL DE CAMPIE: Zelig L. 1750 (1990), BICAZ: Mendel M. 609 (2321), BEIUS: Hegyi M. 3203 (3203), BLAJ: Naffali A. 660 (2260), BECLEAN: Hirsch Mártonné 1180 (4664), CLUJ: Dr. Weisz F. 15348.25 (124764), CIUCEA: Guttman M. 937 (937), CEHUL-SILVANIAI: Schreiber Ilonka 1761 (6826), CRASNA: Fegyveres Rózsa 600 (1944), DEVA: Gál Kató 951.50 (17927), DEJ: Sternberger Sarolta 7900 (30800), GHIMESFAGET: Schweitzer Zs. 800 (800), GURAHONTI: Hönlig Margit 1100 (3863), HATEG: Abraham J. 4070 (38208), LIVIDA-NOUA: Siechermann L. 890 (1820), LUGOJ:

Deutsch B. 22400 (61970.75), MEDIAS Dr. Surányi J. 1200 (1200), ORADEA Dr. Markovits I. 18654 (142013), ORSOVA: Löwenkopf K. 700 (2350), PRAJNA Rosenberg L. 590 (590), PETROSENI Grünfeld D. 5905 (7905), PECICA: Kohn Mihályné 6000 (8423), SATMAR: Dr. Schwartz L. 14481 (42393), SALARD MURES: Gersch A. 213 (213), SALONTA: Dr. Kálmán J. 8058 (18780), SANGEORG. PAD.: Lebovits Jenőné 77 (77), SANGEORG BAI: 1100 (1300), SFT. GHEORGHE: Goldstein Ida 270 (9831), SIMLEUL-SILVANIAI: 811 (18113), TURDA: Salamon B. 800 (5197), TASNAD: Weisz Mártonné 815 (7451), TILEAGD: Grünberger Ibolyka 80 (5465), TIMISOARA: Dr. Brisker 25.000 (233.936.50), TARGU-MURES: Dr. Erdélyi E. 10051 (68143), VALEA LUI MIHAIL: Goldstein M. 3000 (5900), VISEUL DE SUS: Brühl Z. 167 0(3597), VULCAN: Berkovits Mórné 1527 (3566), ZALAU: Marguliesz Amália 370 (421), MERCUREA-NIRAJ: Kertész Pirosh 440 (750).

Bevételek adományágak szerint:

I. Dunam
1. Tsvatenu és rendezvények L 103.721.—
2. Érték .. 55.—
3. Templom .. 1.563.—
4. Akció .. 2.028.—
5. Különböző .. 22.112.— L 129.479.—
II. Persely és IMI .. 71.496.—
III. Aranykönyv .. 3.180.—
IV. Olajfa .. 12.836.—
Összesen: L 216.991.—

TSUVATENU ES RENDEZVÉNYEK: NYEK: Aled: Földes M. 200 (1. részl.), Arad: Wizo 25.000, Bandul de Campie: Dr. Kaunitz 1750, Becean: Dr. Eidman ger 800 (1. részl.), Beius: Hegyi M. 400 (1. részl.), Bistrita: Aviva Ruth 2000, Ifjúsági Blokk 6000, Cluj: Wizo gyűjt. mekelőadás jövedelméből 2160, Liechtenstein: 500 (1. részl.), Helyicsopurimból 6145, Crasna: Fegyveres 600 (1. részl.), Dej: Sternberg S. purimációból 4800, Livada Noua: Siechermann 890, Lugoj: Lugosi Cionista Egyes. 18.000, Galanda Lenke 2000, Medias: Dr. Surányi 220 (1. részl.), purimi rendezv. 500, Oradea: Brith Hanoar Hatalmas purimest jöv. 11.232, Orsova: Löwenkopf K. 700 (1. részl.), Pecica: Purim rendezv. 6000, Petroseni: Purimake 2000, Praid: Rosenberg L. 590 (1. részl.), Sangeorg. Pad.: III. 25-i műsoros est jöv. 1110, dunam 2700, Simleul-Silvaniei: Dr. Porjesz 500 (1. részl.), Özv. A.-né 500 (1. részl.), Targumures: Avival Herzlija teadélutánjának jöv. 200, Turda: Aviva dunamra 800 (1. részl.), Vizi lea I. Mihail: Ezra leányegylet purimáján jöv. 3000, Viseul de Sus: Sternhell J. nosné és Fruchter Dóra purimi gyűjtés 1555, Vulcan: Purimest jöv. 500, Zalau: Sómérok dunamjára 370 (1. részl.)

TEMPLOM: Targumures: Darvas 200, Gerson Mátyás 200, Vámos S. 500, Egyéni adományok: Lugoj: Gerő György 300.
PERSELYBŐL: Aled: Stern J. 330, Beius: Özv. Weinberger K.-né 340, Becean: Weisz A. 220, Özv. Politzer Simonné 200, Bicz: Mendel M. 200, Cluj: Fischer L. 416, Dej: Rosmann L. Rosenzweig V. 300—300, Gurahonti: Czigler Gy. Halmaghin 510, Fuchs 218, Oradea: Kardos & Co. 440, Kaszter Salamonné 216, Petroseni: Özv. Kerpich Beláné 545, dr. Halmos B. 365.75, Gárdos A. 300, Hammer A. 280, Kohn R., Dr. Abraham J. 200—200, Vulcan: Schackmann H. 300, Huszler Anina 212.
ARANYKÖNYV: Zsidó Árvagondozó Helyi Csopt. Cluj 500 Nussbaum I. Brith Lugoj: Bruder Jehuda birth Milleja alk. Ifj. Szidon J. 300, Pollák A. 200.
OLAJFA: Cehulsilvaniei: Mizrahi 1000, Hateg: Nöegylet, Wizo és Helyicsop. mulatságból Lövy Lipót-kertre 1500, Barisszia 877, Zuckerman L. templomadománya 500, Abraham 475, Mayer J. 407, Kemény S. 266, Hirsch és Weitzer 242, Özv. Lövy Lipótné 212, Abraham J. 212, perselyekből, Lugoj: Junger Jenni és Izidor Szerén, Dr. Grö Metzger nevére 500, Simleul-Silvaniei: Özv. S. A.-né 7000.

Utólagos részletezések: Cluj: dec. hav pers. Lei 8000 részletezése: 200 lejű felüli, amikor szavazásra létek: Fischer L. 302.50, Ragányi J. 220, Péterffy E. 213, Femina kalapszalag 200, jan. havi részl.: Dr. Sebestyén 664, Fischer L. 253, Oradea: Jan. és február havi részl. jan. pers.: 12440, Nussbaum aranykönyv 5221, Rabbí Meier Berlin, aranyk. 1057, Landau-erdő 18 Szokolov-est 850, Imi 188, febr. részl. pers.: Kálmár A. 511, Sómér-otthon 48 Blum M. 368, Silberstein A. 345, Prometeus rt., Salamon rezontóde 200—200, Nussbaum aranyk. 1300, Landauer 3521, Noszin Weisburg aranyk. 12, Imi 208, Turda: febr. részl.: Deutsch 239, Brasov jan. részl.: Nöegylet ködött 3000 Hősök erdejére.

NEN--ON

gyűji bizottság a befurrt módon károsított, azaz frankfurti öveszedelmes szélhámoskodások után a rendőrség most tartóldot, az Európaszövetközi kalandort. a moszkodások után a ba tette át a székhelyhul valamikor múltban, ebben a szakprierjét”, képeket harozobrokot gyártott olvégül is feltűnt a rrszenzációs” egyiptomKét évi börtönrőlása után azonban tóéhhámosságait.
ankfurtban mint nemde Tremezzo jelentékel érintkezett és igKarolina Fürsttel, egyasszonnyal. A hiszeelhitette, hogy egyasságának a tulajdonosn társaságot bővítban — mondotta — nésztette a vállalkozáséggel ajánlotta fel a rsult” a légiügyi váltezer márkával. Bren22 lovagja fényképeának”, ezek a fotók22 számu nyolcszeméabrázolták...
kalandor agylátszikgát, mert újabb lészt kért az asszonytólárta a kezét is. Fürstnt fogott, a rendőrsé azután lefogta a lovóöttött Ottó Schuldra gyűjt. társaság természében létezett.
ölte a feleségét, hogositási összeget. Boenséggel elkövetettizgalomban Mammell. A helybeli gimnázMakulatis négy béletbiztosítást kötötint a felesége nevérdollárt tett ki az őse halála esetén kelletAmikor aztán az elsőket kifizette, az alig asszony hirtelen meati szenvedés utánelt és a férj fel is veHerzlija teadélutánjának jöv. 200, Turda: Aviva dunamra 800 (1. részl.), Vizi lea I. Mihail: Ezra leányegylet purimáján jöv. 3000, Viseul de Sus: Sternhell J. nosné és Fruchter Dóra purimi gyűjtés 1555, Vulcan: Purimest jöv. 500, Zalau: Sómérok dunamjára 370 (1. részl.)
TEMPLOM: Targumures: Darvas 200, Gerson Mátyás 200, Vámos S. 500, Egyéni adományok: Lugoj: Gerő György 300.
PERSELYBŐL: Aled: Stern J. 330, Beius: Özv. Weinberger K.-né 340, Becean: Weisz A. 220, Özv. Politzer Simonné 200, Bicz: Mendel M. 200, Cluj: Fischer L. 416, Dej: Rosmann L. Rosenzweig V. 300—300, Gurahonti: Czigler Gy. Halmaghin 510, Fuchs 218, Oradea: Kardos & Co. 440, Kaszter Salamonné 216, Petroseni: Özv. Kerpich Beláné 545, dr. Halmos B. 365.75, Gárdos A. 300, Hammer A. 280, Kohn R., Dr. Abraham J. 200—200, Vulcan: Schackmann H. 300, Huszler Anina 212.
ARANYKÖNYV: Zsidó Árvagondozó Helyi Csopt. Cluj 500 Nussbaum I. Brith Lugoj: Bruder Jehuda birth Milleja alk. Ifj. Szidon J. 300, Pollák A. 200.
OLAJFA: Cehulsilvaniei: Mizrahi 1000, Hateg: Nöegylet, Wizo és Helyicsop. mulatságból Lövy Lipót-kertre 1500, Barisszia 877, Zuckerman L. templomadománya 500, Abraham 475, Mayer J. 407, Kemény S. 266, Hirsch és Weitzer 242, Özv. Lövy Lipótné 212, Abraham J. 212, perselyekből, Lugoj: Junger Jenni és Izidor Szerén, Dr. Grö Metzger nevére 500, Simleul-Silvaniei: Özv. S. A.-né 7000.
Utólagos részletezések: Cluj: dec. hav pers. Lei 8000 részletezése: 200 lejű felüli, amikor szavazásra létek: Fischer L. 302.50, Ragányi J. 220, Péterffy E. 213, Femina kalapszalag 200, jan. havi részl.: Dr. Sebestyén 664, Fischer L. 253, Oradea: Jan. és február havi részl. jan. pers.: 12440, Nussbaum aranykönyv 5221, Rabbí Meier Berlin, aranyk. 1057, Landau-erdő 18 Szokolov-est 850, Imi 188, febr. részl. pers.: Kálmár A. 511, Sómér-otthon 48 Blum M. 368, Silberstein A. 345, Prometeus rt., Salamon rezontóde 200—200, Nussbaum aranyk. 1300, Landauer 3521, Noszin Weisburg aranyk. 12, Imi 208, Turda: febr. részl.: Deutsch 239, Brasov jan. részl.: Nöegylet ködött 3000 Hősök erdejére.

TSUVÁ

INNEN--ONNAN

gügyi bizottság a — levegőben. ...
K. 700 (2350), PRAHA: ...
A. 213 (213), SALO: ...
Lebovits Jenőné ...

RG BAI: 1100 (1300) ...
E: Goldstein Ida ...
L-SILVANI: ...
Salamon B. 800 (519) ...
Mártonné 815 (745) ...
ARA: Dr. Brisker ...
TARGU-MURES: ...
A. 68143), VALEA LU ...
A. M. 3000 (5900), V ...
Brüll Z. 167 03397) ...
ovits Mórné 1527 (3567) ...
iesz Amália 370 (421) ...
RAJ: Kertész Pirosh

mányágak szerint: ...
103.721.— ...
55.— ...
1.563.— ...
2.028.— ...
22.112.— L 129.479.— ...
71.496.— ...
3.180.— ...
12.836.— ...
Összesen: L 216.991.—

ES RENDEZVÉNYEK: ...
ides M. 200 (1. részl.) ...
00. *Baudol de Campana* ...
Belean: Dr. Eidim ...
Beius: Hegyi M. 409 ...
ta: Aviva Ruth 2000 ...
00. *Cluj*: Wizo ...
delméből 2160, Liehőben létezett.

szl.), Helyesopor ...
Crasna: Fegyveres ...
Sternberg S. purim ...
ivada Nona: Siehe ...
Lugosi Cionista Egy ...
Lenke 2000, *Medina* ...
szl.), purimi ren ...
Brith Hanoár Hacia ...
1.232, *Orsova*: Löwen ...
szl.), *Pecica*: Purim ...
roseni: Purimake ...
berg L. 590 (1. részl.) ...
II. 25-i műsoros es ...
2700. *Simleul-Silva* ...
500 (1. részl.), Öv. S ...
Targumures: Aviva ...
njanak jöv. 200, *Te* ...
ra 800 (1. részl.), *Fe* ...
leányegylet purim ...
e Sus: Sternhell Ja ...
Dora purimi gyűj ...
nest jöv. 500, *Zala* ...
ra 370 (1. részl.)

szl.), *Darvas M* ...
200, Vámos S. 500 ...
ok: *Lugoj*: Gerő Gy ...
Aled: Stern J. 328 ...
erger K.-né 340, *Bi* ...
A. 220, Öv. Politz ...
oz: Mendel M. 200 ...
6. *Dej*: Rosmann L ...
00—300. *Gurahon* ...
aghin 510, Fuchs B ...
s & Co. 440. Kasz ...
Petroseni: Öv. Kep ...
r. Halmos B. 365.7 ...
Hammer A. 288 ...
im J. 200—200, *Vul* ...
H. 300, Huszler A ...

szl.), *Zsidó Arvagondoz* ...
00 Nussbaum I. ber ...
ada birth Milleja al ...
Pollák A. 200. ...
silvanei: Mizrach ...
ylet. Wizo és Hely ...
Löwy Lipót-kertre ...
Zuckerman S. ...
500. Ábrahám S ...
Kemény S. 266, *Hir* ...
e. Löwy Lipótné 213 ...
erselyekből. *Lugoj* ...
dor Szerén, Dr. Gret ...
e. *Simleul-Silvanei*

szl.), *Cluj*: dec. hav ...
etezése: 200 lejen fe ...
02.50. Ragányi J. 229 ...
Femina kalapszal ...
l.: Dr. Sebestyén J. ...
Oradea: Jan. és fe ...
pers.: 12440, Nuss ...
5221. Rabbi Meir ...
7. Landau-erdő 193 ...
mi 188, febr. részl ...
1. Sómér-otthon 43 ...
stein A. 345. *Prome* ...
rézőntöde 200—200 ...
1300, Landau-erd ...
zburg aranyk. 120 ...
r. részl.: Deutsch D ...
szl.: Nöegylet kül ...
ejére.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan alkalmazzák a fényüzési és forgalmi adóra vonatkozó egységes tarifát

Bucuresti-Bukarest, április 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium körendelet küldött szét az összes pénzügyigazgatóságokhoz, melyeknek figyelmét felhívja arra, hogy április 9-ével életbe lépett a fényüzési és forgalmi adóra vonatkozólag megállapított egységes tarifa. A fenti időponttól kezdődőleg a fényüzési és forgalmi adó kiszámítása hazai termékeknél, csakis olyan vállalatokkal kapcsolatosan történik a jelenlegi tarifa alapján.

amelyek nem részvénytársaságok vagy szövetkezetek. A kivitelnél és behozatalnál mindenestre az egységes tarifa alkalmazandó. Szótteseknél, fonalaknál és az összes természetes vagy mesterséges élelmi cikkeknél az egységes tarifa értelmében a fényüzési-forgalmi adó kiszámításánál megszűnik az eddig engedélyezett 20 százalékos redukcio. Ezen cikkekre megadózása az egységes tarifában megállapított közép értékek alapján történik, minden redukcio nélkül.

Elkészült az árterületek ameliorizációjáról szóló törvényjavaslat

Bucuresti-Bukarest, április 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mihalache földművelésügyi miniszter néhány héttel ezelőtt bizottságot állított össze, amely törvényjavaslatot dolgozott ki az árterületek, ültetvények útján való megjavításra vonatkozólag. A kamara földművelésügyi bizottsága tegnap kezdte meg a javaslat tárgyalását Potarea földművelésügyi alminiszter elnökele alatt.

1. A javaslat szolgálja a kreaál minden ellenszolgáltatás nélkül, a szomszédos területekre, anyagszállítás, szénbányázás céljaira. Az ellenszolgáltatást a törvény pénzügyi intézkedéssel és börtönrel sújtja.
2. A falvak lakói kötelesek dolgozni az állam munkálatain.
3. A vétségekért való büntetéseket nemcsak a bűnösökkel hanem a községi tanácsokkal és a társbirtokosokkal szemben is alkalmazzák.

Camarasescu, Muntenia tartományi igazgatója elismerte a törvényjavaslat szükségességét. Kijelentette azonban, hogy a javaslatnak több alkotmányellenes rendelkezése van, amelyek éles vitákra adnának alkalmat, a kamarában. Ő a maga részéről a javaslat közzétételét megtagadta.

Camarasescu megjegyzését a bizottság magáévá vette és ilyen értelemben módosította, a javaslatot. A javaslatot jogi bizottság is tanulmányozni fogja mielőtt a kamara elé kerülne.

A külföldi betétek kamatainak megadóztatása. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium megállapította, hogy egyes bankok tévesen interpretálják az egyenes adó 22 paragrafusának módosítását, amelynek 5-ik. bekezdése értelmében az idegen állampolgárok által, román bankoknál elhelyezett betéteket 6,6 százalékos kvótával adózzák meg, még pedig visszaható érvénnyel. A pénzügyminisztérium tudomására hozta a bankoknak, hogy a 6,6 százalékos kvótát csakis az 1929 dec. 25-ike óta esedékes kamatok után alkalmazzák. A fenti dátumot megelőző időre az eddigi 12,10 százalékos kvóta érvényes. A pénzügyminisztérium felhívja azokat a bankokat, amelyek 1929 december 25-ét

megelőző időtartamra is csak 6,6 százalékos kvótát fizettek, hogy a differenciát utólag fizessék be a pénzügyigazgatóságokhoz.

Ujabb közvetítő indítvány a párisi járadékkonferencián. Párisból jelentik: A párisi járadékkonferencián a jövőteli bizottság közvetítő indítványt terjesztett elő, amelyet a tárgyaló felek most kezdtek el tárgyalni. A közvetítő indítvány előterjesztése következtében az utóállamok delegációi elhalasztották Párisból való visszautazásukat. Beavatott körökben a jövőteli bizottság beavatkozását annak tudják be, hogy a keleti jóvátelet problémájának megoldásában kedvezőbb fordulat állott be.

Aspirin tablettákat

Ebben az esős időben nedvesek lesznek lábai. Könnyen keletkezhet nátha, vagy komoly megfázás. Vegye ennek elejét és szerezzen be gyógyszerárúházaiban

Aspirin tablettákat

melyeket egy pohár vízben kell bevenni. Az Aspirin-tabletták tudvalevőleg hatásos szer minden megfázásos megbetegedésnél, fej- és fogfájásnál, valamint csúszos és reumás fájdalomoknál. Vásárlásnál mindig ügyeljünk az eredetire!

Aspirin egyedül állt a világon!

csomagolásra, 20 vagy 6 tablet-tával.

Szombat, 1930. április 12. Az elmúlt héten valószínűleg a bankkamatláb leszállítások hatása alatt a közönség bizalma megint emelkedett. Prágában 1930. január 1-én 94,8, március 29-én 94,9, április 5-én pedig ugyancsak 94,9 volt az átlagos tőzszeindex.

Pályázat

Május elsejére kellemes hangú, zeneileg képzett kántort keresünk, ki a hitoktatást, metszői és esetleg moheli teendők végzésére megfelelő képességgel bír. Családi állapotok, képzettséget igazoló bizonyítvány-másolatok beküldendők. Fizetés megegyezés szerint. Költségeket csak a meghívottnak térítünk meg.

Resitai hitközség elnöksége

Triumph

ci pőkben
állandóan a diva legutolsó kreációit kaphatja

SCHÜCK

orthodox *fiu* Internátus
BUDAPEST, VII., Kertész-utca 33.

15 év tanév kibővített arányokban nyílik meg.

Az összes elemi és középszintű közelében. Szeretetteljes gondosság!

Idegen nyelvek! Orvosi felügyelet!
Naponta ötször bő étkezés!
Móltányos díjak! Külön számla nincs!
Folyó tanévben félbentlakók még elfogadhatnak

Örök fiataliságot

nyer, aki haját vagy szakállát a híres **Henne Royale** természetes hajfeszítő tincturával festi

A hajfestőszerek királynője

Folyékony, minden kívánt színárnyalatban

HENNE ROYALE

a híres keteti növény állandóan frissen rakítáron.

Kis doboz Lei 100— Nagy doboz Lei 150—
Négyeszeres mennyiség Lei 250—

Díjtalan utasítás a festőszerek használatára. Más festőszerek által elrontott hajszínt rövidesen és a legnyugodtabb gonddal helyrehozzuk. Kérj minden nagyobb gyógyszerárúháza, drogeriában, fodrászüzletben és illatszertárolókban. Ahol beszerzése nehézségekbe ütköznék, küldje be az összegyűjtött táblányon vagy utánvétel a vesérképviselőhöz. A dobozokhoz magyar nyelvű utasítás mellékelve.

Institut de Beauté Dorthemer
Bucuresti, Cal. Victoriei 0. (a Cinema Select mellett)
Kérje az új árjegyzéket. Telefon 87—35.

HOTEL „UNIVERSAL“

Bucuresti, I. Gabroveni 12 (str. Lipsicani mellett)

Központi fekvés — Kereskedelmi központ — Telefon — Gőzfűtés — Lift
Fürdő — Villanyvilágítás — Étterem — Kávéház — Hideg és meleg víz minden szobában.

Szoba árak fűtéssel együtt **120 leitől kezdve**

Megérkeztek

a legjobb tweed kötött ruha újdonságok, gyönyörű kivitelű selyem-trico fehérneműk, harisnyák minden divatszínben

HERCULES

kötött-áru lerakát

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 13. sz. alatt

Gyári árak! **Gyári árak!**

„TSUVÁTÉNU“!

Soha még snnyi földet az arabok nem ajánlottak nekünk eladásra, mint most. Ami ma kapható, nem biztos, hogy holnap is kapható lesz. Váltson meg egy dunam földet Erec Jiszráélben!

„A mi válaszunk“!

Színház—Művészet

A Magyar Színház-irodájának közleményei:

KATONA JOZSEF HALALÁNAK SZÁZADIK ÉVFORDULÓJA.

Nagy estéje lesz a jövő hét szerdai estéjén a Magyar Színház. A legnagyobb élő színész, a magyar színészet dicsőséges multu nesztora, a 89 éves Szentgyörgyi István fog hosszú betegsége után föllépni. Tibore szerepét fogja játszani Bánk-ban-ban. Ünnepi díszelőadásban fog színrre kerülni Bánk-ban. Ezen az estén, e hó 16-án lesz századi évfordulója Katona József halálának. Előadás előtt a nap jelentőségét Janovics Jenő fogja méltatni.

LEHÁR-CIKLUS A MAGYAR SZÍNHÁZBAN.

Az operette-írók koronázatlan fejedelmének, Lehár Ferencnek három legszébb operettjét mutatja be három egymásutáni estén a Magyar Színház. Ma este a „Vig özveggy”-et adják, a címszerepben Horváth Bözsi, Daniló szerepében László Andorral és Nyegus szerepében Bellák Miklóssal.

Holnap (vasárnap) este 9 órakor a „Cigányszerelem” kerül színrre Horváth Bözsi, László Andor, Bellák Miklós, Márkus Manci (vendég), Kőszegi Margit föllépésével.

A ciklus utolsó estéje hétfőn lesz, amikor az évek óta nem adott „Éva” kerül színrre, a címszerepben Horváth Bözsi, Pipsy szerepében Mayer Katóval, Oktáv szerepében László Andorral, Dagobert szerepében Bellák Miklóssal. Mind a három előadást rendes bérlet-folyamban s rendes helyárrakkal adják.

Ma délután fél 3 órakor: „BORCSA AMERIKÁBAN”. Mozi-helyárrakkal.

A legnépszerűbb magyar operetek egyike, a „Borcsa Amerikában”, kerül színrre ma délután fél három órakor. Helyárrak: 10, 20, 30, 40, 50 lej.

Holnap d. u. fél 3-kor: ARANYPÁVA. A váradi társulat vendégjátéka, mozi-helyárrakkal.

A kitünő váradi operette-együttes, amelynek oszlopos tagjait, Horváth Bözsi, Mayer Kató, László Andor, Bellák Miklóst olyan hámar szeretetbe fogadta a közönség, holnap, vasárnap délután fél három órakor az „Aranypáva” című operette-újdonásban lép fel. Ezt a délutáni előadást nagyon olesó, mozi-helyárrakkal tartják meg. Helyárrak: 10, 20, 30, 40 és 50 lej.

Ma utoljára: „FRISKÓI TÁNCOSNÓ”.

Ma 5 és 7 órakor Kolozsváron utoljára látható a legújabb filmtatrakció, a „Friskói táncosnó”. Akik még nem látták, siessenek megnézni a mai előadást, mert izgalmasabb, tökéletesebb művészzettel alkotott, érdekesebb filmet még nem láttak. Helyárrak: 10, 20 és 30 lej.

Holnap délelőtt 11 órakor: HIVATLAN VENDEG. John Gilbert-el.

Pompás matinéja lesz holnap a Magyar Színház matinéjének. A hatalmas műsor lényegpontja: „A hivatlan vendég”, amelyben John Gilbert a főszereplő. Helyárrak: 10, 15 és 20 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton délután fél 3 órakor: Borcsa Amerikában. (Nagyon olesó mozi-helyárrakkal. Jegyk ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 275.)

Szombaton este 9-ór: Vig özveggy. (Lehár legszebb operettje. A nagyváradi operette-társulat vendégjátéka. Horváth Bözsi, László Andor, Bellák Miklós föllépése. Bérlet 36. sz. C. Sorozatszám: 276.)

Vasárnap délután fél 3 órakor: Aranypáva. (Operette-újdonosság nagyon olesó mozi-helyárrakkal. A nagyváradi operette-társulat vendégjátéka. Horváth Bözsi, Mayer Kató, László Andor, Bellák Miklós föllépése. Jegyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 277.)

Vasárnap 6 órakor: A csunya lány. (Operette-újdonosság 6-odszor. Kondor Ibolyával, Betegh Bözsi, Solthy Györggyel, Ihász Aladárral, Tompa Bélával. Sorozatszám: 278.)

Vasárnap este 9 órakor: Cigányszerelem. (A nagyváradi operette-társulat bucsuföllépése. Horváth Bözsi, László Andor, Bellák Miklós föllépése. Bérlet 37. szám. A Sorozatszám: 279.)

Hétfőn este háromnegyed 9-ór: Éva. (Operette-újdonosság, új betanulással, új szereplőkkel. A nagyváradi ope-

rette-társulat tagjainak: Horváth Bözsi, Mayer Kató, László Andor és Bellák Miklós föllépésével. Premiere bérlet 38. sz. Sorozatszám 280. Kedden este háromnegyed 9 órakor: Zenebona. (Operette-repriz a nagyváradi társulat tagjainak: Horváth Bözsi, Mayer Kató, László Andor és Bellák Miklós bucsuföllépése. Bérlet 37. B. Sorozatsz. 281.)

Szerdán este háromnegyed 9 órakor: Bánk-ban. (Ünnepi díszelőadás Katona József halálának 100-ik évfordulóján. Szentgyörgyi István föllépése. Bevezető előadást tart: Janovics Jenő, Poór Lili, Kaszab Anna, Szentgyörgyi Mária, Janovics Jenő, Tóth Elek föllépésével. Bérlet 37. sz. C. Sorozatsz. 282.)

Csütörtök, péntek, szombat: Nincs előadás.

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Katona József halálának 100-ik évfordulóján. (Operette-újdonosság, Kondor Ibolya, Betegh Bözsi, Solthy, Ihász föllépésével. Nagyon olesó mozi-helyárrakkal. Jegyek ára: 10, 20, 30, 40 és 50 lej. Sorozatsz. 283.)

Vasárnap d. u. 6 órakor: A csunya lány. (Operette-újdonosság, 6-odszor. Kondor, Betegh, Solthy, Tompa Béla föllépésével. Sorozatsz. 284.)

Vasárnap este 9 órakor: Huzd rá cigány. (Operette-újdonosság, Kondor Ibolya, Kaszab Anna, Betegh Bözsi, Solthy, Tompa, Ihász föllépésével. Körösy Dudus és teljes zenekarának közreműködésével. Bérletszám: 285.)

Hétfőn d. u. 3 órakor: Trónörökös. (A Habsburg császári ház tragédiája. Rudolf trónörökös és Vecsera Mária szerelmi története. Poór Lili föllépésével. Nagyon olesó mozi-helyárrakkal. Sorozatsz. 286.)

Hétfőn d. u. 6 órakor: Tommy és Társa. (Operette-újdonosság. Kondor, Betegh, Tompa és Ihász föllépésével. Sorozatsz. 287.)

Hétfőn este 9 órakor: A Fráter-est megisméltése. I. Az egyesített összes cigányzenekarok Fráter-nótái. II. Fráter-dalok: cigányzenekiszérettel, éneklő Réthelyi Ödön. III. Akácfavirág. (Fráter Lóránd 3 felvonásos operettje. Bérletszám: 288.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombaton 5 és 7 órakor (Kolozsváron utoljára): A friskói táncosnó.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: „A hivatlan vendég”. Főszereplő: John Gilbert. Helyárrak: 10, 15 és 20 lej.

CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombat 3, 5, 7, 9 órakor Malek hangosfilmje: Buta ember szerencsésje (Malek nászéjszakája). A világ legnagyobb komikusának legremekesebb vígjátéka. Az első jelenettől az utolsóig a legszenzációsabb alakítás produkálja. Előjáték: Hangos, színes revü és a legújabb UFA világhírű.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Matiné keretében esküvő gyermekeknek! Malek hangosfilmje: Buta ember szerencsésje. Olesó helyárrakkal.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor Malek hangosfilmje: Buta ember szerencsésje (Malek nászéjszakája).

SELECT-MOZZO:

Szombat: Broadway Melody, Amerika legpompásabb rendezésű éneklő, beszélő és zenélő filmje. Főszerepek-

ben: Anita Page, Bessie Love és a világhírű Charles King. Músonon kívül Titta Ruffo énekel az „Afrikai nő” operából.

Vasárnap: Broadway Melody, eddig nem látott pompás rendezésű film, mely a „Singing-fool” után Amerika legnagyobb beszélő, éneklő és zenélő filmje. Főszerepekben: Anita Page, Bessie Love és a világhírű Charles King. Músonon kívül Titta Ruffo énekel az „Afrikai nő” operából.

URANIA-MOZZO:

Csütörtök: Singing-fool, általános köz-kívánatra, Al. Jolson világsiker aratott drámája.

Péntek: Singing-fool, Al. Jolson óriási sikerrel futott drámája. Ezenkívül énekel Gigli és játszik Abe Lyman világhírű jazz-bandja.

Szombat: Singing-fool, Al. Jolson mélyen megható beszélő, éneklő és zenélő filmje.

Vasárnap: Singing-fool, Al. Jolson mélyen megható beszélő és éneklő filmje, mely előtt énekel Gigli és játszik Abe Lyman világhírű jazz-zenekara.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Szombat, április 12.

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Feloivasás. 18: Rádióegyetem. 19: Román zene gramofonon. 20: Rigoletto előadása gramofonon. Felvonásokközben hírek.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. Schubert: Rosamunda — nyitány. Paderewsky: Nocturne. Debussy: Passepied. Falla: Spanyol tánc. Erkel: Bánk-ban. Farkas Ödön: Ballada. Sándor Jenő dr.: De szép vagy — tangó. Hubay: Pusztai képek. Stefániai: Tangók. Schenk: Barbara — induló. 9.30: Hírek. 12: Déli hangverseny az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: A Mándis-szalonzenekar hangversenye. Offenbach—Bilder: A savoyardok — nyitány. Schreiner: Glucktól Wagnerig — egyveleg. Bellini: Norma — ábránd. Ragzade: Idylle passionelle. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: A Katolikus Háziaszonyok Országos Szövetségének előadása: Stumpf Károlyné alelnök: „A korszerű háztartás és a háziasszonynevelés”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Horváth Attila dr. előadása: „A röntgensugár az orvostudomány szolgálatában”. 5.30: Klasszikus operett-részletek és keringők. Planquette: A corneillei harangok — nyitány. Offenbach: Szép Heléna — egyveleg. Joh. Strauss: Ezer egy éjszaka — keringő. Sidney Jones: A görög rabszolga — egyveleg. Suppé: Juanita — keringő. 6.30: Mit üzen a rádió. 7.30: Az első feleség. 9.20: Cigányzene. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

Bécs. 19.30: Massenett: Werther című operája. Utána zenekari hangverseny. Schubert: Rosamunda — nyitány. Puccini: Bohémélet — ábránd. Herfurt: Trombitaverseny. Reektenwald: A dalok városában. Reiter: Lakodalmi dalok Heiberger: Mozgatható levelek. Silving: Dalosok utazása Bécsbe. Berlin. 20: Részletek Weill és Brecht

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.
Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No 9
Fiógintézetek: Dej—Dézs, Beclean—Bethlen, Jibou—Zsibó, Záláu Zilah.
Affiliált intézetek: a Nagyenyedi „Kisegítő Takarékpénztár Rt., Aiud Nagyenyed és ennek Uioara-Marosújvári fiókintézete.

Saját tőkél 58 millió lei
Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalások bel- és külföldre legelőnyösebb és legfontosabban nszközöl.
Engedélyezett devizahely

Mahagoni c. ultramodern zeneművész. Breslau. 22.30: Gramofon tánczene. Hamburg. 24: Tánczene. Köln. 20: Vidám est. München. 18.50: Kamarazene. Kadova Olga szopránénekesnő közreműködésével. Hubay: Három szoprán (Liszt: XII. rapszódia. Kodály Zoltán: Előjáték. Stuttgart. 20: Benda zeneszerző és lán hangversenye. Varsó, Poznan, Kattovic. 20.30: Könyvi zene. Milánó—Torinó. 20.30: Opera. Róma. 21.02: Opera vagy hangverseny. közzvet. Nápoly. 21.02: Opera. Toulouse. 22: Operarészletek. Utah könyvi zene. Osló. 21: Szavatok. 22.10: Népszalok. 22.40: Gramofon tánczene. Prága. 23: Kávéházi zene. Pozsony. 19.05: Szórakoztató zene. Gade: Norvég nyitány. Urbach: Sün — ábránd. Strauss János — ábránd. Loun: Szeretem magát. 20.1: Katonazene. Foerster: Ünnepi nyitány. Novák: Szvit. Smetana: Sarka. Fibich: II. sz. fónia. Wagner: Mesterdalnokok. Belgrad. 20: Délszláv hangverseny. Kassa. 18: Gyermekdalok. Brit nemzeti műsor. 19.40: Bach sz. esellón. 22.15: Énekkar. 23.35: Tánczene.

„OLLA” GUM...?
Saját orvosi vizsgálatai alapján meggyőződésünk, hogy „Olla” a megbízható orvosi segédeszköz. Ne fogadjon utánzatot!

Apróhirdetése

UTAZÓK! Berkovicsné
vendéglője legnagyobbitva
Oradea, str. Nicolai Iorga
Zöldfa-utca.
Mérésékelt árak. Kitünő házikonyha

Uj orth. kóser Étterem és Szálloda Baia-Mare
(Nagybánya)
Figyelmben, pontos kiszolgálás, állandó árú, tiszte szobák állnak a t. utazók urak rendelkezésére Olesó árak, utazók találkozó helye. Ort. kóser restaurant „IZSÁK”
Baia-Mare, Piața Libertatii 12. sz. (Kispia-c-tér.)

PALESZTINAI
bor eredeti palesztinai töltésű buteliában kapható a Schwartz vendéglőben Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 63. Egy üveg ára 160 lei. Ugyanott husvéti koszt olesón a b. n. állható.

JÉGSZEKRÉNYEK
mészárosok és vendéglősök részére is minden méretben. Sörkimerő pultok KEERTS-nél Targu-Mures, telefon 814. Kívánatra jegyzék. — Képviselet Brassó és vidéken. PAUL TITES BRASOV

Miért használjon minden beteg és egészséges **RADIUMOT?**
Mert természetes háziszser, gyógyhatása páratlan és napi munkájában nem zavarja.
A VALÓDI ST. JOACHIMSTHALI **Rádiumpárnácskát „Rádiumchema“-t**
világhírű orvostanárook és klinikák ajánlják, így:
Wien Klinikum Belgyógy. oszt. Wien Klinikum Bőrgyógy. oszt. Wien Allg. Krankenhaus Rádiumintézet. Berlin Charité Belgyógy. klin. Berlin Sebészeti Klinikum. Egyetemi Klinikum Bonn a/Rh. Dr. Weszelsky, a Bpesti Rádiumint. igazg. főorvosa. Dr. Wellisch, a bpesti St. István kórház orvosa. Dr. Lazarevics egyet. tan. Bpest. Ráskai egy. tan. Bpest. Dr. Kucera egy. tan. Prága. Dr. Tománek egy. tan. Prága. Dr. Prichan egy. tan. St. Joachimsthal. Dr. Markl egy. tan. St. Joachimsthal. Dr. Botheegy. tan. Brtilin. Dr. Weinberger, dr. Hochsinger, dr. Feinau, dr. Hussa, dr. Hanke, dr. Mandl, dr. Bauer, dr. Stejskal és dr. Schüller egyetemi tanárok Wien.
Gyógyhatását az orvosi tudomány a következő betegségek esetében állapította meg és legjobb eredménnyel próbálta ki:
Rheuma Máj Furvukulusok Cukorháj
Kőszvény Neuralgia Ízületi gyulladások Gyulladásoos folyamatok Tüdőháj
Ischias Neurasthenia Fertőző folyamatok Érhemeszesedés Astma
Vese Migrén Fertőző betegségek Korai öregedés Bántulás
Epe Mindenemű fej- Bőrbetegségek Vértelenség Sápkór
Lép fájások Sömör Női bajok Hasi vízkór
A valódi St. Joachimsthal „Rádiumchema“-t beszerezheti, ugyancsak részletes felvilágosítást nyerhet: Körzetképviseltek: CLUJ: SZELE & KONKOLY, Strada Rațiu 3. — Bistrița: Baburiiul de jos 30. — Deva: Str. Reg. Maria 16. — Dej: Str. Coganiceanu 44. — Bucaresti: Str. Brezoianu 4. — Oradea: Str. Aurel Vlaicu 53/a. — Satu-Mare: Str. Florescu 18. Sighisoara: Piața Unirii 26. — Sighetul-Marmatiiei: Str. Dr. Ioan Mihailu 13. — Timisoara: Str. Invatatorilor, György-villa.
Romániai vezérképviselő: **RÉVÉSZ IGNÁC ARAD**, Strada Consistorului 81.

XIII évfolyam
1930. április 12.
Kö...
5690 év

Mi van a tüntetése

Tíz év alatt ne annyi utcai den utóbbi hetekben. tak, mert a korm. rendezte illetmény vasuti kedvezménlik, tüntettek azé nem akarja az új számára az adomé. És tüntettek a tá. Ki tudja: holnap fognak tüntetni?

Hogy tüntetni se... A tüntetés tár... zavarok demonstr... forradalmi figy... azonban a reakció... Legyünk tárgyila... meg, hogy minda... gek, melyek most... robbannak ki Bu... rális-averescanus... fokozottabb mérté... megek lelkeben, i... senkinek sem jut... ni, vagy legalább... nyilatkozások köz... mint azt a lezajló... Nyilvánvaló tel... zöleg teljes mért... detlenségek demo... valakik elősegíté... használták fel le... kében.

Nem kell tulsá... nünk ahhoz, hog... miért használták... kantak elkesered... megrendezésére?... azok, akik a rok... körül talán a leg... kat követtek el, a... juk is nagyobb... hogy ezt az égető... közelítően is igaz... Most azután a... magukban a szo... mert ez kevésbé... céljaikkal is egy... vak hatása alatt... áldozatait az ut... sait legyszerüsit... lent és a jelen... meg bünbakul.

A liberálisok... így felel meg cé... megek megnyilat... mint politikai es... pen a rokkantak... akcióval képesek... kább lehetőségük... kormány tényleg... olyan ballépést, a... séggel és belátás... Madgearu minis... házak megadózt... dani egyenesen... építkezések bein...

JA